

T.C.

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ALMAN MEDYASINDA 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN TEMSİLİ

Hazırlayan

Şahika Akın

Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı

Kamu Yönetimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Prof. Dr. Ercan Oktay

KARAMAN –2019

TEZ ONAY SAYFASI FORMU

Doküman No	FR-285
İlk Yayın Tarihi	05.02.2018
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	00
Sayfa No	1/1

ALMAN MEDYASINDA 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN TEMSİLİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 05.07.2019

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Prof. Dr. Ercan OKTAY

Üye : Prof. Dr. Cenk DEMİRKIRAN

Üye : Doç. Dr. Ali CAN

İmzası

Bu tez, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 24.06.2019 tarihli ve 27/333 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Doç. Dr. İdris Nebi UYSAL

Hazırlayan

Kalite Sistem Onayı

Özet

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişimi, Türkiye siyasi tarihi açısından önemli olaylardan birisidir. Bu olay sadece Türkiye kamuoyunda değil Avrupa’da, Ortadoğu’da ve dünyanın diğer pek çok farklı ülkesinde de ciddi bir ilgi oluşturmuştur. Bu ülkelerden birisi de Almanya’dır. Almanya, Türkiye’den yurt dışına göç edenlerin en fazla sayıda yaşadığı bir ülke olmasının yanında Türkiye ile pek çok yönden tarihsel, kültürel, ekonomik ve siyasal ilişkilere sahip bir ülkedir. Bu ülkede yaşayan ve sayıları üç milyonun üzerinde olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının Türkiye’ye aidiyetlerinin güçlü bir şekilde devam etmesi, 15 Temmuz gibi olağanüstü bir olayın Almanya’da da önemli bir gündem haline gelmesine sebep olmuştur. Bu tez çalışmasında Almanya’da yayın yapan üç medya organının 15 Temmuz darbe girişimini nasıl haberleştirdikleri ve yorumladıkları kronolojik olarak değerlendirilmiş ve söylem analizi tekniğiyle incelenmiştir. Bu üç medya organı Almanya’da oldukça önemli bir etkiye ve saygınlığa sahip olan Stern dergisi, Süddeutsche Zeitung ve ARD televizyon kanalıdır. Bu tez çalışmasında adı geçen medya organlarının olayla ilgili haberleri, propaganda ve kamuoyu kavramları temelinde söylem analizine tabi tutulmuştur.

Anahtar kelimeler: 15 Temmuz, kamuoyu, propaganda, Alman basını, söylem analizi

Abstract

The coup attempt of 15th July 2016 is one of the significant incidents in Turkish political history. This incident attracted attention not only within the Turkish public, but also in Europe, the Middle East and many countries around the world; one of which is Germany. Next to having the largest immigrant group from Turkey, Germany is a country which has historical, cultural, economic and political relations in many aspects with Turkey. The approximately three million Turkish citizens who live in Germany have maintained strong relationships with Turkey; a fact which caused an extraordinary incident as the 15th July coup attempt to be on the agenda in Germany. In this study, three media institutions have been assessed chronologically in terms of how they reported and interpreted the 15th July coup attempt and they have been studied through discourse analysis. These three media outlets are the Stern magazine, the Süddeutsche Zeitung and the ARD television channel, all of which have a huge impact and are respected in public. Within this study, news related to the above mentioned incident in these media outlets are examined through discourse analysis on the basis of propaganda and public opinion.

Key words: 15th July coup attempt, public opinion, propaganda, German media, discourse analysis

İçindekiler

Giriş.....	1
1. Bölüm: Siyasal İletişim Açısından Kamuoyu ve Propaganda.....	4
1. 1. Kamuoyu.....	4
1. 2. Modernleşme, Kitle İletişim Araçlarının Gelişmesi ve Kamuoyu.....	6
1. 3. Propaganda.....	10
1. 3. 1. Propagandanın Hedefleri.....	11
1. 3. 2. Propaganda Teknikleri.....	12
1. 3. 3. Propaganda Türleri.....	16
1. 3. 3. 1. Beyaz Propaganda.....	16
1. 3. 3. 2. Gri Propaganda.....	17
1. 3. 3. 3. Kara Propaganda.....	17
1. 3. 3. 4. Silahlı Propaganda.....	18
2. Bölüm: Metodoloji.....	19
2. 1. Araştırmanın Önemi.....	19
2. 2. Araştırmanın Amacı.....	21
2. 3. Araştırmanın Sınırlıkları.....	21
2. 4. Yöntem ve Teknik.....	22
2. 4. 1. Söylem Analizi.....	22
2. 4. 1. 1 Söylem Teorilerinin Genel Değerlendirmesi.....	23
2. 4. 1. 2. Eleştirel Söylem Analizi.....	25
2. 4. 1. 3. Van Dijk modeli söylem analizi.....	27

3. Bölüm: Medya Araçlarından Elde Edilen Verilerin İncelenmesi.....	30
3. 1. Stern Dergisi Haberlerinin Söylem Analizine Göre Yorumlanması.....	30
3.1.1. Darbe Girişimi İle İlgili Yayımlanan İlk Haberler.....	30
3.1.2. Recep Tayyip Erdoğan ve Hakkında Yayımlanan Haberler.....	32
3. 1. 3. Dünya Karşısında Türkiye ve Türkiye'nin Demokratik Durumu.....	40
3. 1. 4. Fetullah Gülen ve Gülen Grubuna Dair Yayımlanan Haberler.....	42
3. 1. 5. Türkiye'de Ordu ve Darbe Girişiminde Askerler.....	43
3. 2. Süddeutsche Zeitung Gazetesinin Söylem Analizine Göre Yorumlanması.....	48
3. 2. 1. Recep Tayyip Erdoğan ve Onun Ülkeyi Yönetiş Biçimi.....	49
3. 2. 2. Türkiye ve Türkiye'deki Demokratik Durum.....	60
3. 2. 3. Fetullah Gülen ve Gülen Grubuna Dair Yayımlanan Haberler.....	68
3. 3. ARD Televizyon Kanalında Darbe Girişiminin Haberleştirilmesi ve Söylem Analizi.....	71
Sonuç.....	85
Kaynakça.....	90
Ek 1. Stern Dergisinde 15 Temmuz Darbe Girişiminin Kronolojik Haberleştirilmesi.....	102
Ek 2. Süddeutsche Zeitung Gazetesinde 15 Temmuz Darbe Girişiminin Haberleştirilmesi.....	114
Ek 3. Alman Basınında 15 Temmuz Olayı ile İlgili Görsel Materyaller.....	151

Giriş

15 Temmuz darbe girişimi Türkiye'nin demokrasi tarihi açısından çok büyük bir önem taşımaktadır. 15 Temmuz gecesi bir darbe girişiminde bulunulmuş fakat halk sokaklara inerek bu girişimi durdurmuştur. Basın yayın organları gelişmeleri an be an takip etmişlerdir. Fakat bu önem sadece Türkiye ile sınırlı kalmamıştır. Dünya medyası da Türkiye'de 15 Temmuz gecesi yaşanan gelişmeleri yakından takip etmiştir. Türkiye'deki yaşanan gelişmeleri yakından takip eden ülkelerin başında da Almanya gelmektedir. Alman basınında 15 Temmuz darbe girişimi çok büyük ilgi uyandırmıştır. Haber kanalları ve haber siteleri ilk andan itibaren dakika dakika gelişmeleri vermiş, canlı yayınlarla Türkiye'ye bağlanmışlardır. Elbette Alman basınının gelişmeleri bu kadar yakından takip etmesinde Almanya'da yaşayan 4 milyona yakın Türkiye kökenli vatandaşın da payı büyüktür. Bu insanların bir bölümünün halen Türkiye'ye ve Türkiye hükümetine bağlı olması da Almanya açısından 15 Temmuz darbe girişimini çok daha önemli hale getirmiştir. Almanya'da yaşayıp Türkiye seçimlerinde oy kullanan 660 bin civarında Türk vatandaşı bulunmaktadır. Bu da, Almanya için Türkiye'deki seçimlerin önemini daha da arttırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Alman basınında 15 Temmuz darbe girişiminin ilk anda nasıl yankı uyandırdığını ortaya koymaktır. Bunun için Almanya'nın önde gelen basın kuruluşlarından üçünün üç günlük incelemesi eleştirel söylem analizine göre yapılmıştır. Bu basın kuruluşları bir dergi, bir gazete ve bir televizyon kanalı olarak belirlenmiştir. Bu araştırma eleştirel bir çalışmadır.

Çalışmada, siyasal iletişim, kamuoyu ve propaganda kavramları etrafında teorik bir çözümleme yapılmıştır. Birinci bölümde önce kamuoyu kavramının ne olduğu ve tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Özellikle modernleşmenin kamuoyu kavramını değiştirme boyutuna odaklanılmıştır. Devamında kamuoyu kavramı ile çok yakından ilişkili olan propaganda kavramının analizine geçilmiştir. Aynı zamanda bu bölümde, siyasal ikna olarak kabul edilen propagandanın kitle

iletişim araçları aracılığıyla nasıl gündem oluşturduğu ve kamuoyunu yönlendirdiği temel alınmıştır. Öncelikle propagandanın hedeflerinin ne olduğu açıklanmıştır. Sonrasında propaganda tekniklerinin neler olduğu sıralanmış ve bu tekniklerin kısa vadede taşıdığı amaçlardan söz edilmiştir. Bu tekniklerin hangilerinin haberlerde kullanıldığına dikkat edilmiştir. Bölümde propaganda türleri ele alınmış, bu türler alt başlıklar halinde açıklanmıştır. Uygulama bölümünde ise propaganda türlerinden hangilerinin kullanıldığının üzerinde durulmuştur.

Tezin ikinci bölümünde araştırmanın önemi, amacı, kapsamı ve sınırlılıkları tespit edildikten sonra nitel araştırma yöntemi tanımlanmış, söylem analizi, söylem analizi teorileri ve söylem analizi tekniği çalışmada uygulanan boyutlarıyla ele alınmıştır. Ayrıca söylem analizinin alt boyutlarında meşrulaştırma- gayrimeşrulaştırma , etki ve ikna, ideolojik söylem yapıları üzerine durulmuştur ve söylem analizinde bu alt boyutlar üzerinden bir çözümleme ve yorumlama yapılmıştır.

Tezin nc bölümünde araştırma bulguları analiz edilmiştir. Araştırmada dergi olarak Stern dergisinin internet haberleri incelenmiştir. İnceleme kronolojik olarak yapılmış ve haberlerin içerikleri ekler bölümünde kronolojik olarak verilmiştir. Haberlerin içeriklerinin incelenmesine ise üçüncü bölümde yer verilmiştir. İçerikler incelenirken propaganda tekniklerine göre değerlendirilmiş, söylem incelemeleri ise Van Dijk'in söylem analizi modeline göre ele alınmıştır.

Araştırmada gazete olarak Süddeutsche Zeitung seçilmiştir. Süddeutsche Zeitung Almanya'nın en köklü ve saygın gazeteleri arasındadır. Gazetenin internet sayfası Türkiye'deki gelişmeleri an be an vermiştir. Haberlerin içeriklerinin kronolojik sıralamasına Ekler-2 bölümünde yer verilmiştir. Bu bölümde gazetede yer alan haberler konularına göre tasnif edilmiş ve buna göre yorumlanmıştır.

Televizyon kanalı olarak da Almanya'nın ilk ve en köklü televizyon kanalı olan ARD seçilmiştir. ARD'nin ilk andan itibaren canlı yayınlarla bağlanıp yaşanan gelişmeleri yakından takip ettiği gözlemlenmektedir. İncelemede ARD'nin ilk üç günlük haberleri incelenmiştir. Bu incelemelerde fonda kullanılan fotoğraflara da Ekler-3 bölümünde yer verilmiştir. Bu fotoğraflara yer verilmesinin nedeni kanalın hangi söyleminin görsel parçası olması nedeniyledir.

I. BÖLÜM

SİYASAL İLETİŞİM AÇISINDAN KAMUOYU VE PROPAGANDA

1.1.Kamuoyu

Kamuoyu, (Public opinion) modern siyaset biliminin ve siyaset alt disiplinlerinin en önemli kavramlarından birisidir. Kamuoyu için Türkçe’de ilk olarak “efkâr-ı umumiye”, “Umumi Efkâr”, “âmmе Efkârı”, “halk Efkârı” şeklinde kullanılmıştır. Bunların yanında “halkoyu” kavramı da kamuoyu kavramını karşılamak için kullanılmıştır fakat 1961 ve 1982 Anayasa’larındaki “halkoyu” terimi referanduma karşılık kullanıldığı için kavram kargaşasına sebep olmuştur. Sonrasında önemli siyaset bilimcilerinden Nermin Abadan Unat, bu kavramı kamuoyu olarak ilk defa kullanmış ve literatüre yerleşmesini sağlamıştır (Bektaş, 2013: 41). Public Opinion tam karşılığıyla kamunun görüşü demektir. Efkârı umumiye “genelin fikirleri” anlamına gelmektedir. Kamuoyu kavramındaki oy kelimesi, daha çok kanaat ya da görüşe atıfta bulunmaktadır. Nermin Abadan Unat’ın kavramsallaştırması uzun yıllardır literatüre yerleştiği ve bu kavramsallaştırma üzerinde uzlaşıldığı için Türkiye’de siyaset alanında genel bir kabul görmüştür.

Kamuoyu kavramı üzerine çalışanlar, kavramın kökeninin insanlık tarihi kadar eski olduğu konusunda hemfikirdirler (Bkz. Bektaş, 2013: 13-17; Jeanneney, 2009:7-18; Sandvoss, 2006: 481). Kamuoyu kavramı ilk kez Fransız devriminden önce Jean Jacques Rousseau tarafından kullanılmıştır. (Kılınç, 2002: 7). Kamusalılık, insanlar sosyal bir varlık olarak dünyada var olduklarından beri insan birlikteliğinin bir özelliği olarak ortaya çıkmıştır. Özel alandan farklı olarak kamusal alan, insanların farklılıklarıyla birlikte yaşamak zorunda oldukları ortak insani alanlar için kullanılan genel bir kavramdır. Siyaset temelde bu alanda insanların farklılıklarına rağmen birlikte yaşayabilmelerini sağlamak için ortaya çıkmış ve kurumsallaşmış bir toplumsal

kurumdur. Siyasi güce sahip olan yöneticiler, çok eski zamanlardan beri kamusal alanın düzenlenmesiyle ilgili kararlar alırken bu kamusal alanı paylaşan insanları göz önünde bulundurmuşlardır. Başka bir deyişle siyasi yönetim, yöneticilerin karar alırken yönetilenleri göz önünde bulundurdıkları, onları aldıkları kararlarla ilgili ikna etme çabasında oldukları bir iletişim biçiminde gelişmiştir.

Türk Dil Kurumu’nun Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü kamuoyu kavramını “Toplumsal yaşamın olay ve olguları konusunda toplumsal kümelerin ya da toplumun ortaklaşa yargısını yansıtan düşünce ve kavramların toplamı” ya da “bir insanın eylemleri konusunda çevresindekilerin onaylayıcı ya da kınayıcı tutumları” şeklinde açıklamaktadır. (http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b7da dc0dc61c6.62384095)

Kamuoyu kavramının çeşitli tanımlamaları yapılmış ve bu tanımlamalar çerçevesinde çeşitli tartışmalar yürütülmüştür. Doob’a göre kamuoyu “aynı toplumsal gruplara üye olanların, belirli bir olay karşısında gösterdikleri ortak tutumlardır”(Doob’dan akt. Bektaş, 2013: 54). Geniş kapsamlı ve kabul görmüş bir başka tanım da Münci Kapani tarafından yapılmıştır. Kapani’ye göre (1997: 147), “kamuoyu, belli bir zamanda, belli bir tartışmalı sorun karşısında, bu sorunla ilgilenen kişiler grubuna veya gruplarına hakim olan kanaattir”. Kamuoyu denildiğinde, toplum içindeki insanların, kanaatleri ve çeşitli toplumsal olay ve konularla ilgili düşünceleri, bu düşünce ve kanaatlerle bireylerin toplum içinde yarattıkları etkin bir yaptırım gücü anlaşılmaktadır (Kılınç, 2002: 4). Bu görüşe uygun bir şekilde tarih boyunca iktidar sahiplerinin kamuoyu oluşturmaya çalıştıkları ya da iktidara sahip olmak isteyenlerin de kendi lehlerine kamuoyu oluşturma mücadelesine girdikleri dikkat çekmektedir. Çünkü kendi lehine kamuoyu oluşturmak kamusal üzerinde söz söyleme ve eyleme yetkisiyle ilişkilidir. İktidar sahipleri olarak yönetenler, tarih boyunca meşruiyetlerini de sağlamlaştırarak kendi otoriteleri etrafında rıza üretmek istemişlerdir. Kamuoyu, bu rıza üretiminin en önemli unsurlarından birisidir.

Kamuoyu sadece yönetenlerin rıza temelinde meşruiyet üretmeleriyle ilgili değildir. Çünkü siyasi rekabet, aynı zamanda kamusal alanda yönetmeyle ilgili bir ayrışmaya ve hatta bazen çatışmaya karşılık geldiği için iktidara sahip olmayan muhalifler de iktidardan pay almak ya da siyasete katılmayla ilgili talepleri için kamuoyunu etkilemeye çalışırlar.

Kamuoyunun belirlenmesinde özellikle çoğunluk ile etki faktörlerinin öne çıktığına vurgu yapılmaktadır (Kapani, 1997: 147). Kitle toplumlarında siyasal katılmanın ve demokrasinin yükselmesi, kamuoyunda çoğunluk elde etme arayışının doğal sonuçlarından birisi olarak kabul edilebilir. Ancak etki faktörü, kamuoyunda algıları, kabulleri, tutumları ve davranışları değiştirebilme potansiyeliyle özellikle dikkat çekmektedir.

1. 2. Modernleşme, Kitle İletişim Araçlarının Gelişmesi ve Kamuoyu

Modernleşme, batı toplumlarında insanla ilgili pek çok şeyi değiştirirken kamusalılığı da dönüştürmüştür. Geleneksel toplumlarda iktidar ve iktidarın dayandığı meşruiyet arasındaki ilişki modern toplumlarda farklılaşmıştır. Bu değişimin en önemli kaynaklarından ve sürdürücülerinden birisi kitle iletişimidir. Geleneksel toplumlarda iktidarların en önemli meşruiyet kaynakları olarak kutsiyet, aristokrasi ve başka yerel ve cemaatsel dinamikler ön plana çıkarken modern toplumlarda kitlenin bizatihi kendisi bir meşruiyet kaynağı ve sürdürücüsü haline gelmiştir. Nitekim kitle toplumu kavramı geleneksel yapılar için kullanılan bir kavram değildir. Buna bağlı olarak modern dönemde yönetim kitlenin daima hesaba katılmasını gerektirmiştir. Bu durum yaşanan teknik gelişmelere, büyük çapta toplumsal olaylara, dünya çapında savaşımlara rağmen bugün bile devam etmektedir. İster demokratik, ister totaliter bir rejim olsun modern dönemde iktidarlar kitle üzerinde kamuoyu oluşturma meselesiyle yüzleşmek zorunda kalmışlardır.

Gutenberg'in 15. Yüzyılda matbaayı icat etmesi, tarih boyunca insan ve toplum hayatını en çok etkileyen olaylardan birisidir. 16. Yüzyıldan itibaren İngiltere ve Fransa'da gazetenin yaygınlaşmaya başlaması, yöneticileri tedirgin etmiştir. Gazeteler kralların ve diğer soyluların beklemedikleri derecede insanlar üzerinde etki uyandırmışlar ve yaptıkları haberlerle yöneticilere beklemedikleri bir rakip haline gelmişlerdir. Gazeteler geniş çapta yeni bir kamusalılığa ulaştıkları için geniş bir kamuoyu oluşturabilme gücüne de sahip olmuşlardır. Bu yüzden özellikle Fransız İhtilali öncesinde ve sonrasında büyük siyasi değişimlerin en önemli aktörleri arasında gazeteleri zikretmek gerekmektedir. Bu gücün ve etkinin farkında olan Napolyon, işgal ettiği ülkelerde Fransız İhtilalinin ilkelerini yayabilmek için bir propaganda aracı olarak gazete kurmaya özellikle dikkat etmiştir (Bkz. Jeanneney, 2009: 59-66). Öyle ki Mısır'ı işgal ettiği zaman ilk yaptığı işlerden birisi farklı dillerde yayın yapan bir gazete kurmak olmuştur. Kamuoyu oluşturma çabası burada iktidarın kendisine meşruiyet üretme arayışından kaynaklanmıştır.

Jürgen Habermas (2007: 115), 18. Yüzyıldan itibaren Avrupa'da kamusalılığın değişimini kamuoyu kavramına referansla açıklamıştır. Özellikle şehirlerdeki ortak hayat alanlarında kahvehanelerin sayısındaki astronomik artış ve ilk gazetelerin bu kahvehanelerde yaygın olarak okunması, gazetecilik sektörünün piyasaya bağlı olarak gelişmesini ve güçlenmesini sağlamıştır. Gazetenin yeni oluşan kamusalılıkta siyaseti denetleyebilecek bir güç olarak belirmesi kamusalılık üzerinde yeni siyasi bir çatışmayı da beraberinde getirmiştir. Pek çok Avrupa ülkesinde yöneticiler kamuoyu oluşturma gücü dolayısıyla gazeteleri denetim altına alma, kontrol etme, kapatma ya da onlara sansür uygulama yollarını seçmişlerdir. Ne var ki gazete ortaya çıktıktan sonra bütün kısıtlamalar böyle bir kamuoyu oluşturma gücüne sahip aracı yok edememiştir. Tarihsel süreçte gazete güçlü bir kamusalılık aracı olarak var olmaya devam etmiştir. İlk ortaya çıktığı dönemde (17-18 yüzyılda) gazeteyi daha fazla denetim altına almak için çaba gösteren yöneticiler zamanla onu kendi iktidarlara ve kamuoyu oluşturma

amaçları için bir araç olarak kullanmayı düşünmüşlerdir. Böylece gazete yeni oluşan kamusalılıkta önemli bir siyasi propaganda aracı haline gelmiştir. Özellikle İngiltere’de parlamenter sisteme geçildikten sonra parlamentoda oluşan siyasi gruplar kendi lehlerine kamuoyu oluşturmak için bir siyasi propaganda aracı olan gazeteden faydalanmak istemişlerdir (Habermas, 2007:137-139). Böylece farklı siyasi görüşler etrafında farklı gazeteler ortaya çıkmaya başlamıştır. Modern dönemde siyasi ayrışma ve mücadele gazete başta olmak üzere kitle iletişim araçları olmaksızın düşünülemez.

Türkiye’de de modernleşme sürecinde gazetenin bir propaganda aracı olarak fark edilip kullanılmaya başlaması ise II. Mahmut dönemine dayanmaktadır. II. Mahmut döneminde çıkan Takvim-i Vekai gazetesi imparatorluğun modernleşme hamlelerinin neden yapılması gerektiğini özellikle bürokratik kesime açıklama amacıyla olmuştur. Padişah bu gazeteye bizzat kendisi başmakaleler yazmış ve gazetenin dilinin halkın anlayabileceği bir dil olması gerektiğini belirtmiştir (Yalman, 2018: 19-20). Osmanlı Devleti’nin kendisini yenileme ve güç kazanma adına gerçekleştirdiği reformlar, modernleşmenin önemli taşıyıcılarından kitle iletişim araçlarının da toplum hayatına kazandırılmasına sebep olmuştur. On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında meşrutiyet talebiyle padişahın yetkilerinin sınırlandırılmasını isteyen muhalefet aydınları (Şinasi, Ali Suavi, Namık Kemal, Ziya Paşa) gazeteyi kamuoyu oluşturmada önemli bir araç olarak görmüşler ve muhalefet mücadelelerini gazete çıkararak gerçekleştirmişlerdir. Bu isimlerin etkileri, özellikle kendilerinden sonraki nesillerin zihniyetlerinin şekillenmesinde takip edilebilir.

Yazılı basın ve özellikle gazeteyle başlayan kamuoyu oluşturma mücadelesi, teknik gelişmelere bağlı olarak sinemanın, radyonun ve televizyonun icadıyla devam etmiştir. Radyo, yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde yaygınlaşmaya başlamış ve 1930’lara gelindiğinde siyasal propaganda için önemli bir araç olarak kabul edilmiştir. Hatta I. Dünya Savaşı’nın ünlü Alman Generali Erich von Ludendorff (2017: 17), kitle iletişim araçlarının dahil olmasıyla propagandanın bütün

bir savaş tarihini değiştirdiğine dikkat çekmiştir. Amerika Birleşik Devletlerinde başkanlık seçiminde seçmenlerin siyasi tutumlarını ve oy verme davranışlarını etkilemek için kullanılan radyo (Sterling, Kitros, 2011: 329), Sovyetler Birliği ve Nazi Almanya'sında kitleleri ideolojik olarak denetim altında tutmanın en önemli araçlarından birisi haline gelmiştir. Jeanneney (2009: 167), İkinci Dünya Savaşının sadece ateşli silahlarla yapılan bir savaş olmadığına, kitle iletişimin en etkili aracı olarak radyonun savaşta kullanımına dikkat çekmiştir. Ona göre bu savaş, tarih boyunca daha önceki yapılan savaşlardan farklı olarak “radyolar savaşı” olarak adlandırılabilir. Almanya, savaşın başında Avrupa’da işgal ettiği topraklarda ilk iş olarak radyo istasyonu kurmuştur. Bu radyo istasyonlarından Almanca ve işgal edilen yerin dilinde yayınlar yapılmıştır. Nazilerin Propaganda Bakanı Joseph Göbbels, radyoyu hem savaşan askerleri motive etmek, hem işgal edilen topraklarda yaşayanlarda Almanya ve Nasyonal Sosyalizm lehine kamuoyu oluşturmak hem de savaş halinde yaşayan Alman halkına moral vermek amacıyla tam bir silah olarak kullanmıştır. Ayrıca Jeanneney (2009: 174-175), İngilizlerin ve Amerikalıların da radyoyu savaşta Almanlara ve Japonlara karşı etkili bir araç olarak kullandıklarına dikkat çekmiştir. Savaş, siyasal iletişim açasından önemli ve iktidar sahiplerinin ipleri daha çok kendi ellerine aldıkları bir dönemdir.

Bir kitle iletişim aracı olarak televizyon, görsel etkinin gücünü taşıması dolayısıyla kitle iletişiminde en önemli dönüm noktalarından birisi olarak kabul görmektedir. Stephens (2011: 410), görselliğin ve sözün gücünü bir araya getiren televizyonun gerçekliği yeniden üretebilme gücüne dikkat çekmiştir. Televizyon ortaya çıkmasından itibaren ideolojik bir araç olarak kabul edilmiştir. Jeanneney (2009: 267), televizyonun yaygınlaşmasıyla “siyasetçilerin seçim meydanlarına gelmeyen, militan sosyalleştirme ağıyla ulaşılamayan, kendi evinde kapalı kararsız seçmen mitosuna ulaşmanın hayalini kurduklarını” kaydetmiştir. Bu arzunun en önemli sebeplerinden birisi televizyonun izleyicisinde bıraktığı etkinin, gazete ve radyoyla kıyaslanamayacak derecedeki gücüdür. Bu güç, büyük oranda görselliğin ve işitselliğin bir

aradılığına dayansa bile görülenin zihinde ürettiği güçlü algıyla ilgilidir. Modernleşmeyle birlikte teknik gelişmelere bağlı olarak kitle iletişim araçları geliştikçe ve yaygınlaştıkça kamuoyu oluşturma mücadelesi de farklı boyutlar kazanmaktadır. Elbette kitle iletişim araçlarının herkesin sisteme mutlak bir şekilde dahil olmasını sağlaması mümkün değildir (Bkz. Swingewood, 1996: 117-119). Ancak kitle iletişim araçları, iktidar sahiplerinin görmezden gelebilecekleri aygıtlar da değildir. Daha fazla insana ulaşma, onları kendi siyasal taraflarına mobilize etme arzusu olduğu müddetçe kitle iletişim araçlarından vazgeçilmesi düşünülemez.

1. 3. Propaganda

Propaganda, kamuoyu oluşturma en önemli araçlarından birisi olmasının yanında siyasal iletişim alanının temel konularından birisidir. Lilleker (2013: 223), propagandayı siyasal iletişimin hâlâ devam etmekte olan en eski şekli olarak tarif etmiş ve şöyle tanımlamıştır: “Propaganda toplumdaki bir grubun diğerlerinin tutum ve davranışlarını etkilemek için bilerek tasarladığı iletişimdir. Sembolizmi ve retoriği sıkça kullanır ve duygusal ve irrasyonel yanımıza hitap eder.” Propagandanın kökeni, tarihsel süreçte on yedinci yüzyıla, Protestanlığın yayılmasına karşı Katolikleri bilinçlendirme ve bir arada tutma misyonu ile Roma Katolik Kilisesi tarafından oluşturulan “Congragatio de Propaganda Fide”ye (İtikadı Yayma Cemiyeti) kadar gitse de asıl önemini modernleşmeyle birlikte kazanmıştır (Bektaş, 2013: 144). Kitleli hareketlere dayanan büyük siyasal iktidarlar propagandaya ihtiyaç duymuştur. Söz gelimi, birbirlerini çok zıt gözüken Sosyalist Rusya ile Nazi Almanyası ya da Soğuk Savaş döneminde Amerika Birleşik Devletleri hem iç hem de dış kamuoyunu etkileme adına propaganda üzerinden mücadelelerini sürdürmüştür. Bu ülkelerde silahlanmaya yapılan yatırım kadar propaganda araçlarına da yatırım yapılmıştır.

Propaganda tanımlarında farklı eğilimler takip edilse bile Leonard Doob'un yaptığı maksatlı ve maksatsız propaganda kategorileştirmesi önemlidir. Hedeflediği bir insanı, bir grubu ya da kitleyi ikna etmek, öteden beri insani etkileşimin temellerinden birisi olarak kabul edilebilir. Ancak maksatlı propaganda, “ilgili birey veya bireyler aracılığıyla ve ikna yoluyla diğer bireylerin tavır ve hareketlerini kontrol etmek ya da etkilemek isteğiyle sistematik bir girişimde bulunmak” olarak tanımlanmıştır (Bektaş, 2013: 151).

II. Dünya Savaşı sonrasını “Propaganda Çağı” olarak tanımlayan Pratkanis ve Aronson (2008: 17), kitle iletişim araçlarında yaşanan gelişmelere bağlı olarak propaganda çağının kısa, dikkat çeken ve genellikle görsel ağırlıklı mesajlarla dolu olduğuna dikkat çekmişlerdir. Ancak Pratkanis ve Aronson'un bu tespitlerine devamla vurguladıkları bir başka mesele “propagandanın mantıklı argümanların yerini tutabiliyor ve karmaşık meseleleri de kaba, siyah-beyaz karikatürlere dönüştürebiliyor” olmasıdır. Propaganda yoluyla insanların siyasetçiler tarafından kabul edilen doğrulara ikna edilmeleri, siyasallığın üretici unsurları arasındadır. Modern dönemde demokratik ya da otoriter siyasal rejimler, kendi halk kitlelerini ikna ve mobilize etmek için propagandaya başvurmuştur. İkna ve mobilizasyon siyasal algı ve bilinç inşası açısından son derece önemlidir. Çünkü siyasal organizasyonlar, en küçüğünden en büyüğüne kendi varlıklarını devam ettirebilmek için hem kendi yaptıklarının doğru, hem de ötekilerin yaptıklarının yanlış olduğuna tabanlarını ikna etmek zorundadır. Bu durum, devletler için de geçerlidir. Savaş dönemlerinde ya da olağanüstü durumlarda halkın topyekun iknası için seferber olması, propaganda araçlarıyla sağlanabilmektedir.

1. 3. 1. Propaganda'nın Hedefleri

Propagandanın temel hedefi kişi ya da kitlenin, hatta kitlelerin tutum davranış ve bakış açılarını istenilen yönde değiştirmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda propaganda süreci temel bazı

hedeflere göre belirlenmektedir. Bu hedeflerdeki en önemli faktör propagandanın kime yönelik yapıldığıdır. Bunlar temel olarak şöyle sıralanmaktadır:

- *Ülke içerisinde kendi halkına yönelik propaganda*
- *İşbirliği içerisinde bulunan dost ülke halklarına yönelik propaganda*
- *Tarafsız ülke halklarına yönelik propaganda*
- *Düşman ülke halklarına yönelik propaganda (Brown,2000: 73)*

Burada görüldüğü gibi propagandanın hedefinin hangi kitleye yönelik olduğu büyük bir önem taşımaktadır. Hedef kitle ve o kitlenin görüşünün değiştirilmesi istenilen yönde strateji izlenmektedir. Örneğin işbirliği içerisinde bulunan dost ülke halklarına yönelik yapılan bir propagandada o ülke halkının da bu işbirliğinden memnun olmasına yönelik bir strateji izlenmesi gerekmektedir. Böylece bu işbirliğiyle ülkenin menfaatlerinin daha da artırılması sağlanabilir veya düşman ülke halklarına yönelik yapılan propaganda da ise tam tersi bir strateji izlenerek düşman ülkenin kendi halkının menfaatlerinin aksine hareket ettiği kitle iletişim araçlarıyla halka aşılabilir ve düşman ülke halklarının kendi ülkelerinin içinde çatışma çıkarması veya karışıklığa yol açması sağlanabilir.

1. 3. 2. Propaganda Teknikleri

Propaganda aracılığıyla belli bir kitlenin veya kişilerin görüşlerini istenilen yönde değiştirebilmek için belli propaganda tekniklerinin de kullanılması gerekir. Hangi tekniğin kullanılmasının daha uygun olacağı hedef kitlenin sosyo-kültürel yapısına göre değişkenlik göstermektedir. Bu yüzden hedef kitlenin yapısının sosyolojik olarak iyi bilinmesi gerekmektedir. Propaganda da kullanılan temel teknikler şunlardır (Ayhan, 2007:)

1. Korkuya başvurma
2. Otoriteye referans
3. Herkes yapıyor ya da Tren etkisi

4. Kalabalığa katıl
5. Kaçınılmaz zafer
6. Doğrudan emir
7. Reddin elde edilmesi
8. Gösterişli genellemeler
9. Rasyonalizasyon
10. Kasıtlı belirsizlik
11. Transfer ya da ilintilendirme
12. Nedeni basite indirgemek
13. Sokaktaki adam
14. Tanıklık
15. Damgalama
16. Günah keçisi
17. Erden sözleri
18. Sloganlar ve parolalar

Korkuya başvurma: Propagandayı uygulayanın toplumun içinde korku havası yaratarak kitleyi istediği yöne sürüklemesi yöntemidir (Ayhan, 2007: 54). Bu tekniği genel olarak aşırı ideolojik yapılanmalar daha çok kullanmaktadır. Fakat bu teknik uzun soluklu olarak bir başarı sağlamamaktadır. Toplumun korkutulduğu koşullar gerçekleşmediğinde veya ortam yeniden normale döndüğünde halk üzerinde etkisi geçmektedir.

Otoriteye Referans: Bu teknikte toplumda kanaat önderi olarak kabul edilen veya toplumun büyük bir kesimi tarafından kabul gören kişilerin görüşleri propaganda yapanın amacına uygun olarak kullanılmaktadır. Çünkü çoğunlukla halk için kanaat önderleri belirleyici etkiye sahip olabilmektedir.

Herkes Yapıyor ya da Tren Etkisi: Bu teknikle herkesin aynı şeyleri yaptığının halk tarafından veya hedeflenen kitle tarafından kabullenilmesi amaçlanmaktadır. Politikacılar bu tekniği sıkça kendilerini haklı çıkarmak için kullanmaktadır. Mesela “batıda da bu böyle” gibi cümleler sıkça kullanılmaktadır.

Kalabalığa Katıl: Bu tekniğin temelinde kitle psikolojisi yatmaktadır. Çoğunluğun dışında kalmak, dışlanmak gibi korkuları içinde barındırmaktadır. Propagandacı kitleleri etkilemek istediğine çoğunluğun kendilerinde olduğunu özellikle vurgular ve insanların kitlenin dışında kalmak istememe psikolojisinden faydalanır.

Kaçınılmaz Zafer: Kalabalığa katıl tekniğinin daha sonraki aşamasıdır. Bu teknikte kalabalıktan veya çoğunluktan uzak duran bireylerin de propagandanın amacına yönelmesi hedeflenir. Siyasi seçimlerde seçim öncesi kararsızları hedefleyen siyasi parti liderleri genel olarak bu tekniği kullanırlar ve seçmenlerine kazananın kesinlikle kendileri olacağını vurgularlar.

Doğrudan Emir: Bu teknikte propagandacının doğrudan hedefine ulaşması hedeflenmektedir. Propagandayı yapan kişi genelde bunu basit emir kipinde yazılmış cümlelerle veya sloganlarla yapar.

Reddin Elde Edilmesi: Bu teknikte temel amaç propagandanın hedefinin karşıt görüşünü basitleştirerek gözden düşürmektir. Bunun için toplum tarafından sevilmeyen veya küçük görülen bir grup tarafından benimsendiğine vurgu yapılmaktadır. Mesela günümüzde Pkk’luların da bir görüşü benimsediği söylenerek o görüş halk tarafından gözden düşürülmektedir.

Gösterişli Genellemeler: Ulus devlet geleneğinin güçlü olduğu devletlerde propagandanın amacına göre bu teknik çok kullanılmaktadır. Bu teknikte halk tarafından çok önemli kabul edilen ulusal veya dinsel önem taşıyan duygusal ifadeler kullanılmaktadır.

Rasyonalizasyon: Duygusallığın mantıktan daha önce geldiği gruplarda bu yöntem kullanılmaktadır. Bireyler ve kitleler bir duruma kendileri de tam olarak ikna olmadıkları durumlarda kendilerince mantıklı gerekçelerle durumu meşrulaştırma gayreti içine girmektedir. Bu teknikte bu meşrulaştırmayı destekleyici propaganda söylemleri kullanılmaktadır.

Kasıtlı Belirsizlik: Bu teknikte söylemler kapalılık ve belirsizlik taşır. Propagandadaki söylemler bilinçli olarak belirsiz seçilmektedir böylece hedef kitlenin kendince yorumlayıp sonuca varması hedeflenir. Daha çok akla yatkın olmayan durumların kabul edilmesi için bu yöntem kullanılmaktadır.

Transfer ya da İlintilendirme: İdeolojilerde bu yöntem sıkça kullanılmaktadır. Bu yöntemde kendi ideolojin, düşüncen yüceltilirken karşı tarafın görüşünü kötüleyerek hedef kitlenin o görüşü reddetmesi hedeflenmektedir.

Nedeni Basite İndirmek: Toplumsal olayları, özellikle de karmaşık olayları daha basite indirgeyerek ele alma tekniğidir. Propagandacı hedefine ulaşmak için yalın bir dil ve basmakalıp ifadeler kullanır bu teknikte.

Sokaktaki Adam: Bu teknikte propagandacı kendi görüşünü desteklemek için sokaktaki adam figürünü kullanır, böylece günlük hayatta da herkesin bu şekilde düşündüğü izlenimini uyandırmayı hedefler.

Tanıklık: bu teknikte konuyla ilgili veya ilgisiz bir kişiden alıntı yapılır. Alıntının yapıldığı kişi aracılığıyla propagandacı hedef kitleyi veya kişiyi etkilemeye çalışır.

Damgalama: Bu yöntem karşı tarafı etkisiz hale getirmeyi amaçlamaktadır. Propagandacı karşıt görüşündeki kişiyi veya grubu sevilmeyen, toplum tarafından hoşgörülmeyen veya istenilmeyen bir şeyle damgalar, böylece karşıt grup kendini aklamayla uğraşacak veya aklamaya vakti kalmayacaktır. Mesela ülkemizde Rum asıllı veya aslında Hıristiyan gibi damgalama yöntemleri seçimlerden kısa sürece önce sıkça kullanılmaktadır.

Günah Keçisi: Bu teknikte propaganda sürecinde sürekli karşıt grup suçlanarak propaganda yapan grubun günah keçisi seçildiği imajı yaratılmaya çalışılmaktadır. Mesela Naziler I. Dünya Savaşı'nda yenilmeselerinin nedeni olarak Yahudileri ve komünistleri göstermişlerdir, böylece suçu kendi üzerlerinden başkalarına atmış, başarısızlığın faturasını karşıt gruba yüklemişleridir (Brown, 2000: 58).

Erdem Sözlari: Bu teknikte pek çok yöntemde kullanılmaktadır. Toplumun her kesimince önemsenin vaatlerde bulunulur. Bu vaatler çoğunlukla huzur, barış, refah, kardeşlik, özgürlük gibi temel değerlerden oluşur.

Sloganlar ve Parolalar: Bu teknik siyasal propagandalarda en çok kullanılan tekniklerin başında gelir. Kitlelerin kolaylıkla aklında kalacak cümleler veya söz grupları seçilerek Propagandanın insanların aklında kalıcı olması hedeflenir. Bu teknikte sloganlar propagandacının lehinde olabileceği gibi karşıt görüşünde aleyhinde sloganlarda da üretilmektedir. (Ayhan, 2007: 52-62)

1. 3. 3. Propaganda Türleri

Propaganda günümüzde pek çok alanda kullanılmaktadır. Özellikle demokratik sistemlerde propaganda aracılığıyla siyasiler oy toplamayı hedeflemektedir. Genel hedef burada karşıt görüşün iddialarını çürütmek aslında karşıt görüşe karşı da bir karşı propaganda stratejisi geliştirmektir. Bunun için de karşıt propagandanın kurallarından faydalanılmaktadır. Burada Beyaz, gri ve kara propaganda türleri yöntem olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemlerin temel hedefleri karşıt görüşün hedeflerini, stratejilerini çürütmeye çalışmaktır. Böylece kendi görüşünü güçlendirmeyi hedeflemektedir. (Domenach, 2003: 80-84)

1. 3. 3. 1. Beyaz Propaganda

Beyaz propaganda adından da anlaşılacağı üzere daha açık ve şeffaf bir şekilde gerçekleştirilen bir propaganda sürecini ifade eder (Yaman, 2007: 39). Beyaz propagandada propagandacı

yalana ve kaynağı belli olmayan bilgilere başvuramaz. Günümüzde propagandanın yüklendiği olumsuz anlamaya karşın beyaz propaganda da şeffaflık esastır (Tarhan, 2006: 35-38). Çevre temizliğine önem veren bir belediyenin propaganda sürecinde çevre temizliğine önem vermeyen belediyeleri ve onların birikmiş çöplerini halka göstermesi buna bir örnek olarak gösterilebilir.

1. 3. 3. 2. Gri Propaganda

Gri propagandanın kaynağı resmi olarak belli değildir. Bu yüzden kaynak gizli tutulmakta ve gerçek görünen kavramlarla dedikodu ve yalan olarak görülen kavramlar flulaştırılarak bir arada verilmektedir (Avcı, 2018: 80). Bu propaganda yöntem açısından tam bir kaosu ifade etmektedir (Yaman, 2007: 40). Bu yöntem aynı zamanda bir psikolojik savaş yöntemidir. Hedef kitle söylemin doğruluğunu veya yanlışlığını kanıtlayabilme şansına sahip değildir. Gri propaganda da söylem olarak duyumlar kullanılır ve mantık ikinci plana itilir. Buradaki temel hedef söylentilerin yayılması ve hedef kitlenin bu söylentilere inanmasıdır. Bu yöntemde kitle iletişim araçları da büyük bir öneme sahiptir. Onların da gri propagandaya destek sağlaması durumunda yöntem çok daha başarılı olabilmektedir. (Ayhan, 2007: 66-67)

1. 3. 3. 3. Kara Propaganda

Kara propaganda da ahlaki kriterler tamamen göz ardı edilerek karşıt görüşün güçlenmesinin engellenmesi hedeflenir. Amacı hedef alınan tarafı karalamak olduğu için küçümseyici, aşağılayıcı, kötüleyici ve yericici her türlü konuya kara propaganda içinde yer verilmektedir (Avcı, 2018: 86). Bu yöntemde her tür iddiaya, yalana, belgeye başvurulabilmektedir. Burada asıl olan amaca ulaşmaktır. Söylem biçimi olarak genelde kışkırtıcı ifadeler tercih edilir. Bu yöntem de kitle iletişim araçları büyük bir önem taşımaktadır. Bazen kaynağı belli olmayan kışkırtıcı haberler yapılarak toplumsal büyük olaylar bile yaratılabilmektedir. Mesela 6-7 Eylül 1955'te Atatürk'ün evine bomba atıldı haberleri yapılmış, bunun üzerinde halkta bir infial

yaratılmış ve insanlar gayri Müslimlerin evlerine, işyerlerine saldırarak göç etmelerine neden olunmuştur. Ayhan'ın (2007: 68) da belirttiği gibi bu olaydaki temel hedef Rum azınlığı ülkeden göndermektir ve bu amaç kara propaganda aracılığıyla başarıya ulaşmıştır.

1. 3. 3. 4. Silahlı Propaganda

Bu yöntemin temel hedefi korkutmak ve yıldırmaktır. İnsanları öldürerek veya ölümle tehdit ederek kendilerini desteklemeleri sağlanmak istemektedir. Özellikle terör örgütleri veya diktatör yönetimler bu yöntemi sıkça kullanmaktadırlar. Silahlı propagandanın en temel amacı bu yöntemle insanların kendilerine kazanım elde edebileceğine inandırmak ve yandaş toplayabilmektir. Bu yöntemde de kitle iletişim araçlarının önemi büyüktür, çoğunlukla terör örgütlerinin eylemlerinin basında yer bulması bu örgütlerin işlerine gelmekte, bu sayede kendilerini daha güçlü gösterme hedefleri desteklenmektedir (Tarhan, 2006: 45).

II. BÖLÜM

METODOLOJİ

2. 1. Araştırmanın Önemi

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişimi, Türkiye'nin siyasi tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak kabul edilebilir. Askeri darbenin girişiminin engellenmesi, Türkiye dışındaki pek çok ülkede de dikkatle takip edilmiştir. Almanya, üç milyonun üzerindeki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının yaşadığı bir ülke olması dolayısıyla 15 Temmuz darbe girişimiyle en çok ilgili ülkelerin başında gelmiştir. Ayrıca Almanya, Avrupa'nın en büyük üretici ülkesi olması ve Türkiye ile hem ticari hem de Avrupa Birliği nezdindeki ilişkileri dolayısıyla Türkiye'deki siyasi meselelere öteden beri ilgi göstermektedir. Almanya'daki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çifte vatandaşlık hakkına sahip olmamaları, Almanya ya da Türkiye vatandaşlıklarından birisini tercih ikileminde kalmaları ve yakın zamanda Almanya'daki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Türkiye'de gerçekleşen genel seçimlerde, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ve anayasayla ilgili referandumlarda büyükelçiliklerde ve konsolosluklarda oy kullanma hakkı tanınması, bu araştırmanın önemli dayanaklarından birisini oluşturmaktadır. (Almanya çifte vatandaşlık hakkını yalnızca Avrupa birliği vatandaşlarına tanımaktadır. Ayrıca vatandaşlıktan çıkma hakkı bulunmayan ülkelere de çifte vatandaşlığa izin verilmektedir.) Nitekim 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, 2015 genel seçimlerinde, 2017 referandumunda ve 2018 genel seçiminde yurtdışından gelen oyların çok büyük bir kısmı Almanya'daki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından gelmiştir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Yurtdışında Türk Vatandaşlarının Oy Kullanma Hakkı Kazanmalarından Sonra Yapılan Seçimlerde Toplam Oy ile Almanya'da Kullanılan Oy Sayılarının Karşılaştırması (Tablo Yüksek Seçim Kurulu veri tabanına göre hazırlanmıştır. <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>)

	Yurtdışında	Almanya’da
	Oy Kullanan Toplam	Oy Kullanan Toplam
10.08.2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimi	232.795	112.705 (% 48,41)
07.06.2015 Genel Seçim	931.646	482.746 (% 51,81)
01.11.2015 Genel Seçim	1.159.781	575.564 (% 49,62)
16.04.2017 Halk Oylaması	1.424.279	660.666 (% 46,38)
24.06.2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimi	1.526.615	661.229 (% 43,31)
24.06.2018 Genel Seçim	1.357.204	660.091 (% 48,60)

Tabloda gösterilen oy oranlarının dışında ayrıca gümrük kapılarında kullanılan oylarda da Almanya’da oturumları bulunanların diğer ülkelerden daha fazla olduğu söylenebilir. Bu durumda özellikle 2014 yılından itibaren Almanya’da Türkiye’deki seçimlere dönük kamuoyu oluşturma konusunun hem Türkiye’deki, hem de Almanya’daki siyasal aktörler açısından daha önemli bir mesele haline geldiği açıktır. Bu durumun en önemli göstergelerinden birisi de 15 Temmuz ve etrafındaki tartışmalarda takip edilebilir. Almanya’da yaşamış, sivil toplum kuruluşlarında görev almış ve 2015 seçimlerinde İstanbul’dan milletvekili seçilmiş olan Ak Parti milletvekili Mustafa Yeneroğlu, Almanya’daki Türk diasporasının temsilcisi olarak kabul edilmiştir. Yeneroğlu, 15 Temmuz sürecinde Almanya’da geniş bir yer işgal eden televizyon tartışma programlarında Türkiye Devleti lehine pek çok tartışmaya dahil olmuştur.

1961’den itibaren Almanya’da dördüncü nesline ulaşmış olan Türkiye kökenli göçmenlerin bir yandan Türkiye’ye aidiyetleri, bir yandan da Almanya’daki varoluşları “arada kalmışlık” durumu üretmektedir. Çünkü Almanya’daki Türklerde Türkiye hafızası devam etmektedir. Bu

hafızanın bir sonucu olarak Türkiye'deki siyasal taraftarlıklar da Almanya'da devam etmekte ve Türkiye gündemi Almanya'da da gündem oluşturmaktadır. Bu araştırma, Almanya'da 15 Temmuz darbe girişimi dolayısıyla medya organlarının kamuoyu oluşturma meselesine odaklanmaktadır.

2.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Türkiye'de yaşanan darbe girişiminin medya araçları tarafından Alman kamuoyunda nasıl bir hangi söylemlerle yer aldığı üzerinde durulmuştur. Seçilen medya araçlarının Türkiye'deki 15 Temmuz darbe girişimi olayını nasıl haberleştirdikleri, yorumladıkları ve hangi mesajlar yoluyla bu olay etrafında hem Almanya'daki Almanları hem de Türkleri etkilemeye çalıştıkları tespit edilmeye çalışılacaktır. Sonuçta Almanya'daki medya araçları da kendi görüşlerine ve menfaatlerine göre kamuoyu oluşturmak, muhataplarının siyasal tutum ve davranışlarını etkilemek amacıyla haber yapmaktadırlar. Bu yüzden haberler, sunum şekilleri, seçilen ya da özellikle vurgulanan kavramlar, siyasal iletişim açısından değerlendirilecektir. Araştırmanın özellikle ortaya koymaya çalıştığı amaç bu yöndedir.

2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmada Almanya'da yayın yapan bir gazete, bir dergi ve bir televizyon kanalında 15 Temmuz darbe girişiminin nasıl haber yapıldığı ele alınacaktır. Seçilen gazete, Almanya'nın en köklü ve saygın gazetesi olmasının yanında en büyük ulusal abonelik sayısına sahip gazetesi Süddeutsche Zeitung'tur. Bu gazetede 15-18 Temmuz tarihleri arasında Türkiye'deki darbe girişimi saat sırasına göre nasıl haber yapıldığı analiz edilmiştir. Seçilen dergi ise Almanya'nın yine en köklü haftalık haber dergisi olan Stern'dir. Stern'in internet sayfası üzerinden aynı tarihlerde derginin darbe girişimini nasıl haberleştirdiği analiz edilmiştir. Stern Dergisindeki

haberler ve Süddeutsche Zeitung gazetesindeki haberler tematik başlıklar halinde incelenmiştir. Tematik başlıklar haberlerin içeriklerine göre belirlenmiştir. Bu belirlemelerde esas olarak medya organlarının dili esas alınmıştır. Bundan dolayı Fetullah Gülen ve Gülen ve hareketi diye başlık seçilmiştir, çünkü yayın organları bu şekilde ele almışlardır. Televizyon kanalı olarak Almanya'nın 1950'den beri yayın yapan devlet kanalı ARD seçilmiştir. Burada da 15 Temmuz darbe girişiminin haber akışıyla televizyon üzerinden nasıl izleyicilere sunulduğu analiz edilmeye çalışılmıştır.

2.4. Yöntem ve Teknik

Sosyal bilimlerde iki ana metodolojik eğilim söz konusudur. Pozitivist paradigmaya bağlı epistemolojiye ve metodolojiye dayanan nicel yöntem, daha çok ölçülebilir veriler, özellikle de istatistikler üzerinden analiz yapmayı bilimsellik kriterleri açısından uygun bulmaktadır. Anlamacı ve yorumlamacı paradigmaya bağlı epistemoloji ve metodoloji ise nitel yöntemi kullanmakta ve öznel katkıları önemsemektedir. Bu araştırma, kitle iletişim araçlarının gerçekliği yansıtması ve kurgulaması üzerinden verileri değerlendirdiği için anlamacı paradigmaya bağlı olarak nitel yöntemi esas almıştır. Özellikle haber üretmenin aynı zamanda kitleleri etkileyecek söylemler üretme amacı göz önünde bulundurulduğunda araştırmada söylem analizi tekniği kullanılmıştır.

2.4.1. Söylem Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, söylem analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Söylem analizi, söylemin sadece konuşmadan ya da iletişimden ibaret olmadığı, aynı zamanda insanların yapıp etmelerinin ve ideolojinin de söylem dahilinde düzenlendiği biçimlenip tanımlandığı kabulüne

dayanmaktadır (Punch, 2016: 214). Çok çeşitlilik göstermesine rağmen, söylem analizi üzerinde uzlaşılan birkaç ilkedен bahsetmek mümkündür:

“Söylem kurallıdır, kurallarla yönetilir ve içsel olarak yapılandırılmıştır. Kaçınılmaz olarak sosyal ve tarihsel bir matris içinde konumlanmış, kültürel, siyasal, ekonomik, sosyal ve kişisel gerçekliklerinin söylemi belirlediği konuşmacılar tarafından üretilir. Söylemin kendisi bu sosyal ve tarihsel matrisin önemli yönlerini kurar veya biçimlendirir. Söylem, insan deneyimlerini yansıtır ve aynı zamanda bu deneyimlerin önemli kısımlarını kurar” (Punch, 2016: 215).

Bu tez çalışmasında incelenen haberlerde kelime seçimine ve kastedilen anlam üzerinde durulmuştur. Çünkü medya organları, yaşanan gerçekliği doğrudan aktaran araçlar olmaktan ziyade özellikle siyasal konularda kamuoyu oluşturma amacını da taşırlar. Bu konuya odaklanan medya çalışmalarının çoğu etki araştırmaları kapsamında kabul edilmiştir. Ancak söylem analizinin dünya çapında kurucu isimlerinden Van Dijk’e göre (2019: 361), etki araştırmalarının ampirik sonuçları yetersizdir. Çünkü insanlar kitle iletişim araçlarıyla doğrudan bir ilişkiden ziyade dolaylı bir ilişki halindedirler. Sadece bir haber izlemek, gazete yazısı okumak doğrudan bir etki ve ikna üreticisi değildir. Van Dijk (2019: 365), etkinin ve iknanın ancak söylemin ideolojik hedefleri bağlamında analiz edilebileceğini vurgulamıştır.

2. 4. 1. 1. Söylem Teorilerinin Genel Değerlendirmesi

Söylem konusu, sosyal bilimlerde dikkat çeken ve üzerine önemli düşünceler üretilmiş bir alandır. Bu yüzden söylem konusu etrafında farklı görüşlere ve yaklaşımlara bağlı olarak farklı teoriler gelişmiştir. Söylemi ilk ele alan yaklaşımlardan biri yapısalcılıktır. Yapısalcılığı savunanlar anlam üreten insan üzerine vurgu yapmışlardır. Yapısalcılara göre dil sembolik düzeni var eden bir iletişim aracıdır (Kocaman, 1996: 63). Böylece yapısalcılar dilin her zaman bir yapı olduğu anlayışını temel alırlar. De Saussure yapısalcılığın öncülerindendir ve “bütün diller farklıdır ve onların kelime hazineleri dünyayı farklı kategorilere böler” tezini

savunmuştur. De Sassaure'e göre dil sistemi bütünüyle "gösterenlerden ve gösterilenlerden" oluşur. Göstereni konuşma, gösterileni ise kavramlar temsil etmektedir. Bu yaklaşım, dili idealleştirilmiş bir sistem olarak görmektedir. Yapısalcı yaklaşımda bireyler var olan bir bilgi sistemini paylaşırlar bu yapısalcı anlam da söylemin kapsam ve biçimiyle ilgilenir (Sözen, 2017: 42-46).

Bir diğer söylem teorisi de Lacancı özne söylemidir. Bu yaklaşımın kurucu Jacques Lacan'dır. Söylem çözümlemesinde Fransız ekolünün temsilcileri arasındadır. Lacan yapısalcı yaklaşımı psikanalizde kullanmıştır. Bu görüşün yapısalcılardan en büyük ayrımı özneye vurgu yapmasıdır. Lacan, Saussurecü dilbilimi ve Strausscu yapısalcı antropolojiyi benimsemiştir. Bu anlayışa göre gösteren gösterilen ilişkisi bütünlüğü temsil eder (Angermüller, 2006: 4-5).

Sonraki önemli söylem teorisi ise postyapısalcı yaklaşımdır. Postyapısalcı yaklaşım metin merkezlidir. Bu yaklaşım özne merkezli anlayışı reddetmektedir. Belirsizlik Postyapısalcı söylemin temel özelliğidir. Postyapısalcı görüş okuyucuyu merkeze almaktadır. Her okuyucunun metinden farklı bir anlam çıkardığını farklı yorumladığını iddia eder. Postyapısalcılar ve postmodernistler yönteme karşıdırlar, çünkü onlara göre yöntem değerden arınmıştır. Onlar için önemli olan anlamdır ve anlam için yöntem gerekli değildir. Bu görüşü Derrida, Foucault, Lyotard ve Baudrillard savunmaktadır. Onlar yöntemin karşısındadırlar (Sözen, 2017: 51-53).

Bir diğer teori ise Derridacı dil söylemidir. Derrida, öznenin ölümünü öne sürmüş ve buna karşı dilin fonksiyonu ve rolüyle ilgilenmiştir. Derridacı görüş bir metinde daima farklı anlam ve görüşlerin bulunduğunu savunur. Okuyan kişi kendine uygun olan görüşü seçmektedir. Derrida'ya göre yazı dilin ön şartıdır. Derridacı söylemde yapıbozumu veya dekonstrüksiyon sürekli bir yorum olarak anlaşılabilir. Derridacı görüş bir metinde sürekli olarak farklı görüşlerin bulunduğu inanır. Derrida'nın yapıbozumu (dekonstrüksiyon) fikrinde metinler

daima bir söylem formuna sahiptir. Bir metnin özel ya da genel anlamından söz edilemez (Sözen, 2017 : 55-60).

Söylem konusunda yirminci yüzyılda en önemli katkılardan birisi Michel Foucault'ya aittir. Foucault söylemin iktidar ilişkilerini yansıttığına vurgu yapmıştır. Söylem bilgi ile güç arasındaki ilişkinin bir ürünü olarak kabul edilebilir (Foucault, 1999: 48). Bu yüzden söylem başlı başına bir konuşma ya da dil kullanımının ötesinde söylemi üreten iktidar ilişkilerinden bağımsız ele alınamayacak bir temel unsurdur. Foucault, delilik, cinsellik, modern kurumlar gibi pek çok olguyu iktidar temelli bir söylem meselesi olarak ele almıştır

Söylem analizi konusunda önemli katkıları olan Fairclough ise söylemi biçimlendiren şeyin yapılar olduğunu iddia etmektedir. Aynı zamanda söylemin yapıların yeniden biçimlendirilmesine de katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Bu yapılar, söylemsel bir doğaya sahip olmalıdır. Fairclough eleştirel söylem analizini üç aşamalı olarak değerlendirmektedir. Birinci aşama söylemin (metnin) incelenmesidir. İkinci aşama söylemin diğer söylemlerle etkileşimini yorumlamaktır. Üçüncü aşama ise bağlam analizidir. Bağlam analizi söylemin hangi bağlamda dile getirildiğini açıklamaya çalışmaktır (Bal, 2016: 250). Fairclough eleştirel söylem analizi çözümlemesini hem dili hem de göstergesel biçimleri toplumla söylemin ortak pratikleri olarak açıklamaktadır.

2. 4. 1. 2. Eleştirel Söylem Analizi

Eleştirel söylem analizi, her tür metnin ideolojik bir arka planı olduğundan yola çıkarak kapalı ideolojik yapıları açıklamaya ve metni buna göre yorumlamayı amaçlayan disiplinlerarası bir yöntemdir. Eleştirel söylem analizi yönteminin kullanımı son yıllarda çeşitli yaklaşımlarla yaygınlık kazanmıştır. İngiliz okulunun yaklaşımında dilbilgisel ilişkiler önemli bir yer tutmaktadır. Buna göre kelimelerin sıralanışı, kelimeler arası ilişkiler, kelimelerin ve birimlerin

toplumsal işlevleri söylem analizinde öncelikle göz önünde tutulur. Bu yaklaşımın başlıca temsilcileri Kress, Hodge, Fowler ve Fairclough'dur.

Bir diğer önemli eleştirel söylem analizi yaklaşımı da Hollanda Okuludur. Hollanda Okulu, bilişsel yaklaşımı benimsemektedir. Hollanda okulunun en önemli temsilcisi van Dijk'dır. Eleştirel söylem analizinde büyük bir öneme sahip diğer ekol ise Viyana Okuludur. Viyana okulu disiplinlerarası bir yaklaşımla söylemin işlevsel yanına dikkat çekmektedir. Bu yaklaşım çoğulcu bir model geliştirmiştir. Farklı kuramlar ve disiplinler bu modelde önem taşımaktadır. Bu okulun temel temsilcileri Wodak, Matouschek ve Liedhart'dır.

Eleştirel söylem analizinin temel hedefi söylemin nasıl bir anlam oluşturduğunu değil, niçin öyle bir anlam oluşturduğunu ortaya çıkarmaktır. Bunlardan dolayı eleştirel söylem analizi pek çok farklı disiplinden faydalanmaktadır. Bu yüzden eleştirel söylem analizinin çok geniş bir alanı vardır, politika, tarih, kültürel farklılıklar, dil, ideoloji, medya gibi pek çok farklı disiplinin söylemlerini incelemektedir. Eleştirel söylem analizi, toplumsal ideolojinin dil, düşünce ve davranış biçimleri üzerindeki etkisini söylemi ortaya çıkaranın da etkisinin dikkate alarak inceleme olanağı sunmaktadır.

Fairclough ve Wodak'ın "*Eleştirel Söylem Analizi*" adlı makalede belirledikleri üzere eleştirel söylem analizinin temel özellikleri şunlardır (Sözen, 2017: 140-142):

- Eleştirel söylem analizi temelde sosyal problemlere yönelir. Linguistik bir biçim alınır ve onun sosyal etkileşim tarzı incelenir. Burada analizin odağı kullanımdaki dil değildir, analizin odağı sosyo-kültürel süreçler ve sosyal yapıların dilbilimsel karakteridir.
- Eleştirel söylem analizi toplumsal güç ilişkilerinin dilbilimsel ve söyleme dayalı sistemini ön plana çıkarmayı amaçlar. Burada güç ilişkilerinin söylemde nasıl var olduğu ve nasıl tartışıldığı önemlidir. Burada güç söylemlerine karşılıklı olarak bakmak gerekir. Son zamanlarda yapılan çalışmalarda medya-siyaset ilişkilerinin söylemleri sıkça ele alınmaktadır. Burada hem medyatikleşmiş politik söylem hem de politikacılar üzerinde medya hegemonyası ele alınmalıdır.

- Söylem, hem kültürü ve toplumu belirler, hem de kültür ve toplumla söylem belirlenir. Buradaki ilişki diyalektik bir ilişkidir. Burada kültür ve toplumu tesis eden söylemi tanıyarak ancak söyleme odaklanılır.
- Hayatı tesis eden üç unsur belirleyici olarak alınabilir, bunlar; temsiller, ilişkiler ve kimliklerdir. Temsiller dünyanın temsilleridir, ilişkiler insanlar arası ilişkiler veya kurumlar arası ilişkilerdir, kimlikler de insanların sosyal ya da kişisel kimlikleridir.
- Söylemler ideolojik olarak çalışırlar. Bir söylemsel olayın tek başına ideolojik olup olmadığını bilmek analiz etmek için yeterli değildir. Çalışmayı yapan aynı zamanda metinlerin nasıl yorumlandığını ve sosyal etkilerinin neler olduğunu bilmelidir.
- Söylem bağlama bağlıdır, bağlam hesaba katılmadan anlaşılamaz, bundan dolayı söylem tarihseldir. Söylem yalnızca şimdiyle ve gelecekle ilgilenmez, ona atıfta bulunmaz, söylem geçmişe de atıfta bulunur, çünkü söylem dile bağlıdır ve dil de tarihseldir.
- Eleştirel söylem analizi bir taraftan sosyal ve kültürel yapılar ve süreçler arasından diğer taraftan da metinler arasında bağlantılar kurmaktadır. Fakat bu bağlar ilk etapta görülebilecek bağlar değildir bu yüzden yalnızca söylemle anlaşılabilir. Yani metinle toplum arasındaki ilişki makro olanla mikro olan arasındaki bağıdır.
- Söylem analizi yorumlayıcı ve açıklayıcıdır. Eleştirel söylem analizinde okuma sistematik bir metodolojiye ihtiyaç duyar, ayrıca ince bir araştırma da yapılmalıdır.

2.4. 1. 3. Van Dijk modeli söylem analizi

Söylem analizinin önemli kullanım alanlarından biri de medya dilinin söylem çözümlemesine gidilmesidir. Medya incelemelerinden en çok Van Dijk'ın ortaya koyduğu söylem analizi yöntemi kullanılmaktadır. Van Dijk haber çözümlemesi yaparken söylemin içerisinde ideolojinin nasıl ve ne şekilde yer aldığını öncelemektedir. Kapsamlı yapılan bir söylem analizi değişen ifadelerin, başlıkların hedefe göre nasıl değişiklik gösterdiğini ortaya koyabilmektedir. (Sözen, 2017: 120-128). Bu çalışmada özellikle Van Dijk'ın söylemin ideolojik analizinde

çok önem verdiği “meşrulaştırma” ve “gayrimeşrulaştırma” alt boyutları üzerinden öncelikli analiz yapılmaya çalışılmıştır. Özellikle incelenen haberlerde Türkiye’ye ve Türkiye’deki devlet yöneticilerine yönelik “gayrimeşrulaştırma” süreci net bir şekilde dikkat çekmektedir. Ayrıca Van Dijk’ın söylem modelinde önemli bir yer tutan “etki” ve “ikna” alt boyutu da büyük bir önem taşımaktadır. Etki ve ikna alt boyutlarının etkili olabilmesi için güvenilirlik oldukça önemlidir, bunun için çeşitli geçmiş referanslardan veya bilgilerden yararlanılması gerekmektedir. Van Dijk’ın eleştirel söylem analizi modelinin önemli bir alt boyut olan ideolojik söylem yapıları bakımından da haberlerde inceleme yapılmıştır. İdeolojik söylem yapılarının incelenmesinde hangi söylem yapılarının kullanıldığı öncelikle incelenmesi gereken bir noktadır ve bu araştırmada da bu söylem yapılarına göre ideolojik söylem yapıları incelenmiştir. Bu söylem yapıları: “Bağlam sınırları, konular, yerel anlam, tanımlamanın ayrıntısı ve düzeyi, örtüklüğe karşı açıklık, yerel tutarlılık, sözlükselleştirme, söylem şeması, üslup, retorik, etkileşim yöntemleri, manipülasyon”dur. Bu tezde ideolojik söylem yapılarından bağlam sınırlılıkları, yerel anlam, tanımlamanın ayrıntısı ve düzeyi, etkileşim yöntemleri ve manipülasyona temel alınarak analiz yapılmıştır.

Van Dijk’a göre söylemin süreci önemlidir. Haberin yapılma süreci oldukça önemlidir çünkü haberi yapan kişi genelde başka kaynaklardan beslenerek haberi oluşturmuştur, bu başka kaynaklardan haberin toplanması süreci burada söylemi belirleyici nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla haberin yeniden yapılanması çoğunlukla mevcut söylemi yeniden inşa etmeyi de barındırır.

Van Dijk söylem analizi modelini iki bölüm halinde ele almaktadır: “Makro ve Mikro yapı” makro yapı bölümü, tematik ve şematik çözümleme olarak ikiye ayrılır. Makro yapıda tematik çözümleme bölümünde daha çok okuyucunun ilk etapta ilgisini çeken üst başlık ve alt başlıklar incelenir. Alt başlık ve üst başlık okuyucuda uyandırılmak istenen etki açısından oldukça önemlidir. Okuyucu ilk etapta başlığı ve alt başlığı okur ve yazının içeriğine dair bir fikir sahibi

olur. Bu yüzden üst başlık ve alt başlıkta seçilen kelimeler ve cümleler büyük önem taşımaktadır. Makro yapının diğer bölümü olan şematik çözümlemede ise yazının hikaye bölümü incelenir. Hikaye bölümünde durum hakkında bilginin tam olup olmadığı, haber kaynakları ve habere konu olmuş olayın tarafların sözlü tepkileri incelenir.

Mikro bölümde ise sentatik ya da sözdizimsel bir inceleme yapılmaktadır. Genel olarak haberin retoriği seçilen kelimeler incelenir. Genel olarak hangi sentaks, hangi sentatik sınıflandırmaların cümlelerde kullanıldığı üzerine odaklanılır.

Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi modeline göre kelime seçimleri de büyük bir önem taşımaktadır. Seçilen kelimeler bile yayın kuruluşunun yazıdaki genel kanısına ve amacına dair ciddi ipuçları taşımaktadır. Bazen bir gazetenin bir haberde seçtiği bir kelime muhabirin ve gazetenin ideolojisini açık etmek için yeterli olabilmektedir.

Bu araştırmada Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi modeline göre ideolojik inceleme yapılmıştır. Yapılan araştırma makro düzeyde olup, mikro inceleme yani dilbilgisel inceleme yapılmamıştır.

III. BÖLÜM

Medya Araçlarından Elde Edilen Verilerin İncelenmesi

3. 1. Stern Dergisi Haberlerinin Söylem Analizine Göre Yorumlanması

Stern, İkinci Dünya Savaşından sonra 1948 yılında Hannover’de ilk defa yayın hayatına başlamış haftalık haber dergisidir. Politik ve toplumsal konuları ele almaktadır. Stern Dergisi’nde yayımlanan haberlerle ilgili analizler aşağıda haber başlıklarıyla yer almaktadır:

3.1.1 Darbe Girişimi İle İlgili Yayımlanan İlk Haberler

“Militär will Macht vollstündig übernommen haben”

“Ordu Gücü Tamamen Ele Geçirmek İstiyor”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/militaerputsch-in-der-tuerkei-6966244.html>)

Stern dergisinin internet sitesinde yayımlanan ilk haberde Türkiye’de bir darbe girişiminin bulunduğu oldukça tarafsız bir şekilde dile getirilmiştir. Ülkede büyük bir kaos olduğu ve durumun belirsiz olduğu da ayrıca belirtilmiştir. Haberde Erdoğan’ın CNN-Türk kanalına cep telefonu üzerinden bağlanıp halkı sokaklara çağırdığının ifade edildiği görülmektedir. (*Sender CNN Türk rief Erdogan das Volk zu öffentlichen Versammlungen gegen die Putschisten auf*) Burada özellikle halk kelimesinin kullanılmış olması daha tarafsız bir habercilik olduğu ve haberi olduğu gibi yansıttığını göstermektedir. Çünkü diğer pek çok yayın organının haberlerinde, hatta Stern dergisinin kendisinin sonraki haberlerinde “Erdoğan halkı sokaklara çağırdı” yerine “Erdoğan taraftarlarını sokaklara çağırdı” ifadesini tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Bu ilk haberde ayrıca, tanıkların ifadeleri uyarınca sokaklarda çok sayıda ağır silahlanmış askerlerin bulunduğu da belirtilmiştir. (*Augenzeugen in Istanbul berichteten von schwer bewaffneten Sicherheitskräften in den Straßen.*). Bu kısım oldukça önemlidir, çünkü dergi ilerleyen günlerdeki haberlerinde sokaklarda çok da askerin bulunmadığını, var olanların da neredeyse silahsız olduğunu iddia etmiştir. Buradan, darbe girişiminin ilk duyulduğu anda daha tarafsız bir habercilik sergileyen derginin daha sonraki günlerde tutumunda bir değişikliğe gittiği görülmektedir.

“Putsch ohne Volk: Das passierte in der nacht am Bosphorus”

“Halk olmadan darbe: Boğaziçi’nde o gece bunlar yaşandı”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-ohne-volk--die-blutige-nacht-in-der-tuerkei-6966524.html>)

Haberin alt başlığında : *“Im Nato-Land Türkei haben Streitkräfte einen Putschversuch gestartet. Die Regierung behauptet, den Putsch abgewendet zu haben. Die Lage ist aber weiter unübersichtlich”* (Nato ülkesi olan Türkiye’de çatışma kuvvetleri bir darbe girişiminde bulundu. Hükümet darbe girişiminin durdurduğunu iddia ediyor ama durum halen belirsiz) İfadeleriyle Türkiye’nin Nato ülkesi olduğu vurgulanarak başta Amerika ve diğer Dünya ülkelerinin Türkiye’nin yanında yer alacağı ifade edilmiştir. Ayrıca hükümetin darbe girişimini durdurduğunu iddia ettiği, fakat durumun belirsizliğini koruduğu ifade edilerek, hükümetin açıklamasının yeterli olmadığı veya güvenilir olmadığı yönünde bir mesaj verildiği gözlemlenmektedir. Durumda hala bir şüphenin bulunduğu düşüncesinin öne çıkarıldığı görülmektedir. Haberin içeriğinde de bu şüpheye yönelik bir takım paylaşımlar yapılmıştır. Örneğin ; CNN_Türk binasının darbeciler tarafından ele geçirildiği ve durumun hala belirsiz

olduğu belirtilmiş, ayrıca Türkiye'nin resmi kanalı olan TRT'den de darbeciler adına spikerin bir duyuruyla darbeyi ilan ettikleri haberleştirilmiştir.

3.1. 2. Recep Tayyip Erdoğan ve Erdoğan'ın Liderliği Hakkında Yayımlanan Haberler

Alman basını uzun süredir Recep Tayyip Erdoğan ve onun ülkeyi yönetiş biçimini yakından takip etmektedir. Dönem dönem Erdoğan ile ilgili eleştirilerin de arttığı gözlemlenmektedir. Almanya'da yaşayan çok sayıdaki Türk vatandaşının da Erdoğan'ı desteklemesi, kamuoyu nezdinde Erdoğan'ı daha öne çıkarttığı görülmektedir. Haberlerde görülen ve en fazla yer alan konunun Recep Tayyip Erdoğan ve onun liderliği ile ilgili olmasının bundan kaynaklandığı düşünülebilir. Buna göre inceleme sonucu tespit edilen haberler ve analizleri aşağıdaki gibidir:

“Putsch ohne Volk: Das passierte in der Nacht am Bosphorus”

“Halk Olmadan Darbe: Boğaziçinde o gece bunlar yaşandı”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-ohne-volk--die-blutige-nacht-in-der-tuerkei-6966524.html>)

Bu haberde darbe girişiminde neler yaşandığına dair bilgiler verilmiştir. Burada *“Nach einem Putschversuch von türkischen Streitkräften gegen Staatspräsident Recep Tayyip Erdogan”*, “Türk çatışma birliklerinin Erdoğan’a karşı tertiplelediği askeri darbe” ifadesi kullanılmıştır. Darbe girişiminin Erdoğan’a karşı olduğunun belirtilmesi burada dikkat çekici bir ifadedir. Oysa 15 Temmuz darbe girişiminin tek bir kişiye karşı değil Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı bir girişim olduğu, darbe girişimini düzenleyenler tarafından TRT kanalında yayınlanan duyuruda açıklanmıştır. Haberdeki ifade ile darbe girişiminin hedefinin sadece Erdoğan olduğu algısının verilmeye çalışıldığı düşünülebilir.

“Putschversuch in der Türkei: Was wir wissen - und was nicht”

“Türkiye’de darbe girişimi: neyi biliyoruz? Neyi bilmiyoruz?”

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-tuerkei-erdogan-6966702.html>

“Erdogan setzt sich zu Wehr: Er ruft das Volk per Telefon über den Sender CNN Türk auf, sich auf Plätzen und am Flughafen zu versammeln. "Sollen sie (die Putschisten) mit ihren Panzern und ihren Kanonen machen, was sie wollen." Viele Anhänger folgen der Aufforderung.”

“Erdoğan kendini savundu: Halkı CNN-Türk kanalında telefon bağlantısı üzerinden meydanlara ve havalimanlarına çağırdı. “darbeciler panzerleri ve silahlarıyla ne yapmak istiyorlarsa yapsınlar” dedi. Pek çok taraftar bu emre itaat etti.”

Burada “viele Anhänger” kelimesi kullanılarak pek çok taraftar denilmek istenmiş, kelime fanatik anlamında, taraftar anlamında kullanılmış ve devamında da Erdoğan’ın emirlerine uydukları belirtilmiştir. Ayrıca “darbeciler tankları tüfekleriyle istediklerini yapsınlar” cümlesine yer verildiği, fakat hemen devamında Erdoğan’ın söylediği “halkın gücünün üzerinde bir güç tanımıyorum” cümlesine yer verilmediği görülmektedir. Burada negatif bir söylem kurulumu çerçevesinde Erdoğan’ın halkı önemsemediği yönünde bir algının belirgin bir şekilde yerleştirilmek istenildiği; Erdoğan’ın “darbeciler tanklarıyla tüfekleriyle istediklerini yapsınlar” sözünün seçilmiş olmasının da bu algıyı desteklemek ve güçlendirmek amacı taşıdığı düşünülebilir.

“Wie geht es weiter? Erdogans Kritiker befürchten, er könne den Putsch nutzen, um Freiheitsrechte und die Presse weiter einzuschränken. Für das Militär hat er Vergeltung angekündigt. Zuletzt war die Türkei immer wieder von Anschlägen erschüttert worden, an Repressionen etwa gegen Journalisten hatte es auch im Ausland heftige Kritik gegeben.”

“Bundan sonra nasıl devam edecek? Erdoğan’ı eleştirenler onun darbeyi özgürlükleri ve basını daha fazla baskı altına almak için kullanabileceğinden korktuklarını belirtmektedir. Erdoğan ordu için misillemeye işaret etti. Son zamanlarda Türkiye basın mensuplarına karşı uygulanan yoğun baskı açısından da dış basın tarafından oldukça sık eleştirilmektedir.”

Haberde “bundan sonra nasıl devam edecek?” cümlesi kullanılıp, geleceğe dair şüpheli bir bakış geliştirildiği görülmektedir. Her şeyin çok daha kötü olacağı düşüncesi öne çıkartılmıştır.

“Ordu için misilleme ifadesi” bu haberin söyleminde dikkat çekicidir. Misilleme kelimesi karşılıklı bir çatışmayı çağrıştırmaktadır ve haberin bu açıdan olumsuz bir gelecek tasvirini okuyucuya sunmakta olduğu gözlemlenmektedir.

“Wie Augenzeugen die Putschnacht erlebten”

“Şahitler darbe gecesini nasıl yaşadılar”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/putschversuch-in-der-tuerkei--wie-augezeugen-die-dramatische-nacht-erlebten-6966844.html>)

Bu haberin içeriğinde darbe gecesi yaşananlar şahitlerin gözünden aktarılmıştır. Fakat burada tematik olarak incelendiğinde Stern dergisinin üslubunda en dikkat çeken değişim, ilk gün yapılan haberlerde hep “halk (volk)” kelimesi kullanırken daha sonra haberlerin tamamında “Anhänger” “fanatik, taraftar” kelimesinin kullanılmış olması dikkat çekicidir. Haberde, Erdoğan taraftarlarının Erdoğan’a aşırı bağlı olduğu algısı, Erdoğan’ın bu taraftarlara güvendiği, her fırsatta onları ortaya attığı algısı üzerinde çalışıldığı gözlemlenmektedir.

“Wie konnte das Militär gegen Zivilisten verlieren?”

“Ordu sivillere karşı nasıl yenilebildi?”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--wie-konnte-das-militaer-gegen-zivilisten-verlieren--6967044.html>)

Bu haberin içeriğinde Stern muhabirinin gözlemlerine yer verilmiştir. Haber metni incelendiğinde, metnin genel olarak tek taraflı bir dille ele alındığı ve darbe girişiminde bir takım tuhaflıklar olduğu yönünde odaklandığı gözlemlenmektedir. Aşağıdaki alıntı bunun oldukça önemli bir kanıtıdır:

“Erdogan ruft seine fanatischen frommen Massen auf die Straßen, die Muezzine der Moscheen singen die ganze Nacht hindurch. Aus Kasimpasa, wo Erdogan aufwuchs, ziehen gleich Hunderte hoch zum Taksim-Platz. Dort warten kaum 20 junge Wehrpflichtige auf sie, die sich mehr vor den Demonstranten fürchten als die vor ihnen.”

“ Erdoğın kendi fanatik, dindar kitlelerini sokaklara çağırđı, müezzinler tüm gece sela okudu (şarkı söyledi ifadesi kullanılmıştır). Erdoğın'ın büyüdüğü Kasımpaşa'dan bir anda yüzlerce insan Taksim'e çıktı. Orada en fazla 20 genç asker onları bekliyordu ki bu askerler göstericilerin kendilerinden korktuğundan çok onlar göstericilerden korkuyorlardı.”

Sokaklara inen insanlar için “ dindar, fanatik kitleler” ifadesi kullanılmıştır. Haberde taraftar sıfatıyla nitelenen kitlenin aşırı dindar ve fanatik olduğunun vurgulanması demokrasi açısından olumsuz çağrışımlar yaratabileceğinden bu ifadelerin kullanılması dikkat çekicidir. Ayrıca bu ifadelerde darbe girişimine karşı olanların sadece Erdoğın'ın fanatikleri olduğu mesajının da verilmek istenildiğı düşünülebilir. O gece sokaklara çıkan insanlar, haberde Erdoğın'ın tek bir emriyle hareket eden bir grup olarak gösterilmiştir. Ayrıca Kasımpaşa'dan Taksime çıkan grup

ifadesi de oldukça dikkat çekicidir. Bu ifade, Kasımpaşa'nın Erdoğan'ın büyüdüğü yer olması itibarıyla farklı bir önem taşımaktadır.

“Ein politisches Geschenk an Erdogan”

“Erdoğan’a politik bir hediye”

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--putschversuch-ist-ein-geschenk-fuer-recep-tayyip-erdogan-6967190.html>

Başlığıyla yayınlanan haberde hediye kastedilen darbe girişimidir. Bu başlıkla Erdoğan'ın bu durumu olumlu bir şey olarak görüp kendi lehine çevirmeyi hedeflediği yönünde bir mesaj iletmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir. Haberin ilk alt başlığında ise : *“Nun hat der Präsident der Türkei alle Argumente in der Hand, seine Autokratie weiter auszubauen.”* (Artık Türkiye'nin Cumhurbaşkanı kendi otokrasisini daha da ilerletmek için tüm gerekçeleri elinde bulunduruyor) şeklindedir. Haber metninde o zamana kadar zaten Erdoğan'ın otokratik bir liderlik sergilediği, fakat bu son yaşanan gelişmelerle bunu daha da ilerletebildiği ifadeleri yer almaktadır.

Habere *“Und der Gewinner heißt, wieder einmal: Recep Tayyip Erdogan.”* (Ve kazanan bir kez daha Recep Tayyip Erdoğan) cümlesiyle başlanmış, darbe girişiminin Erdoğan için bir şans olduğu ve bu durumun onun için bir kazanç olduğu belirtilmiş, otokratik yönetim ifadesi bu haberde sıkça kullanılmıştır.

Bir başka dikkat çeken ifade ise *“Was dabei auf der Strecke bleiben wird, ist klar: die türkische Restdemokratie.”* *“Burada yolda geride ne kalacak belli: Türk arda kalan demokrasisi”*. Burada *“Restdemokratie”* ifadesi çok dikkat çekicidir. “Olan demokrasiye olacak demek

yerine” “olan geriye kalan demokrasiye olacak” denilmiştir. Bu ifadede bundan önce de demokrasinin yıpranmış olduğu söyleminin yer aldığı gözlemlenmektedir.

Bir başka dikkat çeken cümle de : *Erdogan wird seinen Sieg als "Sieg der Demokratie" verkaufen.*”, “*Erdoğan zaferini ‘demokrasinin zaferi’ olarak pazarlayacak*” cümlesidir. Burada doğrudan Erdoğan’ın bunu kullanacağı yönünde bir yorum yapılmıştır. Ayrıca bunun demokrasinin zaferi olmayacağı mesajının da örtük olarak iletildiği görülmektedir.

Metnin son cümlesinin de yine örtük bir mesaj içerdiği gözlemlenmektedir:

“Kein Wunder, dass bereits die Verschwörungstheorie kursiert, sie seien von Erdogan selbst in Marsch gesetzt worden.”

“Şu anda Erdoğan’ın bu darbe girişimini kendi düzenlediğini iddia eden komplo teorilerinin var olması şaşılacak bir şey değil”

Haberin bütününe bakıldığında darbe girişimiyle ilgili muğlaklıkların bulunduğu ve bu muğlaklıkların Recep Tayyip Erdoğan’ın yönetiminden kaynaklanabileceği mesajının verilmekte olduğu gözlemlenmektedir. Türkiye’de demokrasinin geleceğiyle ilgili endişeler dile getirilmiş ve daha otoriter bir yönetime doğru gidilebileceği belirtilmiştir. Seçilen başlık burada son derece dikkat çekicidir. Başlıktaki “hediye” kelimesi haberin içeriğine dair okuyucuda uyandırılmak istenen etki açısından büyük bir öneme sahip görünmektedir. Bu kelimeyle Erdoğan için darbe girişiminin politik anlamda bir fırsat olduğu yönünde bir anlamın yaratıldığı görülmektedir.

“Steckt Erdogan selbst hinter dem Putsch?”

“Darbe girişiminin arkasında Erdoğan mı var?”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--steckt-recep-tayyip-erdogan-selbst-hinter-dem-putsch---6967404.html>)

Derginin bu haberinin başlığı şüphe üzerine kuruludur. Haberin içeriğinde ise Erdoğan'ın darbeyi organize etmemiş olabileceği, fakat bundan her durumda faydalandığı yazılmıştır. Haberin ilk cümlesinde bu iddianın oldukça net verildiği görülmektedir : *“Ganz ohne Zweifel nützt der Putsch dem türkischen Präsidenten Recep Tayyip Erdogan”.* (Hiç şüphesiz darbe Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yaradı). Haberin devamında da Erdoğan'ın kendi iktidarını güçlendirmek istediği ve bundan dolayı kendine muhalefet edenleri susturduğu yazılmıştır. Haberde darbe girişimi sayesinde artık Erdoğan'ın işinin çok daha kolay olduğu yorumu yapıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca darbe girişiminin acemiliğinden söz edildiği görülmektedir. Haberin tamamına bakıldığında en çok Recep Tayyip Erdoğan ve onun politikalarına vurgu yapıldığı dikkati çekmektedir.

“Fünf Gründe, warum der Putsch gegen Erdogan gescheitert ist”

“Erdoğan'a karşı darbe girişiminin başarısız olmasının beş nedeni”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-der-tuerkei-gescheitert---warum-der-aufstand-gegen-erdogan-so-schnell-zusammenbrach-6967714.html>)

Başlığıyla verilen haberde ilk etapta oluşturmaya çalışılan algı, darbe girişiminin Erdoğan'a karşı olduğudur. Darbe girişiminin Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı olduğu, darbe girişiminde bulunanlar tarafından bizzat söylenmesine rağmen dergi, haberlerin büyük bir bölümünde darbe girişimini Erdoğan'a karşı yapılmış bir girişim olarak ele almıştır.

Haberin içeriğinde de darbe girişiminin durdurulabilmesinin nedenlerinden biri olarak Dünya liderlerinin Erdoğan'ın arkasında durmuş olması gösterilmektedir. Burada Dünya liderlerinin Erdoğan'ın otoriter yönetim biçimlerinden hoşlanmadığı, fakat buna rağmen darbe girişimine karşı Erdoğan'ın yanında yer aldıkları belirtilmiştir. Bu ifade, olumsuz görüşlerine karşın Dünya ve Avrupa Birliği liderlerinin adaletli davrandıkları algısına yönelik bir ifade olarak değerlendirilebilir. Burada propaganda tekniklerinden otoriteye referans dikkat çekmektedir.

“Sultan Erdogan beginnt seinen Rachefeldzug”

“Sultan Erdoğan kendi intikam seferberliğine başladı”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-tuerkei--recep-tayyip-erdogan-beginnt-seinen-rachefeldzug-6967972.html>)

Bu haberde Erdoğan için başlıkta “Sultan Erdoğan” sıfatı kullanılarak otokratik lider nitelmesi yapılmıştır. Sultan, Osmanlı padişahları için hatta Ortadoğudaki birçok yönetimin liderleri için kullanılan bir ifadedir, bu nitelendirmeye Osmanlı Devleti'ne ve tarihe de gönderme yapıldığı görülmektedir.

“Staatspräsident Recep Tayyip Erdogan denkt laut über die Einführung der Todesstrafe nach - es düstet ihm nach Rache.”

Haberin bu ilk cümlesinde “Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ölüm cezasının yürürlüğe girmesi hakkında sesli düşünüyor- intikama susamış” ifadelerine yer verilmiştir. Burada “intikama susamak” ifadesi oldukça dikkat çekicidir. Bu ifadelerin Erdoğan'ın darbe girişimini kişisel olarak aldığı yönünde bir algı oluşturmaya yönelik olduğu düşünülebilir.

Haberde bir diğer alt başlık ise : *“Erdogan braucht keine Erlaubnis”* “Erdoğan’ın izne ihtiyacı yok” şeklindedir. Haberin içeriğinde Erdoğan’ın sık sık ölüm cezalarını gündeme getirdiği ve bir konuşmasında bunu dile getirirken “başka ülkelerin izinlerine ihtiyacımız yok” dediği belirtilmiştir. Buradaki “yasal düzenleme için başka ülkelerin izinlerine ihtiyacımız yok” ifadesi alt başlıkta “Erdoğan’ın kimsenin iznine ihtiyacı yok” şeklinde ifade edilmiştir. Burada herkes karşı çıksa da Erdoğan’ın kendi istediğini yapacağı düşüncesinin iletilmek istenildiği gözlemlenmektedir.

"Erdogan ist unantastbar geworden und hat nun freie Hand"

“Erdoğan dokunulmaz oldu ve istediğini yapmakta serbest” başlığıyla verilen haberde sıfat olarak “untastbar” “dokunulmaz” ifadesi seçilmiştir. Burada “dokunulmaz” sıfatının kullanımı olumsuz bir gönderme olarak görünmektedir. Bu ifadelerin dokunulmaz bir liderin aynı zamanda her tür hatayı yapmaya da açık olduğu, onu kontrol edebilecek veya ona karşı çıkabilecek herhangi bir mercinin kalmadığı yönünde bir alt metin anlamını taşıdığı söylenebilir. Ayrıca “istediğini yapmakta serbest ifadesi” nin de yine aynı şekilde Erdoğan’ın bundan sonra kontrol edilemez bir hale geleceği yönünde bir mesajın verilmesine yönelik olduğu değerlendirilmektedir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--erdogan-ist-unantastbar-geworden-und-hat-nun-freie-hand-6967976.html>

3. 1. 3. Dünya Karşısında Türkiye ve Türkiye’nin Demokratik Durumu

Dünya ülkelerinin darbe girişimi karşısında Erdoğan’a destek verdiği, haberlerin büyük bir çoğunluğunda dile getirilmektedir. Dünya ülkelerinin temelde karşı olduğunun darbe olduğu, daima demokrasi yanlısı bir tutum sergilediği sıkça belirtilmektedir. Bu nedenle dünya ülkelerinin Erdoğan’a ve Türkiye hükümetine de ilk andan itibaren sahip çıktığı ifade

edilmektedir. Dünya liderlerinin açıklamalarına haberlerde yer verilmiştir, fakat dünyadaki demokratik ülkelerin Erdoğan’a destek verirken, temelde destek oldukları şeyin demokrasi olduğu sıkça vurgulanmıştır. Hatta bu ülkelerin normalde Erdoğan’ın politikalarına çok karşı oldukları da ayrıca belirtilmiştir.

”Erdogan ist ein wichtiger, aber umstrittener Partner der Europäischen Union in der Flüchtlingskrise.”

Haberde “Erdoğan, mülteci krizi konusunda Avrupa Birliği için önemli ama ihtilaflı bir partnerdir” ifadesine yer verilmiştir. Burada “umstritten””ihtilaflı, tartışmalı” ifadesi oldukça dikkat çekicidir. Bu ifadenin Erdoğan’ın son dönemde Avrupa Birliği ile gerilimli giden politikalarına bir atıfta bulunduğu görülmektedir. Öte yandan “mülteci krizinde önemli bir partner” ifadesiyle de Avrupa Birliği’nin Erdoğan’ı gözden çıkaramayacağı belirtilmektedir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-ohne-volk--die-blutige-nacht-in-der-tuerkei-6966524.html>

“Reaktionen auf Putsch in der Türkei : Großer Rückhalt für Erdogan - nur Assad jubelt”

“Türkiye’deki darbeye tepkiler: Erdoğan’a büyük destek- sadece Esad sevinç çılgınları atıyor”

Başlığıyla yayınlanan haberde dünyadaki ülkelerin liderlerinin açıklamalarına yer verilmiştir. Burada dünyadaki pek çok ülkenin darbeleri kınayan, demokrasiyi öven açıklamalarına yer verilmiştir. Yalnızca Suriye’nin ve Kürt grupların bu gelişmeyi olumlu kaydettiğinden söz edilmiş ve Kürt grupların darbe girişimini destekleme nedenleri de taraflı bir dille aktarılmıştır:

“Auch Aktivisten der aufständischen Kurden, gegen die die Erdogan-Regierung mit großer Rücksichtslosigkeit vorgeht, begrüßten die Putsch-Nachricht.”

“Erdoğan hükümetinin büyük bir kabalıkla karşılık verdiği isyancı aktivist Kürtler de darbe haberini alkışladı (destekledi)”.

Bu haberde Türkiye’nin mücadele ettiği terör örgütlerinin “isyancı aktivist Kürtler” ifadesi içinde eritilmek istenildiği görülmektedir. Cümledeki “*mit großer Rücksichtslosigkeit*” “büyük bir kabalıkla” ifadesi de oldukça önemlidir. Türkiye’nin terörle mücadelesinden söz edilmeyerek, hükümetin ve dolayısıyla Türkiye’nin tutumu yargılanmaktadır. Türkiye’nin mücadelesi “kabalıkla verilen karşılık” olarak nitelenmektedir. Öte yandan dergi tarafından “İsyancı aktivist Kürtler” olarak tanımlananların demokrasiye karşı olan bu tutumlarının daha anlaşılabilir hale getirilmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-putsch-wird-international-verurteilt-6966822.html>

3. 1. 4. Fetullah Gülen ve Gülen Grubuna Dair Yayımlanan Haberler

Terör Örgütü lideri Fetullah Gülen’e dair dergide çok fazla haber yapılmamış, fakat yapılan haberlerde daha tarafsız bir üslup tercih edilmiş olduğu gözlemlenmektedir. Onun uzun süredir sağlık sorunları nedeniyle Amerika’da yaşadığı ve önemli bir dini lider olduğu yönünde ifadeler kullanılmıştır. Ayrıca bu örgüt bir grup olarak tanımlanmış ve diğer İslami grupların aksine yıllardır daha çok eğitime ağırlık veren bir grup olduğu iddia edilmiştir. Ancak hiçbir haberde örgüt liderinin doğrudan suçlanmadığı, yalnızca hükümetin uzun süredir var olan her tür suçta bu hareketi sorumlu tuttuğu ifadeleri görülmektedir.

Bu konuda yayımlanan ilk haberde

“Der heute 75-jährige Gülen hat sich ursprünglich als einflussreicher islamischer Prediger einen Namen gemacht.”, *“Şu anda 75 yaşında olan Gülen asıl olarak en etkili vaiz, dini lider olarak isim yaptı”* cümleleri kullanılmıştır. Burada en önemli ifade *“en etkili vaiz olarak bir isim yaptı”* denilmesidir. Burada onun İslam dünyasında büyük bir yeri olduğunun söylenmek istendiği açık olarak görülmektedir. Ayrıca haberin devamında örgütten Gülen hareketi olarak söz edilmiş, eğitime çok öncelik verdiği, dinler arası diyalog alanında etkin olduğu ve dini adalet konularına çok değer verdiği yazılarak olumlu bir portre çizilmiştir. Ayrıca bu bilgilerin verildiği ara başlık da *“Bewegung wurde zur Terrororganisation erklärt”* yani *“Hareket terör organizasyonu olarak açıklandı”*dır. Öte yandan haberin içeriğinde buna dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yalnızca örgüt ile ilgili olumlu bir söylem kullanılmaktadır. Hükümetin bu harekete niye karşı çıktığına değinilmemiştir. Ayrıca satır arasında da hükümetle eskiden bu hareketin yakın olduğu birkaç yıl önce yaşanan bir krizden sonra Erdoğan’ın bu grubu düşman olarak benimsediği ifadelerine yer verilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/fethullah-guelen---wer-ist-der-erdogan-widersacher-6966638.html>

3. 1. 5. Türkiye’de Ordu ve Darbe Girişiminde Askerler

Yayınlanan ilk haberlerden itibaren Türkiye’de ordunun oldukça önemli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Türkiye’de ordunun kuruluşundan itibaren seküler hassasiyetlere sahip olduğu, bundan dolayı da AK Parti iktidarıyla başından itibaren çok örtüşmediği yazılmıştır. Türkiye’nin geçmişinde askeri darbelerin bulunduğu ve bunların ülkenin hafızasında olumsuz etkilerinin henüz canlı olduğuna çeşitli haberlerde yer verilmiştir. Erdoğan hükümetinin de iktidara geldiği 2002 yılından beri ordu ile gerilimli bir ilişki içinde olduğu, fakat Erdoğan’ın son yıllarda güçlenmesiyle birlikte orduyu çok daha etkisiz bir hale getirdiği yazılarak, bu nedenle ülkede

Askeri darbe girişiminin olmasının asla beklenmediği ve şaşırtıcı bir gelişme olduğu yorumunun yapıldığı gözlemlenmektedir. İlk haberlerde ordunun sokaklarda insanlara ateş ettiği, köprüleri kapattığı, yurt dışı çıkışlarını iptal ettiği bilgisi geçilmiştir.

“Dort warten kaum 20 junge Wehrpflichtige auf sie, die sich mehr vor den Demonstranten fürchten als die vor ihnen.”

“Orada en fazla 20 askeri görevde bulunan genç asker onları bekliyordu ki bu askerler göstericilerin kendilerinden korktuğundan çok onlar göstericilerden korkuyorlardı”

Bu haberde “junge Wehrpflichtige” “genç, askeri görevli” ifadeleri oldukça önemlidir. Askerlerin kendi istekleriyle orada olmadığı, görev icabı mecbur kaldıkları bu ifadelerle belirtilmek istenmiştir. Burada en dikkat çekici ifade ise askerlerin halktan korkmuş olduklarına dair kullanılan “...onlar göstericilerden korkuyorlardı” ifadesidir.

Burada askerlik görevini yapan genç askerlerin korku duygusu içinde oldukları ve korku nesnesinin göstericiler olarak belirtilen sokağa çıkan insanlar olduğu vurgusu yapıldığı gözlemlenmektedir.

“Erdogan-Anhänger umzingeln die Soldaten. Es kippt.”

“Erdoğan taraftarları askerlerin etrafını sardı, ve yıktılar”

ifadesi alt başlık olarak kullanılmıştır.

(<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--wie-konnte-das-militaer-gegen-zivilisten-verlieren--6967044.html>)

Burada salt ve bir bütün olarak askerlerden bahsedildiğinden, taraftar olarak nitelenen insanların askerleri, dolayısıyla bütünüyle orduyu yendiği düşüncesinin verilmek istendiği görülmektedir. Bu cümlede bütünsel olarak ordunun gücünün zayıf gösterildiği düşünülebilir. Ayrıca sokağa çıkan insanların cumhurbaşkanının taraftarı olarak tanımlandığı gözlemlenmektedir.

Haberin devamında askerlerin havaya ateş açtığı ama kimsenin dağılmadığı da belirtilmiştir. Askerlerin havaya ateş açması bilgisi onların halka zarar vermek istemediklerinin ifadesi olarak haberde yer almaktadır.

Yine haberin devamında başka iddialar da dile getirilmiştir:

“Wie will die Armee putschen, wenn sie nicht einen Panzer auf den Taksim-Platz fährt und nur einen einzigen zum Flughafen? Wie kann es sein, dass die Erdogan-treuen Demonstranten in den Staatssender eindringen können und ihn den Putschisten einfach wieder nehmen?”

Kaum Soldaten sind auf den Straßen zu sehen, dafür immer noch bewaffnete Polizisten.”

“Ordu, Taksim’de ve Havalimanında tek bir panzeri bile yokken nasıl darbe gerçekleştirebilir ki? Erdoğan- sadığı taraftarlar nasıl oluyor da bir televizyon kanalına girip o kanalı darbecilerden kolayca geri alabiliyor? Sokaklarda neredeyse hiç asker görünmüyor aksine sıkça silahlı polisler görülüyor.”

Bu haberde olaya tuhaflık olarak dikkat çekilmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir. İlk yayımlanan haberlerde sokaklarda ağır silahlı askerlerin dolaştığı ve halka ateş açtığı belirtilirken, daha sonraki haberlerde tam tersi bir durum olduğundan bahsedilmektedir. Haberde bir şüphe düşüncesi verilmektedir.

15 Temmuz gecesi yaşanan sokaklarda tankların insanların ve arabaların üzerinden geçmesi, darbe girişiminde bulunanların halkın üzerine doğrudan ateş ettiği ve halkın bunları durdurmak için mücadelesi ile ilgili görüntüler ve bilgilerin haberde yer almamış olduğu gözlemlenmektedir. Burada derginin gri propaganda yöntemini uyguladığı ve bir belirsizlik havası oluşturmaya çalıştığı söylenebilir.

“So übel ergeht es den Putschisten in der Türkei”

“Türkiye’deki darbecilerin hali bu denli kötü”

(<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--so-uebel-ergeht-es-den-putschisten-6968212.html>)

“Türkiye’deki darbecilerin hali bu denli kötü” başlığıyla verilen haberin ilk paragrafında askerlerin çoğunun darbe girişiminden haberdar olmadığı, sadece bir tatbikata katıldıklarını zannettikleri kaydedilmiş ve ayrıca askerlerin emir komuta zinciriyle hareket eden genç insanlar oldukları belirtilmiştir.

Haberin devamında, öldürülen 104 asker için hükümet kaynaklarının gururlu bir şekilde askerlerin ‘etkisiz’ hale getirildiğini duyurduğu” (berichtete sie stolz davon, die Soldaten "neutralisiert" zu haben.) ifadesini kolayca kullandıkları belirtilmiştir. Buradaki “gururlu” sözcüğü ve devamındaki “ifadesini kolayca kullandıkları” cümlesi, eleştirel bir tutumun göstergesidir ve acımasızlık kavramına bir gönderme olarak düşünülebilir.

Haberin son cümlesi: *“Schon jetzt machen Bilder die Runde, die offenbar festgenommene Soldaten zeigen, die wie Vieh behandelt werden, dass zur Schlachtbank geführt wird:”*

“Kesimhaneye götürülen ahır hayvanları gibi tutuklanan askerlerin götürüldüğü şimdiden fotoğraflarda görülüyor” şeklindedir. Bu cümlede darbe girişimine karışan askerlerle ilgili yapılan benzetmenin olayların derine inmeden okuyucunun ilgisini çekmeye yönelik olduğu

gözlemlenmektedir. Kesimhaneye götürülen ahır hayvanları benzetmesi ile hayvanların sonlarının ölüm olduğu, söz edilen askerlerin de sonlarının ölüm olduğu ifade edilmek istenmiş görülmektedir. Ayrıca askerlerin hayvanlarla aynı muamele gördükleri ima edilmektedir.

3. 2. Süddeutsche Zeitung Gazetesinin Söylem Analizine Göre Yorumlanması

Süddeutsche Zeitung Almanya’da 1945 yılından beri yayın yapan, günlük bir gazetedir. Gazetenin merkezi Münih’tir. Gazete kendisini özgürlüklerden yana, liberal ve sosyal demokrat olarak tanımlamaktadır. Almanya’nın en büyük ve en prestijli gazetelerinden birisidir.

Gazete ilk andan itibaren an be an gelişmeleri bildirmiştir. İlk anda Türkiye’de uzun bir süredir orduya baskı yapıldığı ve bu yüzden bu şekilde bir darbenin beklenmediği ifade edilmiştir. Öte yandan ordunun laik sistemin bekçisi olarak görüldüğü ve Türkiye’nin bir süredir oldukça muhafazakarlaştığı, bundan dolayı ordunun böyle bir girişimde bulunmuş olabileceğinin ifade edildiği görülmektedir. AK Parti iktidarından bahsedilirken daima İslamcı muhafazakar nitelermeleri kullanıldığı ve bu çerçevede ele alındığı gözlemlenmektedir. İlk etapdaki haberlerde Terör Örgütü’nden ve onun bu kalkışmadan sorumlu tutulduğundan bahsedilmemiş ve darbe girişiminin daha çok laik kesim tarafından yapılmış olabileceği düşünülmüştür. Fakat daha sonrasında hükümet kaynaklarından yapılan açıklamaya yer verilerek bu bilgi karmaşası giderilmiştir.

İlk etapdaki haberlerde Erdoğan’ın halkı sokaklara çağırdığı belirtilirken, daha sonraki haberlerde Erdoğan’ın sokaklara taraftarlarını çağırdığı belirtilmiştir.

3. 2. 1. Recep Tayyip Erdoğan ve Onun Ülkeyi Yönetiş Biçimi

Gazetenin 15 Temmuz darbe gecesine dair yaptığı haberlerde en fazla Erdoğan'a ve onun liderliğine yer verdiği görülmektedir. Bu haberlerin büyük çoğunluğunun Erdoğan'ı ve onun ülkeyi yönetim biçimini eleştirir nitelikte olduğu gözlemlenmektedir.

Recep Tayyip Erdoğan'la ilgili ilk etapta nerede olduğunun bilinmediğine dair haberler paylaşılmış, hatta kaçmış olabileceğine dair duyumlar alındığı iddia edilmiş, fakat Erdoğan'ın CNN-Türk kanalına bağlanmasıyla bu iddia bir daha gündeme getirilmemiştir. Darbe girişimi genel olarak Erdoğan'a karşı bir girişim olarak değerlendirilmiştir. Haber metinlerinde Erdoğan'ın yıllardır ülkeyi son derece baskı altına alıcı politikalarla yönettiği, ordunun uzun zamandır Erdoğan'dan rahatsızlık duyduğu yönünde yorumlar yapıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca haberlerde ilk andan itibaren, Erdoğan'ı destekleyenler için Erdoğan taraftarları terimi kullanılmıştır. Hatta bazen çok daha farklı ifadelerin de kullanıldığı görülmektedir. Örneğin darbe girişimi gecesine kaleme alınan bir yazı bu örneklerden biri olarak gösterilebilir:

“Militärputsch in der Türkei”

“Türkiye’de Askeri darbe” başlığıyla uzunca bir yazı kaleme alınmıştır.

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/ankara-militaerputsch-in-der-tuerkei-1.3081639>)

Yazının ilk paragrafı şöyledir:

“Wer nicht zum Fan-Klub von Recep Tayyip Erdoğan gehört - ausweislich der Wahlergebnisse immerhin die Hälfte der Türken -, fragte sich im vergangenen Jahr immer wieder: Wer kann diesen machthungrigen Staatspräsidenten noch stoppen. Er gewinnt Wahlen, wenn es dem Land gut geht, er gewinnt Wahlen, wenn es dem Land schlecht geht. Er gewinnt Wahlen, wenn er es dem Land schlecht gehen lässt.”

“Recep Tayyip Erdoğan Fan-Klubüne dahil olmayan herkes – seçim sonuçları uyarınca ülkenin yarısı- yıllardır kendilerine bu iktidar hırslısı Cumhurbaşkanını kimin durdurabileceğini soruyorlardı. Ülke iyi durumdayken de seçimi kazanıyor, ülke kötü durumdayken de. Ülkenin kötü duruma gitmesine izin verdiğinde de seçimleri kazanıyor”

“Fan Kulüp” kelimesiyle Erdoğan’ı destekleyenler sadece bir seçmen değil, aynı zamanda ona hayran olanlar olarak tanımlanmıştır. Yazının devamında “yıllardır bu iktidar, güç hırslısı (tam çeviride “iktidar aç”ı) , liderden nasıl kurtulabileceklerini merak ettikleri” cümlesi kullanılmış, ayrıca bu soruyu soranların ülkenin yarısına tekabül ettiği yazılmıştır.r. *“Ülke iyi durumdayken de seçimi kazanıyor, ülke kötü durumdayken de. Ülkenin kötü duruma gitmesine izin verdiğinde de seçimleri kazanıyor”* cümlesi ile Türkiye’deki seçmenlerin mantığı hakkında örtülü bir yorum yapıldığı gözlemlenmektedir. Son cümlede ülkenin gidişatına Erdoğan’ın hakim olduğu ve ancak o izin verirse kötü duruma gidebileceği yorumu da yapılmıştır.

Sonraki paragraf ise tek bir cümleden oluşmuştur:

“Erdoğan regiert schon lange nicht mehr, er herrscht.”

“Erdoğan uzun süredir yönetmiyor, o ülkenin sahibi”. Burada “herrschen” kelimesi kullanılmıştır. Bu kelime monarşik bir yönetim tarzını ifade etmektedir. Kelimenin Erdoğan’ın ülkesini adeta bir kral gibi yönettiği düşüncesi ile ilintili kullanıldığı gözlemlenmektedir.

Yazının devamında da Türkiye’de ordunun durumu açıklanmıştır. Ordunun uzun süredir Erdoğan’dan rahatsız olduğu fakat gücünü yitirdiği için darbenin asla beklenmediği ifade edilmiştir. Yazının sonunda ise:

“Erdoğan hat das Land mehr verändert als Republikgründer Atatürk. Das steht jetzt schon fest. Was aus ihm wird? In dieser Nacht hat die Entscheidung darüber begonnen”

“Erdoğan ülkeyi cumhuriyetin kurucusu Atatürk’ten daha fazla değiştirdi, bu belli. Bundan sonra ondan ne olacak? Bu gece bu seçim belli olacak.”

Burada Erdoğan Türkiye’nin kurucusu Atatürk ile kıyaslanmıştır. Türkiye’nin kurulduğu günden beri büyük değişimler yaşadığı söylenmek istenerek, Erdoğan’ın ülkede daha fazla değişiklik gerçekleştirdiği de bir tespit olarak sunulmuştur. Fakat bütün bu icraatlerine rağmen durumunun belirsiz olduğu yönünde bir yorum da yapılmıştır.

Ayrıca yazının içeriğinde Erdoğan’ın Ahmet Davutoğlu’nun yerine Binali Yıldırım’ı geçirdiğinden de söz edilmiştir. Binali Yıldırım için; *“einen treuen Gefolgsmann”*, *“sadık bir taraftar”* ifadesinin kullanılmış olması dikkat çekicidir. Burada özellikle, Erdoğan’ın bir süredir ülkede istediğini yapan ve yalnızca yanında sadık insanları isteyen bir lider olduğuna yönelik bir mesaj verilmek istendiği gözlemlenmektedir.

“Nach Putschversuch in der Türkei 42 Tote und 130 Festnahmen”

“Türkiye’deki darbe girişiminin ardından 42 ölü ve 130 tutuklu”

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-in-der-tuerkei-42-tote-und-130-festnahmen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704407>

15 Temmuz gecesi sabaha karşı yayınlanan bu haberde durumun daha da kontrol altına alındığı belirtilmiş ve Recep Tayyip Erdoğan’ın zafer edasında olduğu ifade edilmiştir.

“Präsident Recep Tayyip Erdogan gab sich in Istanbul siegesgewiss. Die Putschisten würden hart bestraft, sagte er. Die Lage ist aber weiter unübersichtlich.”

“Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan İstanbul’da yeneceğinden emin. Darbeciler ağır cezalandırılacak dedi. Ama durum halen belirsiz”

Haberde Erdoğan'ın durumun belirsizliğine rağmen yeneceğinden emin bir tavır içinde olduğunun belirtilmesine karşın durumun halen belirsiz olduğu yorumu yapılmıştır. Durumun belirsizliğine karşın Erdoğan'ın cezadan bahsetmesine dikkat çekilmiş olduğu görülmektedir.

“Solidarität nicht mit Erdoğan, sondern mit der Demokratie”

“Dayanışma Erdoğan’la değil, demokrasiyle”

<https://www.sueddeutsche.de/politik/deutschland-und-die-tuerkei-solidaritaet-nicht-mit-erdogan-sondern-mit-der-demokratie-1.3081671>

Bu yazıda ise ilk mesaj başlıkta doğrudan verilmiştir. Başlıkta diğer ülkelerin gösterdiği dayanışmanın Erdoğan'dan kaynaklanmadığı, demokrasi için olduğu vurgulanmıştır. Yazının içeriğinde Erdoğan'ın yıllardır anti demokrat tutumlar içerisinde olduğu ifadeleri yer almış, fakat şu anda dünyanın da, Türkiye'deki insanların da darbe girişimine karşı birlik içinde oldukları, bunun da tek nedeninin demokrasi olduğu söylenmiştir.

“Putschversuch: Was wir wissen und was nicht”

Darbe girişimi: Neyi biliyoruz ve neyi bilmiyoruz?”

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putschversuch-was-wir-wissen-und-was-nicht-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703459>

Haberde bilenler ve bilinmeyenler olarak kabaca bir liste yapılmış, bunlar maddeler halinde sıralanmıştır. Bilinenler arasında Erdoğan'ın CNN-Türk kanalı üzerinden halka bağlanıp söyledikleri aktarılmış, halka seslendiği belirtilmiş fakat bunu taraftarlarının emir olarak kabul ettiği ifade edilmiştir:

“Erdogan setzt sich zu Wehr: Er ruft das Volk per Telefon über den Sender CNN Türk auf, sich auf Plätzen und am Flughafen zu versammeln. "Sollen sie (die Putschisten) mit ihren Panzern und ihren Kanonen machen, was sie wollen." Viele Anhänger folgen der Aufforderung.”

“Erdoğan tepki gösterdi: Halkı CNN-Türk kanalında telefon bağlantısı aracılığıyla meydanlara ve havaalanlarına toplanmaya çağırđı. “Darbeciler tankları ve tüfekleriyle istediklerini yapsınlar” dedi. Pek çok taraftar bu emre uydu”

Burada Tayyip Erdoğan’ın emirleriyle hareket eden bir grup olduğu vurgulanmak istenmektedir. Erdoğan telefon bağlantısında “tankları ve tüfekleriyle istediklerini yapsınlar, halkın gücünün üzerinde bir güç tanımıyorum” demiştir, fakat haberde bu sözlerin “halkın gücünün üzerine bir güç tanımıyorum” kısmına yer verilmemiştir.

Haberin sonuç bölümünde ise bundan sonrası için umutsuz bir tablo çizilmektedir.

“Wie geht es weiter? Erdogans Kritiker befürchten, er könne den Putsch nutzen, um Freiheitsrechte und die Presse weiter einzuschränken.”

“Nasıl devam edecek? Erdoğan’ı eleştirenler Erdoğan’ın darbeyi basını ve insan haklarını daha da kısıtlamak için kullanabileceğinden korkuyor”

Burada öncelikle “weiter einzuschränken” “daha da kısıtlamak” ifadesi dikkat çekicidir. “Daha da” ifadesinin o güne kadar ülkede insan haklarına ve basına yönelik baskıların olduğuna dair ve bunun daha da artabileceği yönünde bir anlamı kurucu olarak kullanıldığı görülmektedir. “Kullanabilmek” fiili ise Erdoğan’ın bunu fırsata dönüştürebileceği iddiasını içermektedir.

“Erdoğan Allmächtig”

“Erdoğan tüm güce sahip”

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-nach-dem-putschversuch-erdoan-allmaechtig-1.3081708>)

Yazının hemen alt başlığında :

“Erdoğan's Herrschaft über die Türkei hat autokratische Züge angenommen. Doch er ist der gewählte Präsident. Deshalb ist ein Putsch der falsche Weg. Wer die Türkei ändern will, muss den mühseligen, demokratischen Weg gehen”

“Erdoğan’ın ülkeyi yönetme biçiminin otokratik özellikleri arttı. Ama yine de seçilmiş Başkan o, bu yüzden darbe yanlış bir yol. Kim Türkiye’yi değiştirmek istiyorsa emek isteyen demokratik yolu seçmesi gerekiyor” denilmiştir. Burada öncelikle “otokratik” özelliklere vurgu yapıldığı gözlemlenmektedir. İlk cümleyle ülkede bir otokrasinin var olduğu ve bunun daha da arttığı yönünde bir yorum sunulmuştur. Cümlelerin devamında yer alan “ama” kelimesi ise Erdoğan’ın seçilmiş başkan oluşuna dikkat çekerek darbe girişiminin doğru bir yol olmadığı belirtilerek demokrasinin önemine vurgu yapılmıştır. Ülkedeki değişiminin demokratik yollarla olması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Hatta bunun doğrudan bir mesaj olarak verildiği gözlemlenmektedir.

Yazının ilk bölümlerinde basın özgürlüğünden bahsedilemeyeceği ifadesi yer almış arkasından Türkiye’de cezaevinde olan gazetecilerden söz edilmiştir.

İlerideki paragraflarda ise aşağıdaki ifadeler yer almıştır:

“Erdoğan hat die Kurdengebiete zu Feindesland erklärt. Folter und willkürliche Festnahmen sind Alltag geworden. Der Konflikt ist dank Erdoğan's Eskalationsstrategie zu einem Bürgerkrieg angewachsen. Hunderte Menschen sind darin schon umgekommen. Die kurdische Terrorgruppe PKK antwortet mit tödlichen Bombenanschlägen in Istanbul.

“Erdoğan Kürt yaşam bölgelerini düşman bölgesi olarak ilan etti. İşkence ve yasal olmayan gözaltıları günlük olaylar halini aldı. Çatışma Erdoğan’ın gerilim politikası sayesinde halk savaşına dönüştü. Yüzlerce kişi yaşamını yitirdi. Kürt terör grubu PKK İstanbul’da ölümcül bombalı saldırılarla karşılık verdi.”

Burada en dikkat çeken ayrıntı PKK’nın İstanbul’daki saldırılarının sorumlusu olarak Erdoğan’ın gösterilmesi ve politikasının “gerilim politikası” olarak tanımlanmasıdır. Türkiye’nin terörle mücadelesi de böylece Erdoğan’a bağlanmış, konunun geçmişinden söz edilmemiştir. Bu haberde PKK terör örgütü olarak belirtilse de sonrasında kullanılan ifadelerde PKK’nın saldırılarının kısmen aklanma amacı güdüldüğü gözlemlenmektedir. Bu da son cümlede yer almaktadır. PKK’nın saldırılarının bir karşılık olduğu yönünde yorum yapılmıştır.

“Ausnahmepolitiker Erdoğan – mit Panzern nicht zu stoppen.”

“İstisna (olağanüstü) politikacı Erdoğan- panzerlerle durdurulamaz”

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-ausnahmepolitiker-erdogan---mit-panzern-nicht-zu-stoppen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-707851>

Haberde Erdoğan’ın geçmişten günümüze siyasi geçmişine yer verilmiştir. Siyasi alanda birkaç defa durdurulmaya çalışıldığı fakat bunun başarısız olduğu belirtilmiştir.

Yazının başlangıcında Erdoğan’ın siyasi geçmişi hakkında oldukça olumlu gelişmeler aktarılmış fakat bu ivmenin Gezi Parkı protestoları sonucu tersine döndüğünden bahsedilmiştir. Hatta “Doch vom Glanz ist wenig übrig geblieben”, “ışığından geriye az şey kaldı” ifadesi kullanılmıştır. Bundan sonra Erdoğan’ın ayrıştırıcı politikalarının arttığı ve ülkenin daha büyük gerilimin içerisine sürüklendiği yönünde yorum yapılmıştır. Yazının başlangıcının olumlu bir söylemle başlayıp sonrasında olumsuz bir söyleme evrildiği gözlemlenmektedir.

Yazının sonlarında ise Erdoğan'ın ilk iktidara geldiğinde “yeni bir Türkiye” sözü verdiği ve muhaliflere barış dolu mesajlar ilettiğinden söz edilmiş, hatta Erdoğan'ın o dönem “ bırakalım eski ayrışmaları eski Türkiye’de” dediği aktarılmış ve son cümlede şu yorum yapılmıştır:

“Stattdessen sind die Gräben heute tiefer denn je. Mit seinem zunehmend autoritären Kurs hat Erdogan das Volk zutiefst gespalten.”

“bunu yapmak yerine günümüzde ayrılıklar çok daha derinleşti. Sürekli artan otoriter kişiliğinden dolayı halkı daha derinden ayırttırdı”

Yazının bütününe bakıldığında geçmişten bugüne bir özet yapılarak eleştirel bir yorum ile bitirildiği gözlemlenmektedir.

“Warum der Putschversuch Scheiterte”

“Darbe girişimi neden durduruldu?”

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-der-putschversuch-scheiterte-1.3081777>)

Başlığıyla verilen haberin içeriğinde darbe girişiminin neden ve nasıl durdurulduğuna dair bilgiler verilmektedir. Haberin sonuç bölümünde ise Erdoğan'dan ilk etapta uzun süre haber alınamadığı fakat sonradan Erdoğan'ın özel bir kanala sosyal medya üzerinden bağlanıp, oradan seslendiği belirtilmiştir.

Burada Erdoğan'ın sosyal medyayı kullanması ile ilgili şu yorumun yapıldığı görülmektedir:

“Ausgerechnet jener Mann, der die sozialen Medien als Teufelszeug betrachtete und bei jeder Gelegenheit Facebook und Twitter sperren ließ, verbreitete nun genau über diese sozialen Medien seine Botschaft ans Volk”

“Sosyal medyayı şeytan aracı olarak gören ve bulduğu her fırsatta Facebook ve Twitter'ı kapattıran o adam, yine o sosyal medya üzerinden mesajını halka iletiyor”

Bu cümlede kullanılan “şeytan aracı” ifadesi oldukça dikkat çekicidir. Şeytan aracı olarak gördüğü bir iletişim ağını kendisinin de kullanmak durumunda kaldığı yönünde bir yorum getirilmiştir. Yazının devamında ise Erdoğan’ın:

“Seht her, ich bin noch der erste Mann im Staat und Oberkommandierender der Streitkräfte. Und jetzt geht auf die Straßen und stellt euch gegen den Putsch "der Verräter".

“bakın halen ben devletin en üstündeki kişiyim, silahlı kuvvetlerdeki en üst komutanım, ve şimdi sokaklara çıkın ve darbeye karşı durun” dediği aktarılmıştır. Gerçek açıklamanın biraz daha farklı ifadelerle yapıldığı düşünülürse bu yazıda kullanılan ifadelerin otoriter bir söylem yansıtmakta olduğu gözlemlenmektedir.

Yazının son bölümünde ise Erdoğan’ın her yerin güvende olduğundan emin olduktan sonra İstanbul’a geldiği ifadeleri yer almaktadır. Bu cümlelerin Erdoğan’ın kendini güvene aldığı ve önceliğinin bu olduğu yönünde bir söylem oluşturmaya yönelik olduğu gözlemlenmektedir.

“Fünf Gründe, warum der Putsch gegen Erdogan gescheitert ist”

“Erdoğan’a karşı darbenin başarısızlığa uğramasının beş nedeni”

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-fuenf-gruende-warum-der-putsch-gegen-erdogan-gescheitert-ist-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712142>

Yukarıdaki başlıkla verilen haberde darbe girişiminin neden başarısızlıkla sonuçlandığı açıklanmaya çalışılmıştır. Öncelikle başlıkta Erdoğan’a karşı darbe girişimi denilmesi dikkat çekicidir. Darbe girişiminde bulunanlar TRT kanalından duyurdukları metinde darbe girişiminin Türkiye hükümetine karşı olduğunu belirtmişlerdir, buna rağmen gazetenin darbe girişimini Erdoğan’a karşı yapılmış bir girişim olarak ele aldığı gözlemlenmektedir.

İlk maddede Erdoğan’ın taraftarlarının darbe girişimini başarısızlığa uğratmada büyük bir etkisinin olduğundan söz edilmiştir:

“Präsident Recep Tayyip Erdogan hat glühende Anhänger in der Türkei, die in Massen auf die Straße zogen.”

“Türkiye’de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın kitleleri sokaklara indirebilecek ateşli taraftarları var “

Burada “*glühende Anhänger*” kelimesi oldukça dikkat çekicidir. Ateşli taraflar, ateşli partizanlar anlamını içermektedir. Burada Tayyip Erdoğan’ı destekleyenlerin ona çok keskin ve kökten bağlı olduğu belirtilmek istenmiştir.

Haberin bir başka maddesinde ise Erdoğan’ın sosyal medyayı kullanmış olmasının darbeyi durdurduğu belirtilmiştir. Erdoğan’ın sosyal medya üzerinden halka ulaşmış olmasının pek çok şeyin gidişatını etkilediğinden söz edilmiştir. Bunun yanında Erdoğan’ın sosyal medyaya karşı olduğu halde onu kullanmış olduğu yönünde bir eleştiri getirildiği görülmektedir:

“Auch Twitter nutzte er, den Kurznachrichtendienst, den er vor gut zwei Jahren noch hatte blockieren wollen”

“ Cumhurbaşkanı daha iki yıl önce yasaklatmaya çalıştığı Twitter’ı da kullandı” .

Haberin son maddesinde ise Erdoğan’a dünyadan da destek geldiği bunun da darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlanmasında bir etken olduğu söylenmiştir. Burada Dünya liderlerinin Erdoğan’a destek olduğu belirtilmiş, fakat bu desteğin nedeninin temelde Erdoğan’ın kendisinin olmadığı, demokrasi adına destek çıkıldığı belirtilmek istenmiştir:

“Keine internationale Stimme von Weltrang hieß den versuchten Putsch gut - bei aller Kritik am türkischen Präsidenten und dessen autoritärem Führungsstil.”

“Uluslararası camiadaki hiçbir ses -Türkiye Cumhurbaşkanı ve onun otoriter yönetim biçimini eleştirmelerine rağmen- yapılmaya çalışılan darbe girişimini iyi bulmamıştır”

Burada dünyanın Erdoğan'ı desteklediği fakat bu desteğin Erdoğan'ın olumsuz nitelenen yöneticiliğine rağmen olduğu yönünde bir yorum yapıldığı gözlemlenmektedir. "Otoriter yönetim şekline rağmen" ifadesi olumsuz söylemi yansıtmaktadır. Dünyanın Erdoğan'ı desteklemesinin tek nedeninin demokrasiye sahip çıkmak olduğu vurgulanmıştır. Burada otoriteye referans tekniği kullanılmıştır. Otorite olarak dünya liderleri gösterilmiştir. Yani Dünya liderlerinin Erdoğan'dan hoşlanmadığı fakat desteklerinin nedeninin demokrasi olduğu belirtilmeye çalışılmıştır.

Warum ein ziviler Putsch folgen könnte?

Neden Sivil bir darbe ardından gelebilir?

Başlığıyla verilen haberde alt başlıkta:

"Der gescheiterte Militärcoup in der Türkei stärkt Erdoğans Macht - und schwächt das Land".

"Türkiye'de engellenen askeri cunta Erdoğan'ın gücünü arttırdı- ve ülkeyi zayıflattı"

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-ein-ziviler-putsch-folgen-koennte-1.3082344>

ifadesi kullanılmıştır. Güçlenen bir Erdoğan'ın zayıflayan bir Türkiye olduğu imajı yaratılmaya çalışılmıştır. Ve darbe girişimin durdurulmasıyla birlikte Erdoğan'ın çok daha güçlendiği ama ülkenin zayıfladığı vurgulanmıştır. Türkiye'nin giderek zayıfladığı yorumu da yapılmıştır.

Haberin sonunda ise şu cümleler yer almaktadır:

"Erdoğan hat den Putschversuch inzwischen als "Geschenk Gottes" bezeichnet. Schon angesichts der vielen Toten ist das ein höchst seltsamer Ausdruck. Aber er verrät, was der

Präsident sofort verstanden hat: Dieser Anschlag auf seine Macht hat seine Macht nur gestärkt.”

“Erdoğan bu arada darbeyi “Allah’ın bir lütfu” olarak nitelendirdi. Çok sayıdaki ölü göz önüne alınırsa tuhaf bir ifade. Ama onun neyi anladığı hemen belli oldu; gücüne yönelik yapılan bu saldırı onu daha güçlendirdi”

Haberin bu bölümünde Erdoğan'ın bir nitelemesi üzerinden yorum ve çıkarımlarda bulunulduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca darbe girişiminin Erdoğan'ın gücüne yönelik bir saldırı olduğu ve bu saldırının onu daha da güçlendirdiği yorumu yapılmaktadır.

3.2. 2. Türkiye ve Türkiye’deki Demokratik Durum

Gazetenin pek çok haberinde Türkiye’nin demokratik ve ekonomik durumunun kötü olduğunu belirtmektedir. Çeşitli haberlerde Türkiye’de bir süredir demokratik sorunların olduğu, insan haklarının korunmadığı, basına yönelik baskılar olduğu ve ifade özgürlüğünün bulunmadığı belirtilmektedir. Ayrıca dünyadaki çeşitli ülkelerin de Türkiye’deki bu gelişmeleri bir süredir takip ettiği, fakat darbe girişiminin ardından demokrasi gereği Türkiye hükümetini savunduğu belirtilmektedir. Ekonomi haberlerinde de ülkede krizin var olduğu belirtilmiş, hatta tatile Türkiye’ye gitmek isteyen vatandaşlar uyarılmıştır.

“Das Unvorstellbare wird Realität”

“Düşünülemeyen gerçek oldu”

<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-das-unvorstellbare-wird-realitaet-1.3080932>

Yukarıdaki başlıkla yayınlanan haberde düşünülemeyen şey darbe girişimidir. Türkiye’de askeriye’nin artık bir darbe gerçekleştirecek gücünün bulunmadığının düşünüldüğü ifade

edilmiştir. Ayrıca Avrupa Birliği ülkeleri için idam konusu oldukça hassastır. Avrupa Birliği'ne üye ve aday hiçbir ülkede idam cezası uygulanamaz. Bundan dolayı haberlerde Türkiye'de idam cezasının geri getirileceği yönünde bir tedirginlik göze çarpmaktadır. Haberin içeriğinde Yıldırım'ın darbe girişiminde bulunanların en ağır şekilde bedel ödeyeceğini belirttiği söylenmiştir. Bunun idamı çağrıştırdığı, demokrasi ve hukuk açısından tehlikeli olduğu belirtilmek istenmiştir:

"Versuch" eines Putsches und drohte damit, die Hintermänner dieser Aktion würden "den höchsten Preis bezahlen". Das klingt nach Todesstrafe, ob mit oder ohne Prozess. Klar ist, die Türkei versinkt in Anarchie."

"Bir darbe girişimi denemesi ve bu hareketin ardındaki kişilerin en ağır bedeli ödeyecekleriyle tehdit etti. Bu idamı çağrıştırıyor, yargılanarak ya da yargılanmadan. Kesin olan Türkiye'nin anarşiye boğulduğu"

Burada Yıldırım'ın idam cezasını çağrıştıran sözler söylediği vurgulanmakta ve idamın yargılanmadan dahi gerçekleştirilebileceği yönünde bir imada bulunmaktadır.

Bu durumda ülkenin çok daha büyük bir anarşinin içine sürüklenebileceği yorumu yapılmaktadır. Burada da gri propaganda yapıldığı dikkati çekmektedir.

"Erdoğan allmächtig"

"Erdoğan tüm güce hakim"

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-nach-dem-putschversuch-erdoan-allmaechtig-1.3081708>

"Erdoğan her şeye kadir" başlığıyla yayınlanan bu yazıda Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye karşı tutumu eleştirilmektedir. Bu yazı bir özeleştirici niteliği taşıması bakımından ilginçtir. Avrupa

Birliği'nin yıllardır Türkiye'ye karşı ters bir tutum takındığı ve hep kapının dışında bıraktığı ifade edilmektedir:

“Europa hat der Türkei immer wieder die Tür vor der Nase zugeschlagen. Wie falsch das war, zeigt sich in der Flüchtlingskrise. Plötzlich wird die Türkei nicht nur als strategisches Bollwerk, als Puffer der Nato zum Nahen Osten gebraucht. Sondern auch, um innereuropäische Konflikte zu lösen. Plötzlich ist die EU abhängig von der Türkei, von Erdoğan.”

“Avrupa Türkiye'ye kapıyı her zaman sıkıca kapattı. Bunun ne kadar yanlış olduğu mülteci kriziyle beraber ortaya çıktı. Bir anda Türkiye'ye sadece yakın doğu sorunları için değil Avrupa içindeki çatışmaları bile çözmek için ihtiyaç duyuldu. Bir anda Avrupa Birliği Türkiye'ye, Erdoğan'a bağımlı oldu”.

Burada Avrupa Birliği'nin yıllardır Türkiye'ye mesafeli ve oyalayıcı bir tutum içinde bulunmuş olması eleştirilmektedir. Öte yandan şu anda muhtaç olma durumundan rahatsız olduğu imajı verilmektedir. Türkiye'ye bağımlı dedikten sonra, Erdoğan'a bağımlı denilmiş olması da dikkat çekicidir.

“Erdoğan's Freunde, Erdoğan's Feinde”

“Erdoğan'ın dostları, Erdoğan'ın düşmanları”

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-putschversuch-in-der-tuerkei-erdoans-freunde-erdoans-feinde-1.3081721-2>)

Başlığıyla geniş çaplı bir yazı kaleme alınmıştır. Yazıda Türkiye'nin bir süredir kendine karşı olan herkese çok keskin tutumlar içerisinde bulunduğundan söz edilmektedir.

“In der Vergangenheit hat die Regierung immer wieder Oppositionelle, Gegner oder kritische Medien mit der Begründung kaltgestellt, sie betrieben Terrorpropaganda oder planten einen

Putsch gegen die Regierung. Die Vorwürfe waren oft haltlos; nun aber haben die Putschisten Erdoğan frische Argumente für eine harte Hand geliefert.”

“Geçmişte hükümet, muhalifleri, karşıt olanları veya kendini eleştiren medyayı terör propagandası veya bir darbe organizasyonu yapmakla suçlamıştı. O iddialar anlamsızdı; ama şimdi darbeciler Erdoğan’a taze deliller vererek elini güçlendirdi”.

Burada Türkiye’nin uzun süredir demokratik olarak çok kötü durumda olduğu belirtilmeye çalışılmıştır. Ayrıca yazıda hükümetin bir süredir kendi gibi düşünmeyen herkesi baskı altında tuttuğu, elinde herhangi bir argüman bulunmadığı için herhangi bir şey yapamadığı, fakat bu darbe girişimini bir fırsata çevireceği ve bundan sonra ülkede çok daha büyük baskıların olacağının düşünüldüğü belirtilmiştir.

“Was Türkei-Reisende jetzt wissen müssen”

“Türkiye’ye seyahat edecek olanların bilmesi gerekenler”

(<https://www.sueddeutsche.de/reise/attentat-auf-flughafen-in-istanbul-weiterer-schlag-fuer-reiseland-tuerkei-1.3081670>)

Türkiye’de bulunan turistlerle ilgili pek çok haber yapılmıştır. Bu haberlerin büyük çoğunluğunda ülkenin şu an için güvenli olmadığı, orada bulunanların gerekirse sokaklara çıkmaması gerektiği söylenmiştir. Bu yazıda da Türkiye’ye gitmenin niçin güvenli olmadığından söz edilmektedir. Ayrıca Türkiye’nin bir süredir iyi bir durumda olmadığı, bundan dolayı ülkede turist sayısının normalden az olduğu yönünde yorumlar yer almaktadır.

“Derzeit befinden sich jedoch weniger Urlauber im Land als in früheren Sommern, denn die Türkei leidet bereits seit längerem unter massiven Buchungseinbrüchen in Folge politischer Spannungen und terroristischer Attentate.”

“Şu anda ülkede eski yazlara nazaran daha az turist bulunmakta, çünkü Türkiye uzun zamandır ülkedeki gerilim ve terör saldırıları dolayısıyla rezervasyon iptallerine maruz kalıyor”

Burada ülkenin uzunca bir süredir gerilim içinde olduğu ve terör saldırılarına maruz kaldığı ve bu nedenle geçmişe oranla daha az turistin ülkede bulunduğu söylenmektedir. Buradaki söylemin Türkiye’ye gitmenin tehlikeli olduğu algısına odaklandığı gözlemlenmektedir.

“USA warnen vor Türkeireisen”

“ABD Türkiye gezilerine karşı uyarıyor”

(<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-usawarnen-vor-tuerkeireisen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711480>)

Başlığıyla verilen haberde, ABD’nin de turistleri uyardığı belirtilmiş ve ABD dışişleri bakanının açıklamasına yer verilmiştir:

“Vor erhöhten Gefahren durch terroristische Gruppen in der Türkei gewarnt. Sie sollten Reisen in den Südosten der Türkei vermeiden, heißt es in der Warnung. Dort geht die türkische Regierung gegen die verbotene kurdische Arbeiterpartei PKK mit aller Härte vor.”

“Türkiye’de artan terör grupları dolayısıyla uyardı. Uyarıda Türkiye’nin güneydoğusuna yapılacak gezilerden vazgeçilmeli, denildi. Orada Türk hükümeti yasaklı Kürt İşçi Partisi PKK’ya karşı çok sert bir tutumla karşılık veriyor” denilmiştir.

Burada ABD dışışleri bakanının açıklamasında var olan, Türkiye'nin güvenilir bir yer olmadığı mesajı iletilmektedir. Ayrıca haberde paylaşılan ABD dışışleri bakanının açıklaması PKK'yı terör örgüt olarak değil, sadece yasaklı Kürt İşçi Partisi olarak tanımlamaktadır. Türkiye'nin terörle mücadelesi “sert bir tutumla karşılık verme” bağlamında değerlendirilmektedir.

“Warum ein ziviler Putsch folgen könnte”

“Niye ardından sivil bir darbe gelebilir?”

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-ein-ziviler-putsch-folgen-koennte-1.3082344>)

Başlığıyla yayınlanan haberin ilk bölümüne çeşitli sorularla başlanmış. öncelikle ; “ *Es gibt Türken, die haben sich gefreut, als sie am Freitagabend von einem Militärputsch gegen Präsident Recep Tayyip Erdoğan hörten.* ” , ”Erdoğan’a karşı darbe girişimini duyunca sevinen Türkler vardı” denilmiştir. Burada darbe girişimine halktan da ilk anda destek geldiği imajı oluşturulmaya çalışılmıştır. Haberin devamında “*Laute Freudenschreie wagten sie nicht, nur ein innerliches Jubilieren*”, “*sesli sevinç çığlıkları atmaya cesaret edemediler, yalnızca içten sevinebildiler*” denilmiştir. Türkiye’de insanların Erdoğan’dan ve onun baskıcı politikalarından dolayı son derece korku içinde olduğu ve sevinçlerini bile belli etmekten korktukları yorumu yapılmıştır. Haberin devamında ise şu yorumlara yer verilmiştir:

“Wie groß muss die Frustration über Erdoğan und seine zuletzt immer autoritärere Politik sein, wenn ein Militärputsch solche Erleichterungsgefühle auslöst? Und dies keineswegs bei engen Freunden der Generäle, sondern bei Menschen, die am Zustand der türkischen Demokratie verzweifeln?”

“Erdoğan’a ve onun artarak devam eden otoriter politikalarına karşı hayal kırıklığı ne kadar büyük olmalı ki insanlarda böyle rahatlama hissi uyandırıyor? Ve bunlar kesinlikle generallerin arkadaşları değiller, bunlar Türk demokrasisinin durumundan endişe eden insanlar”

Bu ifadeler gazetenin genel bakış açısı bakımından oldukça nettir. Haberde insanların Erdoğan’dan kurtulmak için darbeye bile sevinir hale geldiği mesajı verilmek istenmektedir. Fakat bu sevinen insanların asker yanlısı insanlar olmadığı söylenmiştir. Hatta bu insanlar için “demokrasinin durumundan endişe eden insanlar” tabiri özellikle kullanılmıştır, böylece buna sevinen kitlenin aslında demokrasiye sonuna kadar bağlı insanlar olduğu nitelemesinin yapılmak istendiği görülmektedir. Oysa Demokrasi tarihinde darbeye sevinen insanlar, demokrasiye inanmayan insanlardır. Böyle bir algının oluşmaması için özellikle bu ifadenin kullanılmış olması dikkat çekici bir ayrıntıdır. Ayrıca “rahatlama hissi” ifadesi de burada bilinçli seçilmiş bir ifadedir. Burada baskı altında olan insanların rahatlaması kastedilmiştir. Gazetenin haberinde insanlar, darbe olduğuna sevinen, fakat hükümet korkusundan sevinçlerini bile gösterememiş endişeli insanlar olarak yansıtılmıştır. Bu metinde oldukça belirgin bir şekilde ülkedeki Erdoğan muhalifi insanların çok zor durumda kaldığı izlenimi yaratılmaya çalışılmıştır.

Haberin devamında ise darbeye sevindikleri iddia edilen bu insanların sevinçlerinin yarıda kaldığından, çünkü darbe girişiminin kanlı olduğundan söz edilmiştir. Böylece darbeye ilk anda sevinen demokrasi yanlısı insanların kanlı bir darbeyi desteklemeyeceği yorumu da eklenmiştir.

Haberin sonunda ise hiçbir şeyin şu an için bitmediği ve belirli olmadığı belirtilmiştir. Ama bundan sonra pek çok Türkün korkusunun azalmak yerine artacağına düşünüldüğü iddia edilmiştir. Bundan sonra yaşanması ve korkulması muhtemel durumlar olarak da “cadı avından” söz edilmiştir. Bundan sonra cadı avına çıkılabileceği yorumu yapılmıştır. Ayrıca

uzun süreli bir olağanüstü halin de olabileceği ifade edilmektedir. “Hexenjagd” “Cadı avı” tabiriyle insanların rastgele tutuklanabileceği yönünde bir mesaj verilmek istenmiştir.

“Gefahr für die Türkische Wirtschaft”

“Türk Ekonomisi için tehlike”

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/finanzmaerkte-gefahr-fuer-die-tuerkische-wirtschaft-1.3082065>)

“Türk Ekonomisi için Tehlike” başlığıyla verilen haberde Türkiye ekonomisinin kötü gittiği, Türk Lirasının sürekli olarak değer kaybettiği, hisse senetlerinin düştüğü belirtilmiştir. Haberde ekonomik tehlike konusuna odaklanıldığı görülmektedir. Bu da ülke için olumsuz bir imajdır.

“Mögliches Schockszenario: Anleger ziehen ihr Geld ab, die Touristen bleiben aus.”

“Olabilecek şok senaryo: Yatırımcılar paralarını çeker, turistler gelmez”. Burada Türkiye’nin ne kadar kötü bir durumda olduğu mesajı verilerek, kötü senaryolar gündeme getirilmiştir. Haberin devamında ise kötü senaryoya devam edilmiş ve bundan sonra yatırımcıların uzak duracağı, diğerlerinin altınlarını çekeceği turistlerin de ülkeye gelmeyebileceği söylenmiştir. Sonuç cümlesi olarak da yakında Türkiye’nin finansal yardıma ihtiyaç duyabileceği belirtilmektedir.

Bu haberde de ülkenin ekonomik anlamda zorda olduğu belirtilmiştir. Burada da gri propaganda yapıldığı dikkat çekmektedir. Geleceğe dair olumsuz öngörülerde bulunmaktadır, fakat bu öngörüler belirsizdir.

3. 2. 3. Fetullah Gülen ve Gülen Grubuna Dair Yayımlanan Haberler

Gazetede Terör Örgütü lideri Fetullah Gülen ve onun örgütüyle ilgili tarafsız bir dil tercih edilerek haberler yapılmış, ilk olarak 15 Temmuz gecesi sabaha karşı hükümetin darbe girişiminden bu örgütü sorumlu tuttuğu belirtilmiştir. Daha sonrasında da örgüt ile ilgili “Gülen Hareketi” başlıklı bir haber yapılmıştır:

“Die Gülen-Bewegung”

“Gülen Hareketi”

(<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-putschversuch-in-der-tuerkei-erdogans-freunde-erdogans-feinde-1.3081721-3>)

Haberin içeriğinde Fetullah Gülen’in 1999’dan beri Amerika’da yaşadığı, uzun bir dönem hükümetle çok yakın ilişkiler içinde olduğu belirtilmiş, “ülkedeki Kemalistlere karşı iş birliği içindelerdi” ifadesine yer verilmiştir. Ayrıca haberde 2013 yılında Erdoğan’la aralarının bozulduğu ve ondan sonra Erdoğan’ın her sorunda bu hareketi sorumlu tuttuğu ifadeleri yer almaktadır. Haberde herhangi bir olumsuz özellikten bahsedilmemiş, fakat herhangi bir övgü de yapılmayıp tarafsız bir üslubun tercih edildiği görülmektedir.

“Erdogans Erzfeind Gülen”

“Erdoğan’ın Baş Düşmanı Gülen”

(<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogans-erzfeind-guelen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705350>)

Yukarıdaki başlık altında yapılan haberin içeriğinde: Erdoğan’ın yaşananların tek sorumlusu olarak Gülen’i gördüğünü ifade ettiği, fakat onun bunu kesinlikle kabul etmediği belirtilmiştir.

“Gülen hat sich ursprünglich als einflussreicher islamischer Prediger einen Namen gemacht.”,
 “Gülen zamanla çok etkili bir dini öncü olarak ünlendi” denilmiş ve dünya çapında pek çok müridinin bulunduğu dikkat çekilmiş, hükümet tarafından paralel yapı olarak değerlendirildiğinden söz edilmiştir.

“Der Prediger, den Erdoğan fürchtet”

“Erdoğan’ın korktuğu dini Lider”

<https://www.sueddeutsche.de/politik/fethullah-guelen-der-prediger-den-erdoan-fuerchtet-1.3082149>

Bu haberde Fetullah Gülen’e dair ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Onun çok pozitif bir imaj çizdiği belirtilen haberde son derece mütevazî görüntüler sergilediği fotoğrafları yayınlanmıştır. Fotoğrafları ise şu şekilde yorumlanmıştır : “Viele Fotos zeigen Fetullah Gülen in dieser Pose, er wirkt wie ein frommer Gelehrter. Oder auch ein gütiger Großvater.”, “pek çok fotoğrafta dindar, bilgin bir pozu bulunuyor veya iyi bir büyük baba”.

Burada çizdiği imaj uzun uzun anlatılmış ve ardından hükümetin onu nasıl tanımladığından bahsedilmiştir. Gazetenin bu örgütten böylesine vahşice bir girişimin çıkıp çıkmayacağı tartışması yaptığı gözlemlenmektedir. Ayrıca Gazete, bu yapının okul yaptırmaya çok değer verdiğini, “cami yaptırma, okul yaptır” mottosu bulunduğunu yazmıştır. Gazetenin bu haberdeki son yorumu ise Erdoğan’ın onun darbe girişiminin arkasındaki isim olduğunu düşündüğü, fakat bir kanıtının bulunmadığı yönündedir. Böylece darbe girişiminin arkasındaki ismin belirsiz olduğu fikri öne çıkartılmak istenmiştir.

Öte yandan bu fikrin aksine haberin sonuç bölümünde bu örgüte dair şüpheli durumlar bulunduğu da söz edilmiştir:

Dass Gülen tatsächlich kontinuierlich den Staat unterwandern möchte, dafür spricht vor allem ein Video aus dem Jahr 1999, in dem der Prediger seine Anhänger dazu aufforderte. "Die Anwesenheit unserer Schüler in der Justizverwaltung und dem übrigen Staatsapparat ist der Garant für unsere Zukunft", hieß es darin. "Ihr müsst, ohne aufzufallen und ohne auf euch aufmerksam zu machen, an die Schaltstellen der Macht gelangen."

“ Gülen gerçekten devleti ele geçirmek mi istedi? Buna dair 1999 yılından videolar bulunuyor. Gülen videoda taraftarlarına: “ Öğrencilerimizin yargıda ve devletin diğer kademelerinde bulunması bizim geleceğimizin garantisidir” diyor. “önemli mevkillerde dikkat çekmeden ilerlemeniz gerekiyor”

Burada gazete örgütün içinde barındırdığı şüphelere de dikkat çekmek istemiş ve Erdoğan'ın iddia ettiği gibi devletin içinde gizlice yerleşmiş olabileceklerine işaret edilmiştir. Gazetenin örgüte dair ilk ve en ciddi eleştirisinin bu olduğu dikkat çekmektedir.

3. 3. ARD Televizyon Kanalında Darbe Girişiminin Haberleştirilmesi ve Söylem Analizi

ARD Kanalı Almanya'nın ilk televizyon kanalıdır. Kanal 1950 yılında “Das erste” (ilk kanal)” adıyla kurulmuştur. Almanya'nın en saygın televizyon kanallarından biridir.

Bu çalışma kapsamında ARD kanalındaki haber bültenleri incelenmiştir. Haber bültenlerinde Türkiye'nin durumu daima ilk haber olarak gösterilmektedir ve haber bülteninin büyük bir bölümünde Türkiye'deki gelişmeler yer almaktadır. Darbe girişimi gecesi kanal Türkiye'ye canlı bağlanmış ve uzun süre yaşanan gelişmeleri aktarmıştır.

Tagesthemen programı:

Tarih: 15.07.2016

Haberde Türkiye'de bir askeri darbe duyumu olduğu söylenmiş ve bu konuyla ilgili bilgi almak için Türkiye muhabiri Michael Schramm'a bağlanılmıştır. Schramm, ordunun içindeki bir grubun darbeye kalkıştığını doğrulamış, fakat bir grubun da darbeye karşı olduğuna dair duyumların olduğunu aktarmıştır. Bu esnada Başbakan Binali Yıldırım'ın bu durumu bir kalkışma olarak nitelediği vurgulanmaktadır. Köprülerin kapatıldığı bildirilmekte ve haber spikeri bir darbe girişiminin akla yatkın olup olmadığını sormaktadır. Schramm bu noktada ordunun geçmişten beri Kemalist olduğuna dikkat çekmekte ve bundan dolayı ordu ile AK Parti ile arasında sorunlar olduğunu dile getirmektedir. Bu haberleştirmede ordunun bir darbe girişiminde bulunmak için bir nedeninin olduğu belirtilmek istenmiştir.

<https://www.tagesschau.de/multimedia/sendung/tt-4593.html>

ARD Gece haberleri (Nachtmagazin):

ARD gece haberleri darbe girişiminin ardından yaklaşık 2,5 saat sonra canlı yayınla İstanbul'a bağlanmıştır. TRT'nin elde edilen görüntüleri gösterilmiş ve Türkiye'de bir darbe olduğu söylenmiştir. Darbenin ordu tarafından gerçekleştirildiği fakat Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın

bunu kabul etmediği ve darbe girişiminde bulunanların ordunun içindeki bir grubun olduğunu düşündüğü vurgulanmıştır.

Haberde genel olarak darbenin gerçekleştiği izlenimi verilmektedir. Bazı bakanların gözetiminde olduğu iddiası aktarılmıştır. TRT’de okutulan bildiri kısaca gösterilmiş ve bildirideki bundan sonra ülkede barış olacak ifadesi özellikle vurgulanmıştır.

Erdoğan’ın insanları sokaklara çağırdığı anlatılmış, ardından ARD Türkiye Muhabiri Schramm’a bağlanılmıştır. Schramm henüz darbenin başarılı olup olmadığının belli olmadığını vurgulamış, bu noktada ordunun işinin zor olduğunu, jandarmanın ve polisin muhafazakar AK Partinin elinde olduğu ve karşı direnç oluşacağını söylemiştir.

Sunucu Erdoğan’ın nerede olduğunu sormakta, “duyumlara göre Erdoğan’ın Almanya’ya sığınmayı düşündüğü söyleniyor bu doğru mu?” diyerek muhabire teyit ettirmek istemektedir. Muhabir de böyle bir duyumun var olduğunu ama henüz teyit ettiremediğini söylemektedir. Fakat bu esnada Erdoğan’ın güvende olduğu haberinin geldiğini özellikle vurgulamaktadır. Burada Erdoğan’ın güvende olduğunun vurgulanması, hatta Almanya’ya kaçma duyumlarının olduğunun özellikle belirtilmesinin amacı bir belirsizlik yaratmak olarak değerlendirilebilir. Bu haberin bu bakımdan gri propaganda niteliği taşıdığı söylenebilir.

Hükümetin tutumunun ise tamamen bu darbeyi durdurmaya yönelik olduğu, ordunun içindeki bir grup nitelendirmesiyle insanların gözünde olduğundan daha küçük hale getirilmeye çalışıldığı söylenmiştir. Fakat, gerçekte darbenin kısmen başarılı olmuş görüldüğü anlatılmış ve yeniden TRT’de bildiri okunduğu ve pek çok kilit noktanın şu anda ordunun elinde olduğu bildirilmiştir. Bu esnada İstanbul’un pek çok noktasında çatışmaların da olduğu vurgulanmıştır.

Spiker muhabire bu askeri darbenin nasıl anlaşılması gerektiğini sormuş, o da Türkiye’de ordunun geçmişten beri Atatürkçülük ve laiklik konusunda koruyucu bir görev üstlendiğini ve bir tehlike gördüğünde bundan önce de askeri darbeler gerçekleştirdiğini anlatmıştır. Bu açıdan

bakıldığında darbenin ordu açısından sonra derece mantıklı görüldüğü, fakat AK Parti iktidarının ordunun gücünü büyük oranda kırdığını, bu yüzden de kimsenin darbe beklentisi içerisinde olmadığı aktarılmıştır. Ayrıca ordunun Türkiye’deki muhafazakar İslamlaşmayı daima engellediğinden bahsedilmiştir. Bu noktadan bakıldığında ise bu darbenin çok mantıklı görüldüğü çünkü Türkiye’deki laik rejimin git gide İslami bir rejime doğru kaydığı söylenmiştir. Darbe girişiminin mantıklı görüldüğünün söylenmesi hükümet karşıtı bir algının olduğunu ortaya koymaktadır. Darbe girişimleri demokratik sistemlerce kabul edilemez hareketlerdir. Ancak haberde bu girişimin haklı taraflarının da olabileceği algısı üzerinden hareket edilmekte olduğu gözlemlenmektedir.

Halkın tepkisi sorulduğunda ise halkın içerisinde bir birlik olmadığı, kimisinin darbeyi sevinçle karşıladığı, kimisinin korku ve kaygı içinde olduğu, bankamatiklerde ciddi kuyruklar oluştuğu kiminin ise sokaklara çıkıp orduya karşı direndiği hatta tankların üzerine atladığı yönünde bilgiler aktarıldığı görülmektedir.

Brennpunkt (Erdoğan’a karşı kanlı darbe denemesi):

16.07.2016

Program 15 dakikalık bir haber programıdır. Programa, “darbe girişiminden sonraki gün İstanbul’daki izlenimleri aktarmaya çalışacağız” diyerek başlanmış ve darbe girişiminin Erdoğan’a karşı olduğu söylenmiştir. Burada darbe girişiminin Erdoğan’a karşı olduğu ifadesi dikkat çekicidir. Darbe girişimi Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı yapılmıştır, hatta Türkiye demokrasisine karşı yapılmış bir girişimdir. Haberde bu ayrıntı göz ardı edilmektedir.

Darbeden sonraki günde sokaklardaki ilk izlenimde bir zafer havası olduğu vurgulanmaktadır. İnsanların tanklarla fotoğraf çekindiği, Türk bayraklarıyla sokaklarda gezindiği belirtilmektedir.

İlk olarak 15 Temmuz gecesı sokaklarda olan birinin kısaca izlenimine yer verilmiştir. Bu kişi herkesin sokaklarda olduğunu kadın, erkek, çocuk toplu bir mücadele verildiğini söylemektedir. Bundan sonra haberde Cihangir sokaklarına geçilmiş, yorum olarak Cihangir sokaklarındaki insanların bu durumu bu kadar coşkun karşılamadığı söylenmiştir. Habere devam edilmiş, pek çok kişinin darbeyi hükümetin kendinin tertipleğini düşündüğü yorumu yapılmış, bu sayede Erdoğan'ın kendi konumunu daha da güçlendirdiğinin düşünüldüğü söylenmiştir. Haberde bunu kimsenin kameraların önünde ifade etmeye cesaret edemediğı yorumu da eklenmiştir. Bu sırada Cihangirli bir kadın ile röportaj yapılmış ve bu kadın hükümetin insanları bir piyon gibi kullandığını söylemiştir. Kadın, Erdoğan'ın insanları sokaklara çağırmasını inanılmaz bulmakta ve televizyonda izlediğı görüntülerden çok üzgün olduğunu belirtmektedir. Haberde ayrıca şu söylenmektedir: *“Unmacht auf der einen, siegesfreude auf der anderen seite”* (tercümesi: *bir tarafta elinden bir şey gelmeme güçsüz kalma hali, diğer tarafta zafer sevinci*).

Bu röportaj aracılığıyla Türkiye'den herkesin bu girişimden mutlu olmadığı mesajı verildiğı görülmektedir. Ayrıca Cihangir'deki insanların konuşmaktan çekindiğinin söylenmesi ise izleyici tarafından ülkedeki düşünce özgürlüğü bağlamında değerlendirilmesi beklenen bir söylemle ilgilidir. Burada Propaganda tekniklerinden sokaktaki adam tekniğine başvurulduğı görülmektedir.

Daha sonrasında 15 Temmuz gecesine dair bir anlatım yapılmıştır. Bu anlatımda Erdoğan'ın sosyal medya düşmanı olduğu halde halkına ancak sosyal medyadan seslendiğı yorumunun özellikle vurgulandığı görülmektedir. Ayrıca anlatımda 15 Temmuz gecesı sokaklara inen insanların Erdoğan için orada olduğu söylenmiştir. 15 Temmuz gecesinin kısa bir özeti gösterildikten sonra darbe girişimini kimin gerçekleştirdiğı sorusuna geçilmektedir. Erdoğan'ın iktidara geldiğinden beri ordunun gücünü kırdığı, daha etkisiz hale getirdiğı, hatta yargılamalarla çok sayıda komutanı tutuklattığı yorumu yapılmıştır. Orduyu sık sık bu duruma zorladığı izlenimi uyandırılmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Erdoğan'ın sosyal medyaya düşman olduğunun söylenmesinin lider kimliğine yönelik olumsuz bir referans taşıdığı gözlemlenmektedir. Bir sonraki haberde Erdoğan'ın zafer sonrası coşku yaşadığı belirtilmiş ve İstanbul muhabiri Michael Schramm'a bağlanılmıştır. Programın sunucusu Schramm'a öncelikle bunun gerçek bir darbe girişimi olup olmadığını sormaktadır. Ardından da "hükümetin bu kadar kısa sürede buna karşı organize olabilmış olması mümkün mü?" diyerek devam etmektedir. Türkiye muhabiri Schramm, darbe girişiminin kesinlikle gerçek bir darbe girişimi olduğunu fakat ordunun içinde bu noktada bir birlik olmadığını, hatta pek çok noktada kırılmalar olduğunu bu durumun da ordunun gücünü zayıflattığını aktarmıştır. Hükümetin bu girişimin karşısında bu kadar kısa sürede organize olabilmış olmasını ise insanların sokaklara inmesiyle hükümetin gücünün artmasına bağlamaktadır. Bu noktada haber spikeri örgütten Gülen grubu olarak bahsederek, bu darbeyi onların organize ettiği iddiası olduğunu, bunun doğruluğunun bilinmediğini dile getirmektedir. Spiker de bir dönem Fetullah Gülen'in Erdoğan'ın yol göstericisi olduğunu, fakat son birkaç yıldır aralarının bozulduğunu ve Erdoğan'ın onu terörist olarak adlandırdığını söylemiştir. Bu haberde darbenin gerçekliğinin üzerinde durulmuş olması oldukça dikkat çekmektedir, darbe girişimine hep şüpheyile yaklaşılmakta olduğu gözlemlenmektedir.

Bundan sonra Türkiye'nin niçin bu kadar önemli olduğu sorusuna geçilmiştir. Niye Avrupa Birliği'nin Türkiye'den vazgeçemeyeceği anlatılmıştır. Bu noktada Türkiye'nin pek çok açıdan dünya için anahtar rol oynadığı vurgulanmaktadır. Türkiye'nin Nato üyesi olması, Suriye'ye sınırının olması ve özellikle de mülteci sorunlarının çözümü için vazgeçilmez olduğu vurgulanmaktadır. Sonrasında buna dair bir video gösterilmiştir. Türkiye Avrupa Birliği ülkeleri için mülteci krizi dolayısıyla oldukça büyük bir öneme sahiptir, bu yüzden Alman kanallarında bu durum sık sık dile getirilmektedir. Hatta Alman devletinin sırf bu mecburiyetten dolayı Türkiye hükümetine yeterince yüklenemediği belirtilmektedir. Burada aslında

Türkiye’deki bir darbenin temelde neden istenmediğine dair ipuçları verilmektedir. Avrupa Birliğinin Türkiye’ye muhtaç olduğu izlenimi burada oldukça büyük bir öneme sahiptir.

Son olarak da CDU partisinden Norbert Röttgen’ e bağlanılmıştır. Röttgen’e Türkiye’deki güç mücadelesinden kaygılanıp kaygılanmadığı sorulmaktadır. Röttgen herkesin bu durumdan tabii ki kaygılı olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu noktada spiker bundan sonrasında “Türkiye’nin git gide daha da otoriter bir rejime bürüneceğini hep beraber izleyecek miyiz?” diye sormuştur fakat Röttgen, “Bunu izlemeyeceğimize inanıyorum. Türkiye bir Nato ülkesi olarak gerekli şekilde davranacaktır” demiştir. Nato’nun demokrasi, hak ve adalet noktalarında oldukça hassas olduğuna vurgu yapılmıştır. Ardından da Türkiye’nin de Erdoğan’ın Avrupa Birliği’ne girmek noktasında istekli olduğuna, vize serbestliği istediğine değinilmiş ve bu hakları elde edebilmek için üzerine düşenleri yerine getirmesi gerektiği mesajı açık bir şekilde verilmiştir. Bu noktada sunucu bundan sonrasında Türkiye’nin mutlaka insan hakları konusunda yanlışlıklar yapacağını söylemiş ve bu durumda Avrupa’nın ve Almanya’nın belli bir sınırı olup olmadığını sormuştur. Bu sorunun sorulması da Almanya’daki endişeyi anlamlandırmak açısından oldukça önemlidir. Türkiye’nin Nato ve Avrupa birliği için önemine değinildikten sonra “Peki ya Türkiye Avrupa’yı rahatsız edecek şeyler yaparsa Avrupa ne yapacak diye sorulmak istenmektedir. Türkiye ile Avrupa arasında daha yoğun bir gerilim olabileceği mesajı verilmiştir. Öte yandan başta Almanya olmak üzere Avrupa’nın da Türkiye’ye muhtaç olması bu noktada bir sıkıntı olarak görülmektedir. Burada Türkiye’nin Nato’ya üye olduğunun özellikle belirtilmesi propaganda tekniklerinden otoriteye referansa örnek niteliği taşımaktadır. Türkiye, Nato üyesi bir ülke olarak demokratik büyük hatalar yapamaz denilmek istenmiştir. Haberin genel olarak içeriğine bakıldığında Türkiye’nin gayri demokratik bir durumla karşılaşmış olmasına rağmen alt metin olarak Türkiye hükümetinin yargılandığı da gözlemlenmektedir. Ayrıca gelecekte Türkiye hükümetinin kabul edilemez şeyler yapabileceği

ihtimalinden söz edilerek geleceğe dair kaygı oluşturulmak istenildiği düşünülebilir. Burada propaganda tekniklerinden korkutma tekniği dikkat çekmektedir.

Tagesthemen programı

16.07.2019

Habere Türkiye ve sokaklardaki insanlar gösterilerek başlanmıştır. Sonrasında Spiker “Türkiye’de dramatik 24 saatin ardından” diye belirtip haber bültenini sunmaya başlamaktadır. İlk haber Türkiye’deki darbe girişimidir. Öncelikle olayların başlangıcından itibaren gelişmeler aktarılmış, burada Erdoğan’ın sosyal medya üzerinden halka bağlanması ile ilgili olarak “von ihm verteufelten” “onun tarafında şeytan işi görülen” ifadesi kullanılmıştır. Burada Erdoğan’ın sosyal medyaya karşı olduğu, hatta “verteufelten” (şeytanlaştırıldı) ifadesiyle son derece uçlarda karşı olduğu yönünde bir söylem oluşturulmuş ve Erdoğan’ın karşı olduğu şeyi kendinin de kullandığı yorumu yapılmıştır.

Haberin devamında Erdoğan taraftarlarının durumu tersine çevirdiği belirtilmiş, hatta “karşı darbe gerçekleştirdiler” ifadesi kullanılmıştır. Sonrasında da satır arasında taraftarların askerleri linç ettiği yazılmıştır. Fotoğraf olarak fonda yere yatan askerler ve onlara sopayla vuran bir adam fotoğrafının seçildiği gözlemlenmektedir. Gösterilen fotoğrafların tamamında darbe gecesi sokakta olan insanların bir asker karşısında diklenmesi veya agresif görüntüleri gösterilmektedir. Bu haberde en dikkat çeken ifade Erdoğan taraftarlarının karşı darbe gerçekleştirdiği ifadesidir. Kanalın tabiriyle Erdoğan taraftarları, aslında halk demokrasiye sahip çıkmış ve büyük bir mücadele sergilemiştir. Burada “karşı darbe gerçekleştirdiler” yorumunun darbe girişimini yapanlarla onlara karşı koyan halkı aynı düzleme yerleştirmek isteyen bir ifade olduğu gözlemlenmektedir. Bunu destekleyici şekilde fonda gösterilen seçilmiş fotoğraflar da dikkat çekicidir.

Haber süresince darbeci askerlerin tankları insanların üzerine sürdüğü, masum insanlara ateş ettiği görüntülere yer verilmemiştir. Burada bir gri propaganda yapıldığı görülmektedir. Durum belirsizleştirerek gösterilmek istenmiştir. Haberde aynı zamanda kara propaganda özellikleri de görülmektedir, çünkü gerçeklerin bir kısmı gizlenip gösterilmeyerek çarpıtılmıştır. Daha sonrasında Türkiye'ye bağlanılmış ve izlenimler aktarılmıştır.

Haberin devamında Köln Ehrenfeld'deki insanlarla röportajlar yapılmıştır. Röportaj yapılan insanlardan bir kısmı bu darbe girişimiyle halkın daha birlik beraberlik içinde olduklarını belirtmişlerdir. Fakat haberin devamında Kürtlerin çok daha büyük bir korku içinde olduklarından söz edilmiştir. Kürtleri ne AK Parti'nin ne de askerlerin sevdiği yorumu yapılmıştır. Burada ülkede büyük bir ayrımcılık yapıldığı söyleminin oluşturulduğu gözlemlenmektedir. Kürtlerin şu ana kadar kötü durumda olduğu fakat bundan sonra çok daha kötü duruma düşebilecekleri yorumu yapılmıştır. Burada da yine bir belirsizlik dikkat çekmektedir. Programda demokratik açıdan kötü, farklı etnik kökenlerin baskı altında olduğu ve korktuğu bir ülke profili çizildiği gözlemlenmektedir.

Daha sonra Yeşiller Partisinden Türk asıllı Cem Özdemir'e bağlanılmıştır. Cem Özdemir'e darbe girişimini duyunca ne düşündüğü sorulmuştur. O da böyle bir gelişmeye kimsenin sevinmeyeceğini, ne olursa olsun demokrasilerde darbe girişimlerinin kabul edilemeyeceğini belirtmiştir. Öte yandan, konuşmasının devamında şu anda da sivil bir darbenin yapıldığı, hukuka aykırı davranıldığı ve bunun da kabul edilemez olduğunu söylemiştir. Hatta tedirgin

olduğunu da eklemiştir. Spiker, Cem Özdemir’e, bazılarının bu darbe girişimini Erdoğan’ın kendinin tertip etmiş olabileceğini düşündüklerini söylemiştir. Cem Özdemir ise bu yoruma cevaben: Türkiye göz önüne alındığında bunun düşünülebileceği ama bu durumda bunun Türkiye için bile abartılı bir komplo teorisi olduğunu dile getirmiştir. Bu darbe girişimini ordunun içinden bir grubun yaptığına inandığını belirtmiş, Erdoğan’ı eleştirenlerin bunu demokratik yollarla yapması gerektiğini ifade etmiştir. Bundan sonra Erdoğan’ı durdurmak için ne yapılabilir diye bir soru sorulmuş, Cem Özdemir de Erdoğan muhaliflerine basında daha çok yer verilebileceğini, bunun bir yöntem olduğunu dile getirmiştir. Bu röportaj Türk asıllı bir milletvekiliyle yapılması bakımından oldukça dikkat çekicidir. Otoriteye referans niteliği taşımaktadır. Durumun belirsizliği buradaki en dikkat çekici unsurdur. Sadece şüpheler ve söylentilerden hareketle sorular sorulmuştur. Ayrıca Özdemir’in “karşı darbe” yapılıyor ifadesini kullanması da son derece dikkat çekicidir. Bu söylem röportajdan önceki söyleme benzemektedir. Röportajın tamamında da 15 Temmuz gecesi demokrasiyi savunmak için sokaklara inen insanlardan ve onların eylemlerinden hiçbir şekilde söz edilmediği gözlemlenmektedir.

Daha sonrasında ana haber spikeri yorumcu Christian Nitsche’ye bağlanılmıştır. Nitsche Türkiye’de Erdoğan’ın şu anda durumu kendi lehine çevirmeye çalıştığını, pek çok hakimın yargılanmadan görevden alındığını söylemiştir. Burada yorumcu “demokrasiye karşı nasıl bir tokat” demiş ve şöyle eklemiştir: “Erdoğan demokrasiyi yıkıyor”. Ayrıca Erdoğan’ın idam cezasını da sempatik hale getirmeye çalıştığı ve Kürtleri de teröristlerin arasına dahil edebileceği yorumunu yapmıştır. Nitsche, Türkiye’nin gitgide daha da polis devleti özelliklerine büründüğünü söylemiştir. Yorumcu Nitsche, “tek yöneticili demokratik olmayan bir devlet özelliği gösteriyor ve giderek artacağa benziyor” demiştir.

Nitsche’nin yorumlarına bakıldığında Türkiye’nin demokratik açıdan kötü bir durumda olduğu imajını örneklerle güçlendirmeye çalıştığı görülmektedir. Yukarıda verilen yorumları bunun

göstergelerinden biridir. Ayrıca “Asker devleti olmadı, ama polis devleti oluyor” denilerek darbe girişiminin etkisiz hale getirilmiş olmasının aslında tehlikenin bitmediği anlamına geldiği düşündürölmek istenilmiştir.

<https://www.tagesschau.de/multimedia/sendung/tt-4595.html>

17.07.2016

Tagesschau haber bülteni

Ana haber bülteni Türkiye’yle açılmıştır. Arkada Erdoğan’ın öfkeli bakışlarının olduğu bir fotoğraf kullanılmış ve Türkiye’nin darbe girişiminin ardından hukuka sert bir şekilde müdahale ettiğı söylenmiştir. Erdoğan’ın devletin her kademesinde temizlikten söz ettiğı belirtilmektedir. Sonrasında 15 Temmuz’da ölen birinin cenaze görüntülerin yer verilmiş, haber şu şekilde sunulmuştur: “Trauer an ein getötteten Erdogan Anhänger” “Öldürölen Erdoğan taraftarının cenazesinde yas”. Burada ölen kişi 15 Temmuz gecesi şehit olanlardandır. Fakat ölen kişi haberde Erdoğan taraftarı şeklinde verilmektedir. Erdoğan’ın cenazede konuşmasına da yer verilmiştir. Erdoğan’ın cenazede de devlet kademelerinde bir temizlikten söz ettiğı dile getirilmiştir. Hatta Erdoğan’ın kanser virüsü dediğı de özellikle belirtilmiştir.

Devamında ise Terör Örgütü lideri Fetullah Gülen gösterilmiş ve Erdoğan’ın darbe girişiminden onu sorumlu tuttuğı, bu kişinin uzun süredir Amerika’da yaşadığı söylenmiştir. Sonrasında ise Cumhuriyet gazetesinden bir gazetecinin görüşlerine yer verilmiştir. Cumhuriyet gazetesindeki gazeteci de darbe girişiminden Fetullah Gülen’in sorumlu olduğunu, yıllardır devletin içine gizlice sızdıklarını söylemiştir. Böylece hükümetin açıklaması desteklenmiştir. Çünkü Cumhuriyet gazetesinden bahsederken hükümete muhalif bir gazete olduğundan da söz edilmiştir.

Daha sonrasında ise ARD'nin İstanbul muhabirine bağlanılmış ve Türkiye'deki genel durum sorulmuştur. Muhabir muhalefetin tamamının darbeye karşı olduklarını ve püskürtülmesinden duydukları memnuniyeti dile getirilmiş olmasına rağmen halkın tamamının gelişmelerden memnun olmadığı kaydetmektedir. Halkın bir bölümünün oldukça endişeli olduğu belirtilmiş, Erdoğan'ın söylemlerinin “intikam retoriği” taşıdığı ifade edilmiştir. Burada bu ifadenin kullanılması oldukça önemlidir. Zira Erdoğan'ın tamamen intikam hissiyatıyla hareket ettiği söylenmek istenmiştir. Ayrıca devamında Erdoğan'ın ve taraftarlarının kendilerini “yenilmez şampiyonlar” olarak gördüğü yorumu yapılmaktadır.

Sonraki haberde ise Almanya Adalet bakanının yorumlarına yer verilmiştir. Adalet bakanı intikam duygusuyla hareket etmenin hukuka aykırı olduğu ve Türkiye'ye zarar vereceğini söylemiştir. Almanya'nın Türkiye'deki söylemler karşısında alarm duygusu yaşadığı aktarılmış, burada Türkiye'nin demokrasisinin bundan sonra zarara uğrayacağı izlenimi daha da güçlendirilmek istenmiştir. Almanya'nın yaşananlar karşısında büyük bir endişe içinde olduğunun vurgulanması da bu iddiayı güçlendirme amacı taşımaktadır. Fakat haberin son bölümünde Merkel'in Erdoğan'a mülteci krizi dolayısıyla muhtaç olduğunu bu yüzden yeterince sert eleştiremediği dile getirilmiş ve Alman politikacı bu tutumuyla eleştirilmiştir.

18.07.2016

Tagesschau:

Haber'n başlangıcında fonda Fetullah Gülen'in bir fotoğrafı seçilmiş, habere Türkiye ile başlanmış, Türkiye'de 7000 civarında kişinin gözüaltına alındığı 15 binden fazla insanın işlerinden ihraç edildiği söylenmiştir. Ayrıca polislerin gücünün de arttırıldığı söylenmiş, bu esnada fonda elinde büyük silahı olan bir polis ve yerde yatan bir vatandaşın olduğu bir fotoğraf seçilmiştir. Bu haberde fonda bu fotoğrafın seçilmiş olması polis devleti algısını güçlendirmeye yönelik olduğu düşünülebilir.

Sonrasında Ankara'daki Mit binasının bombalanmasının görüntüleri paylaşılmış, ardından da Hava Harp Okulu'nun görüntüleri yayınlanmıştır. Çok sayıda insanın tutuklandığı belirtilmiş, sonrasında ise Başbakan Binali Yıldırım'ın açıklamasına yer verilmiştir. Özellikle idam cezası vurgusu yapıldığı belirtilmiş ve Erdoğan'ın da her fırsatta idamdan söz ettiği aktarılmıştır.

Bir sonraki haberde ise Erdoğan'ın darbe girişiminin arkasındaki isim olarak Fetullah Gülen'i gördüğü belirtilmiş ve onun yapılanmasına dair bilgilendirici ve olumsuz bir söylem içeren bir haber yapılmıştır. Burada bu örgütün zengin olduğu, arkasında maddi güçlerin olduğu aktarılmıştır. Ayrıca eğitime önem verdiği, dünyanın çeşitli yerlerinde okullarının olduğu, devletin çeşitli kademelerinde yer aldıkları da belirtilmiştir. Erdoğan'la eskiden yakın oldukları, 2013 yılından sonra ayrıştıkları, o günden sonra da Erdoğan'ın bu yapıyı oldukça tehlikeli, hatta terörist olarak gördüğü özellikle belirtilmiştir. Burada Fetullah Gülen ve örgütüne kanalın daha olumsuz baktığı dikkat çekmektedir. Bu örgüte dair şüpheli durumlar dile getirilmiş, darbe girişiminin arkasında bulunabileceği algısı güçlendirilmiştir.

Bir sonraki haberde ise ARD'nin Türkiye muhabirine bağlanılmıştır. Muhabir ülkede resmi tüm izinlerin iptal edildiğini söylemiş, genel durum hakkında bilgi vermiştir. Sonrasında ise : *“Türkiye’deki darbe girişimiyle endişelenen Avrupa, artık darbe girişiminin etkisiz haline getirilmesinden sonraki gelişmelerden dolayı Türkiye için yeniden endişelenilir”* denilmiş. Burada yine Türkiye'nin darbe girişiminden sonra eskisinden çok daha kötü durumda olduğu algısı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bir sonraki haberde ise Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi demokrasi ve hukuk prensipleri açısından uyardığı belirtilmiştir. Ayrıca Türkiye'yi idam cezasının geri getirilmesi konusunda uyardığı da kaydedilmiş, Amerika'nın da Türkiye'yi demokratik değerler konusunda uyardığı belirtilmiştir. Haberin sonunda ise bir yorum çıkarılmıştır: Türkiye idam cezasını geri getirirse Avrupa Birliğine girme şansı kalmaz. Burada dünyanın da Türkiye'deki gelişmelerden rahatsız

olduğu bir kez daha belirtilmiştir. Dünyadaki liderlerin de rahatsız olduğu bir Türkiye'nin yanlış yaptığı bellidir. Burada da otoriteye referans tekniği kullanıldığı görülmektedir.

<https://www.tagesschau.de/multimedia/sendung/ts-15055.html>

SONUÇ

Bu çalışmada 15 Temmuz 2016 gecesı ordunun içerisinde bulunan Fetullahçı Terör Örgütü yanlısı bir grup tarafından gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişiminin Alman basınında nasıl yankı bulduğu ve bu basın yayın organlarının ilk etapta bu girişimi nasıl yansıttığı incelenmiştir. Almanya’da 4 milyon civarında Türk yaşamaktadır. Bu rakam göz önünde bulundurulduğunda Alman basının 15 Temmuz darbe girişimine bu kadar büyük bir yer vermiş ve yakından takip etmiş olması daha anlamlıdır. Çalışmada 3 ana akım medya organı incelenmiştir. İlk medya organı Stern dergisidir. Stern dergisinin internet sayfası incelenmiştir. İkinci yayın organı Süddeutsche Zeitung’dur. Süddeutsche Zeitung’un da internet sitesi 15 Temmuz gecesı 22.00’den itibaren incelenmiştir. Üçüncü medya aracı da ARD televizyon kanalıdır. Bu kanalda da yer alan haberler ve canlı yayın kayıtları incelenmiştir. Alman basınında 15 Temmuz’un yansımaları incelenirken bu konuda bir kamuoyu oluşturma hedefinin göz ardı edilmemesi gerekir. Bundan dolayı konu kamuoyu ve propaganda çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır. Haberlerin genel içeriğine bakıldığında yayın kuruluşunun ve ülkenin stratejisine uygun olan propaganda teknikleri kullanıldığı görölmektedir. Ayrıca propaganda türlerinden de beyaz ve gri propagandaya yer verilmiştir. Haberler Van Dijk’ın eleştirel söylem analizi modeline göre ele alınmıştır. Almanya’da yaşayan Türklerin büyük çoğunluğunun Türkiye’ye ve Türk hükümetine hatta Recep Tayyip Erdoğan’a bağlılık duyduğu gözlemlenmektedir. Seçimlerdeki yurtdışı sandık sonuçları da bunu göstermektedir. Bundan dolayı Alman basınında 15 Temmuz geniş bir yer bulmuştur. Televizyonlar canlı yayınlarla Türkiye’ye bağlanmış, haber siteleri de an be an yaşanan gelişmeleri aktarmıştır. Bu tez çalışmasında yapılan incelemede haber sitelerinin dakika dakika paylaşımları kronolojik sıraya göre aktarılmıştır. Bu kronolojik aktarımın temel amacı Türkiye’de yaşanan bir gelişmenin Alman basını açısından ne kadar önemli olduğunun görülmesidir.

İncelemeye ilk olarak Stern dergisi ile başlanmıştır. Dergi Almanya'nın en köklü kuruluşları arasında görülmektedir ve en çok satan dergilerinden biridir. Derginin internet sayfası ilk andan itibaren yaşananları düzenli aralıklarla aktarmıştır. İlk etapta tarafsız bir dil kullanılmış, darbe girişimi sırasında yaşananlar olduğu gibi verilmiştir. Fakat zaman geçtikçe haberlere yorumların katıldığı, hatta şüpheli durumların üzerinde daha çok durulduğu görülmektedir. Özellikle 3 günün sonunda askerlerin çok kötü durumda olduğunu anlatan bir takım haberlere yer verildiği gözlemlenmektedir. Bu haberlerin içeriğinde darbe girişiminde yer alan askerlerin emir- komuta zincirinde hareket eden görevliler olduğu, hatta pek çoğunun o gece sokaklara çıkan halktan korktuğu ayrıntılarına yer verildiği görülmektedir. Ayrıca darbe girişimini engelleyen vatandaşların Ak Parti yanlısı, hatta Tayyip Erdoğan'a bağlı, taraftar bir grup olduğu sıkça dile getirilmiştir. İncelenen diğer yayın kuruluşlarının hiç biri askerler konusuna bu kadar büyük yer vermemiştir. Bu yüzden askerlerin durumu ile ilgili haberlerin analizi ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. Kötü durumda görünen (hatta derginin iddiasına göre öldürülen) askerlerin fotoğrafları kullanılmış, halkı ezen tanklar veya darbe girişimine karşı çıkan insanların zarar gördüğü fotoğraflara hiç yer verilmemiştir. Dergi en fazla Türkiye iç siyasetine ve Recep Tayyip Erdoğan ile ilgili konulara ağırlık vermiştir. Dergide 15 Temmuz darbe girişimi büyük oranda Erdoğan'ın baskıcı tutumu ekseninde değerlendirilmiştir. Hatta dönem dönem, Erdoğan'ın darbe girişimini kendinin düzenlemiş olabileceği izlenimi uyandıracak haberlere de yer verilmiştir. Bir diğer başlık ise Fetullah Gülen ve Gülen grubuna dair yayımlanan haberlerdir. Bu başlığın seçilmiş olmasının nedeni haberlerin içeriğinde Gülen grubu olarak geçmesinden kaynaklanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu grubu terör örgütü olarak görmektedir fakat haberlerin içeriğinde bu gruba ve liderine dair terör örgütü ibaresi kullanılmadığından tematik incelemede bu başlık tercih edilmiştir. Terör Örgütü lideri Fetullah Gülen ve örgütüyle ilgili haberlerde daha çok kim oldukları ve Erdoğan'ın onları neden suçladığıyla ilgili bilgiler verilmiş, fakat her seferinde bunların bir iddia olduğu ve örgütün

liderinin bu iddiaları kabul etmediği özellikle belirtilmiştir. Ayrıca dergide Fetullah Gülen’e dair verilen bilgilerin genel olarak olumlu nitelikler taşıdığı gözlemlenmiştir. Dergi, onu daha seküler bir dini öncü olarak tanımlamaktadır ve olumsuz görülebilecek herhangi bir fotoğrafına yer verilmediği görülmüştür. Hatta takkeli fotoğrafları dahi kullanılmamıştır. Burada gri propaganda yapıldığı görülmektedir, örgüt liderinin şahsında belirsizlik yaratılmıştır. Stern dergisi propaganda tekniklerinden en çok damgalamayı ve korkuya başvurmayı kullanmıştır.

İkinci incelenen medya organı Süddeutsche Zeitung’dur. Süddeutsche Zeitung Almanya’nın en prestijli ve önemli gazetelerinden biridir ve eğitimli kesime hitap etmektedir. Bu bakımdan haberleri oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Gazete yaşananları dakika dakika aktarmıştır. İlk haberlerde sadece yaşanan olaylara yer verilmiş, hatta gazete darbe girişiminin laik kesim tarafından yapılmış olabileceği üzerinde durmuş, buna gerekçe olarak da Türkiye’nin son dönem laiklikten uzaklaşmış olmasını referans göstermiştir. Süddeutsche Zeitung gazetesi de darbe girişiminin halk tarafından engellenmesiyle birlikte daha yoruma dayalı haberlere yer vermiştir. Haberlerin büyük bir bölümünde oluşturulmak istenen temel algı Erdoğan’ın otokratik bir lider olduğu, ülkeyi otokrasiye sürüklemek istediği yönündedir. Bu yüzden de “Erdoğan ve onun ülkeyi yönetim biçimi” bölümü incelenen temalar içerisinde en geniş yeri kaplamaktadır. Her şeyin asıl bundan sonra başladığı, Erdoğan’ın devam eden süreçte daha kötü olabileceği izlenimi uyandırabilecek haberlere yer verilmiştir. Erdoğan’la ilgili haberlerde özellikle korkuya başvurma tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca dünyanın bu şekilde düşündüğü sıkça ifade edilerek otoriteye referans tekniği kullanılmıştır. Darbe girişimi gecesinden birkaç gün sonra olayın ciddi ve büyük bir mesele olmadığı algısı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu bölümdeki bir diğer ara başlık ise Türkiye’nin genel ve demokratik durumudur. Haberlerde Türkiye’nin demokratik açıdan kötü bir durumda olduğu sıkça söylenmiştir. Bu haberlerin bir kısmı gri propaganda niteliği taşımaktadır, haberlerde belirsiz bir dil kullanılarak ülkede karmaşanın hakim olduğu izlenimi yaratılmaya çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye’ye gelmeyi

düşünen turistler de haberlerde sıkça uyarılmıştır. Bu gazetede ki haberlerle ilgili son değerlendirilen konu ise Fetullah Gülen ve Gülen Grubuna Dair Yayımlanan Haberler ara başlığı altında Fetullah Gülen ve FETÖ'dür. Türkiye açısından terör örgütü olarak nitelendirilmekte olan söz konusu yapılanma, gazetede Gülen hareketi olarak anılmaktadır. Gazete bu konuda daha tarafsız bir dil seçmeyi tercih etmiş, Fetullah Gülen'in darbe girişiminin arkasındaki isim olup olamayacağına dair herhangi bir söyleme yer vermemiştir. Fakat diğer Alman medya organları gibi eğitime önem veren bir dini öncü olduğu söylenmiş ve daha müspet nitelikte fotoğraflar paylaşılmıştır.

Son olarak ARD kanalı incelenmiştir. ARD kanalında da Süddeutsche Zeitung'da olduğu gibi darbe girişiminin ilk etapta ordunun içerisindeki laik kesim tarafından yapıldığı düşünülmüştür. Canlı yayında İstanbul muhabirine bağlanılmış ve o da Türkiye'nin uzun süredir siyasal İslam'ın etkisine girdiğini, bunun da orduyu rahatsız ettiği yorumunda bulunmuştur. Daha sonrasında darbe girişiminde bulunanın kim olduğu anlaşılmış ve bununla ilgili iddialar dile getirilmiştir. ARD kanalı burada diğerlerinden farklı olarak söz konusu örgütün bu girişimin arkasında olabileceği ihtimali üzerinde durmuş ve bu algıyı güçlendirebilecek röportajlar yapmıştır. Onun dışında ARD kanalında yayınlanan haber bültenlerinde de en çok Recep Tayyip Erdoğan ve onun yöneticiliği üzerinde durulmuştur. Ayrıca Türkiye'de demokrasinin giderek yok olduğu algısı da güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu üç medya organının ortak olarak üzerinde en çok durduğu ve kamuoyu oluşturulmaya çalıştığı konu Recep Tayyip Erdoğan'dır. Avrupa'nın, uzun süredir Erdoğan'dan ve onun liderlik biçiminden rahatsız olduğu gözlemlenmektedir. Engellenen darbe girişiminin Recep Tayyip Erdoğan'ı daha da güçlendireceği vurgulanmıştır. Darbe girişiminden sonra daha güçlü bir Erdoğan profilinin ortaya çıkmasının söz konusu medya kuruluşlarını en çok rahatsız eden konuların başında geldiği gözlemlenmektedir. Yapılan tematik incelemelerde en fazla bu konuya değinilmiştir. Yayın organlarının tamamında bir diğer dikkat çeken ayrıntı da 15

Temmuz gecesi sokağa çıkan halk için “Erdoğan taraftarı” ibaresinin kullanılmış olmasıdır. 15 Temmuz gecesi her görüşten pek çok kişi demokrasiyi savunmak için sokaklara çıkmıştır, fakat Alman basını sokağa çıkan insanları yalnızca taraftar olarak nitelemektedir. İncelemelerde bu söyleme geniş yer verilmiştir. Bu söylemle yaratılmaya çalışılan etki üzerinde durulmuştur.

Ayrıca Avrupa Birliği ve Türkiye’nin Avrupa Birliği’ndeki durumuna da haberlerde sıkça değinilmiştir. Buna dair haberler uzun uzun kaleme alınmamıştır, fakat pek çok haberin içinde bir sorun olarak dile getirildiği görülmüştür. Avrupa’nın mülteci krizi konusunda Erdoğan’a muhtaç olması ve bu durumun sıkıntıları ifade edilmiştir. Bu noktada basının Avrupa’daki liderleri, özellikle de Almanya Başbakanı Angela Merkel’i sıkça eleştirdiği görülmektedir.

Araştırmada üç yayın organında ortak olan bir diğer konu da Türkiye’nin demokrasiden uzaklaştığı iddiasıdır. Türkiye’de uzun süredir hukuka ve insan haklarına aykırı tutumlar sergilendiği ve bundan sonra bunların daha da artacağı endişesi dile getirilmiştir. Yayın organları bu iddialarını daha da güçlendirmek için çeşitli örnekler vermişlerdir. Burada en dikkat çekici örnekler de Türkiye’deki Kürtler ve PKK üzerinden verilen örneklerdir. Yayın organları Türkiye’nin uzun süredir Kürtlere baskı yaptığı iddialarını taşımaktadır.

İncelenen üç yayın organının da haberlerde insan hakları, hukuk, adalet ve düşünce özgürlüğü gibi kavramlar etrafında yoğunlaştıkları gözlemlenmektedir.

KAYNAKÇA

- Angermüller, J. (2006), Avrupa’da söylem çözümlemesi, *K. Yoğurtçu (Çev.)*, 28(2018), 1-17.
- AVCI, Ö. (2018), “Propaganda Çeşitleri”, *İletişim ve Propaganda*, (Der. M. Karaca, C. Çakı), Konya: Eğitim Yayınevi, ss. 75-114.
- AYHAN, A. A. (2007), *Propaganda Nedir: Propaganda ve Halkla İlişkiler Ekseninde ABD Dış Politikası*, İstanbul: Literatürk Yayınları.
- BAL, H. (2016), *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Isparta: Fakülte Kitabevi
- BEKTAŞ, A. (2013), *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi*, 4. Baskı, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- BROWN J.A.C. (2000), *Beyin Yıkama*, (Çev. Behzat Tanç), 7. Baskı, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- DOMENACH, J-M. (1995), *Politika ve Propaganda*, (Çev. Tahsin Yücel), 2. Baskı, İstanbul: Varlık Yayınları.
- FOUCAULT, M. (1999), *Bilginin Arkeolojisi*, (Çev. Veli Urhan), İstanbul: Birey Yayınları.
- HABERMAS, J. (2007), *Kamusal Yaşamın Yapısal Dönüşümü*, (Çev. Tanıl Bora, Mithat Sancar), 7. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- JEANNENEY, J-N. (2009), *Başlangıcından Günümüze Medya Tarihi*, (Çev. Esra Atuk), 3. Baskı, İstanbul: Yapı ve Kredi Yayınları.
- KAPANI, M. (1997), *Politika Bilimine Giriş*, 9. Baskı, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- KILINÇ, F. (2002), *Kamuoyu ve İletişim*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- KOCAMAN, A. (1996), “*Dilbilim Söylemi*”, Söylem Üzerine, Ankara, Hitit Yayınevi.

- LILLEKER, D. G. (2013), *Siyasal İletişim: Temel Kavramlar*, (Çev. Yusuf Devran vd.), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- LUDENDORFF, E. (2017), *Topyekûn Harp*, (Çev. Aynur Onur Çifci, Erhan Çifci), İstanbul: Dergah Yayınları.
- PRATKANIS, A., ARONSON, E. (2008), *Propaganda Çağı: İknanın Gündelik Kullanımı ve Suistimali*, (Çev. Nagihan Haliloğlu), İstanbul: Paradigma Yayınları.
- PUNCH, K. F. (2016), *Sosyal Araştırmalara Giriş: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*, (Çev. Dursun Bayrak vd.), 4. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- SÖZEN, E. (2017), *Söylem: Belirsizlik, Mücadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite*, İstanbul: Profil Kitap.
- STEPHENS, M. (2011), “Televizyon Haberleri Dönüştürüyor”, *İletişim Tarihi: Teknoloji-Kültür-Toplum*, (Çev. Berkay Ersöz), 2. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi, ss. 410-419.
- STERLING, C., KITROSS, J. M. (2011), “Radyo Programcılığının Altın Çağı”, *İletişim Tarihi: Teknoloji-Kültür-Toplum*, (Çev. Berkay Ersöz), 2. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi, ss. 322-331.
- SWINGWOOD, A. (1996), *Kitle Kültürü Efsanesi*, (Çev. Aykut Kansu), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- VAN DIJK, T. A. (2019), *İdeoloji: Multidisipliner Bir Yaklaşım*, (Çev. Ayşe Demir), Ankara: Hece Yayınları.
- YALMAN, A. E. (2018), *Modern Türkiye’nin Gelişim Sürecinde Basın 1831-1913*, (Çev. Birgen Keşoğlu), İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- YAMAN, Ö. M. (2007), *Bir İktidar Aracı Olarak Propaganda* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

İnternet Kaynakları:

<https://www.stern.de/politik/ausland/militaerputsch-in-der-tuerkei-6966244.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-bilder-putsch-militaer-6966366.html>

<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-putsch-militaer-geschichte-6966392.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-erdogan-militaerputsch--6966448.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--die-blutige-rueckkehr-des-militaers-6966508.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-ohne-volk--die-blutige-nacht-in-der-tuerkei-6966524.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-der-tuerkei--erdogan----sie-werden-hohen-preis-bezahlen--6966288.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/fethullah-guelen---wer-ist-der-erdogan-widersacher-6966638.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-tuerkei-erdogan-6966702.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-putsch-wird-international-verurteilt-6966822.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putschversuch-in-der-tuerkei--wie-augezeugen-die-dramatische-nacht-erlebten-6966844.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-tuerkei-erdiogan-6966888.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--wie-konnte-das-militaer-gegen-zivilisten-verlieren--6967044.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--putschversuch-ist-ein-geschenk-fuer-recep-tayyip-erdogan-6967190.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--steckt-recep-tayyip-erdogan-selbst-hinter-dem-putsch---6967404.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-tuerkei--recep-tayyip-erdogan-beginnt-seinen-rachefeldzug-6967972.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-der-tuerkei-gescheitert---warum-der-aufstand-gegen-erdogan-so-schnell-zusammenbrach-6967714.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--erdogan-ist-unantastbar-geworden-und-hat-nun-freie-hand-6967976.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--so-uebel-ergeht-es-den-putschisten-6968212.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/militaerputsch-in-der-tuerkei-6966244.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-tuerkei-erdogan-6966702.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putschversuch-in-der-tuerkei--wie-augezeugen-die-dramatische-nacht-erlebten-6966844.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--putschversuch-ist-ein-geschenk-fuer-recep-tayyip-erdogan-6967190.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--steckt-recep-tayyip-erdogan-selbst-hinter-dem-putsch---6967404.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-der-tuerkei-gescheitert---warum-der-aufstand-gegen-erdogan-so-schnell-zusammenbrach-6967714.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-tuerkei--recep-tayyip-erdogan-beginnt-seinen-rachefeldzug-6967972.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--erdogan-ist-unantastbar-geworden-und-hat-nun-freie-hand-6967976.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-ohne-volk--die-blutige-nacht-in-der-tuerkei-6966524.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-putsch-wird-international-verurteilt-6966822.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/fethullah-guelen---wer-ist-der-erdogan-widersacher-6966638.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--wie-konnte-das-militaer-gegen-zivilisten-verlieren--6967044.html>

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--so-uebel-ergeht-es-den-putschisten-6968212.html>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/ankara-in-der-tuerkei-putscht-das-militaer-1.3081633>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-ruft-volk-zu-versammlungen-gegen-putschisten-auf-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702874>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-russland-und-usa-rufen-zu-frieden-in-tuerkei-auf-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702919>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-praesidialamtskreise-erdogan-an-sicherem-ort-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702928>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-militaer-verhaengt-ausgangssperre-in-der-ganzen-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702957>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putsch-sorgt-fuer-absturz-von-aktien-und-lira-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702986>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-macht-guelen-fuer-putschversuch-verantwortlich-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703120>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-armee-zieht-vom-ataturk-flughafen-offenbar-wieder-ab-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703100>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-in-istanbul-stroemen-massen-auf-die-strassen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703215>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-lufthansa-beordert-flieger-wegen-militaerputsch-nach-frankfurt-zurueck-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703250>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/ankara-militaerputsch-in-der-tuerkei-1.3081639>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-gruenen-chef-oezdemir-erdogan-muss-an-wahlurne-abgewaehlt-werden-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703274>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-griechischer-verteidigungsminister-beruft-generalstab-ein-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703375>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-auswaertiges-amt-raet-deutschen-in-tuerkei-zu-aeusserstervorsicht-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703469>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-schwere-explosion-in-istanbul-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-151201-99-36372>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkisches-parlament-geschlossen-gegen-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703592>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-hubschrauber-der-putschisten-abgeschossen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703415>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-hubschrauber-der-putschisten-abgeschossen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703415>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-geheimdienstputschversuch-abgewendet-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703630>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-ist-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703699>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-yildirimlage-weitgehend-unter-kontrolle-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703719>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-airlines-streichen-tuerkei-fluege---tui-beruft-krisenstab-ein-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703734>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tote-und-verletzte-zivilisten-in-istanbul-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703867>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-polizei-rund-3000-demonstranten-vor-tuerkischer-botschaft-in-berlin-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703970>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-eu-staaten-unterstuetzen-demokratisch-gewaehlte-regierung-in-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704036>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-das-unvorstellbare-wird-realitaet-1.3080932>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-yildirim-militaer-soll-flugzeuge-der-putschisten-abschiessen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704179>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putschversuch-gegen-erdogan---dramatische-nacht-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704255>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-in-der-tuerkei-42-tote-und-130-festnahmen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704407>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-in-tuerkei-kommissarisch-neuer-militaerchef-ernannt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704805>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-60-tote-und-hunderte-festnahmen-bei-putschversuch-in-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704821>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-parlament-inankara-bei-luftangriffen-der-putschisten-beschaedigt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705022>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-mindestens-90-tote-bei-putschversuch-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705250>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-laut-anadolu-mindestens-90-tote-bei-putschversuch-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705370>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/deutschland-und-die-tuerkei-solidaritaet-nicht-mit-erdoan-sondern-mit-der-demokratie-1.3081671>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-laut-tuerkischem-militaerchef-194-tote-bei-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705648>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-das-politische-system-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705881>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/putschversuch-in-der-tuerkei-was-wir-ueber-den-putschversuch-wissen-1.3081666>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/international-asem-gipfel-endet---eu-steht-hinter-regierung-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-701058>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkischer-militaerputsch-absturz-von-aktien-und-lira-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705485>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkischer-militaerputsch-absturz-von-aktien-und-lira-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705485>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putschversuch-was-wir-wissen-und-was-nicht-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703459>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-air-berlin-fliegt-wieder-nach-antalya-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-706620>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-hintergrund-tuerkisches-militaer-putschte-schon-oefter-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702816>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-nach-dem-putschversuch-erdoan-allmaechtig-1.3081708>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-analysepanzer-und-der-segen-gottes-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-707011>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-putschversuch-in-der-tuerkei-erdoans-freunde-erdoans-feinde-1.3081721-2>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/putschversuch-in-der-tuerkei-sechs-jahrzehnte-voller-machtkampfe-1.3081728>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-ausnahmepolitiker-erdogan---mit-panzern-nicht-zu-stoppen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-707851>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-merkel-verurteilt-putschversuch-in-der-tuerkei-aufs-schaerfste-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-708012>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogans-erzfeind-guelen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705350>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-berichte-ueber-lynchjustiz-an-putschisten-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-708597>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-yildirim-dankt-opposition-fuer-unterstuetzung-gegen-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709081>

<https://www.sueddeutsche.de/medien/tuerkei-es-war-die-schlimmste-sendung-meines-lebens-1.3081723>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-viele-airlines-streichen-istanbul-fluege-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709266>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-bericht-verfassungsrichter-in-der-tuerkei-festgenommen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709514>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-der-putschversuch-scheiterte-1.3081777>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkei-griechenland-hat-auslieferung-der-soldaten-zugesagt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709549>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-erdogan-spricht-von-welle-der-saeuberung-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702722>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-erdogan-spricht-von-welle-der-saeuberung-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702722>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-regierungskreise-putschisten-hatten-bereits-ueber-100-posten-verteilt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-710850>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-einfuehrung-von-todesstrafe-sache-des-parlaments-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-710984>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nouripour-erdogans-aeusserungen-zur-todesstrafe-beaengstigend-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711321>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-usawarnen-vor-tuerkeireisen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711480>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-fuenf-gruende-warum-der-putsch-gegen-erdogan-gescheitert-ist-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712142>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogans-erzfeind-guelen-und-dessen-bewegung-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712589>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-warum-ist-die-tuerkei-so-wichtig-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712635>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/fethullah-guelen-der-prediger-den-erdoan-fuerchtet-1.3082149>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-ein-ziviler-putsch-folgen-koennte-1.3082344>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/erdoans-antwort-tausende-festnahmen-1.3082055>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/finanzmaerkte-gefahr-fuer-die-tuerkische-wirtschaft-1.3082065>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/alles-normal-hier-ruecktritt-vom-storno-1.3082071?reduced=true>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-die-inneren-konflikte-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-717786>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-reagiert-mit-aller-haerte-auf-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711772>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-twitter-gegner-erdogan-greift-auf-online-medien-zurueck-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-717804>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/ankara-militaerputsch-in-der-tuerkei-1.3081639>

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-in-der-tuerkei-42-tote-und-130-festnahmen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704407>

<https://www.sueddeutsche.de/politik/deutschland-und-die-tuerkei-solidaritaet-nicht-mit-erdogan-sondern-mit-der-demokratie-1.3081671>

<https://www.tagesschau.de/multimedia/sendung/tt-4593.html>

<https://www.tagesschau.de/multimedia/sendung/tt-4595.html>

<https://www.tagesschau.de/multimedia/sendung/ts-15055.html>

EK 1: Stern Dergisinde 15 Temmuz Darbe Girişiminin Kronolojik Olarak Haberleştirilmesi

00:06

İlk yayınlanan ve daha sonra dergide de kullanılan haberin başlığı “Ordu tüm gücü eline geçirmek istiyor”

Haberin içeriğinde Türkiye’de bir darbe olduğu ve ordunun stratejik noktaları ele geçirdiği ifade edilmiştir. Ayrıca sosyal medyanın durdurulduğu, resmi devlet kanalının ele geçirildiği, köprülerden geçişin de kapatıldığı söylenmiştir. Ordudan askeri darbenin gerçekleştiğinin duyurulduğu belirtilmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ise CNN-Türk kanalına sosyal medya üzerinden bağlandığı, halkı darbecileri durdurmak ve demokrasiye sahip çıkmak üzere sokağa çağırdığı aktarılmıştır. Ayrıca Ankara sokaklarında silahlı askerlerin gezdiği ve ateş ettikleri de belirtilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/militaerputsch-in-der-tuerkei-6966244.html>

00:57

“ Ordu vs Erdoğan” başlığıyla verilen haberde Recep Tayyip Erdoğan’ın halkı sokaklara çağırdığı, ülkede tam bir kaosun hakim olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bir fotoğraf galerisi oluşturulmuş geceye dair.

Ankara’da savaş uçaklarının alçak uçuşlar gerçekleştirdiği ve sokaklarda büyük bir karmaşanın hakim olduğu da ayrıca aktarılmıştır.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-bilder-putsch-militaer-6966366.html>

00:58

“Türk Ordusu darbeyi mi tekrarlıyor”

Türkiye’de ordunun kendini dünyevi yönetimin bekçisi olarak gördüğü ve gerekli gördüğü zaman duruma müdahale ettiği belirtilmiş, haberin içeriğinde ise Türkiye’nin darbe geçmişi sırasıyla verilmiştir. Ayrıca 28 Şubat Postmodern darbesine ve 2003 yılındaki e-muhtıraya da yer verilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-putsch-militaer-geschichte-6966392.html>

01:10

“Türkiye’de askeri darbe = Erkekler panzerlerin önüne atlıyor”

Haberin içeriğinde Türkiye’de ordunun darbeyi gerçekleştirdiğinden ve gücü tamamen ele geçirdiklerinden bahsedilmiştir. Ayrıca Erdoğan’ın halkı sokaklara çağırdığı ve ordu için ne yapacaklarsa yapsınlar dediği belirtilmiş. Ülke içinde tam bir karmaşanın hakim olduğuna değinilmiştir.

01:29

“Türkiye’de darbe girişimi: neyi biliyoruz? Neyi bilmiyoruz?”

“Neyi biliyoruz?” alt başlığında ilk olarak darbenin Erdoğan’a karşı ordu tarafından gerçekleştirildiği biliniyor denilmiş, ayrıca Erdoğan’ın geçmiş yıllarda darbe sever askeri personeli etkisiz hale getirdiğine de vurgu yapılmıştır.

Sonrasına Türkiye’nin en büyük şehri olan İstanbul’da silah seslerinin duyulduğu ve askeri savaş uçaklarının alçak uçuş yaptığı söylenmiştir. Ayrıca ordunun şu an için gücü tamamen elinde bulundurduğu çıkışları kapattığı da belirtilmiştir.

Erdoğan’la ilgili olarak da bilinen tek şeyin CNN-Türk kanalında telefon üzerinden halka bağlandığı ve halkı sokaklara çağırdığı aktarılmıştır. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin de Dünya’yı Türkiye’ye destek olmaya çağırdığı belirtilmiştir.

“Neyi bilmiyoruz?” yan başlığı altında ise bilinmeyenler sıralanmıştır. İlk olarak ordunun güç alanı nereye kadar denilmiş ve ordunun tümünün mü yoksa bir kısmının mı darbeye katıldığının bilinmediği belirtilmiştir.

Bir sonraki maddede Erdoğan’ın nerede bulunduğunun bilinmediği söylenmiş, ayrıca haberin devamında henüz teyit edilmeyen bir bilgiye göre Erdoğan’ın Almanya’ya kaçmak için Almanya’dan izin istediği söylenmiştir.

Son olarak da ordunun hedefinin ne olduğunun bilinmediği belirtilmiş ve şu ana kadar ki yapılan açıklamalarda ordunun insan hakları ve demokrasi vurgusu yaptığı söylenmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-erdogan-militaerputsch--6966448.html>

04:06

“Türk politikasında Ordunun rolü”

Türk ordusunun 1923’den beri kendini anayasanın ve laikliğin koruyucusu olarak gördüğü belirtilmiştir. Ordunun üstlendiği bu misyondan dolayı toplam dört kere müdahalede bulunduğu fakat bu sonuncu müdahalenin başarıya ulaşip ulaşmayacağının belli olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca ordunun Atatürk’ün mirasının tehlikeye girdiği dönemlerde kendinde bunu koruma görevi gördüğü de belirtilmiştir. Bundan sonra geçmiş darbelere dair yüzeysel bilgiler paylaşılmıştır.

Erdoğan’dan ordunun uzun zamandır huzursuz olduğu fakat Erdoğan’ın ordunun etkisini çok zayıflattığı da vurgulanmıştır. Bundan dolayı askeri bir darbenin ülke içinde beklenmediği söylenmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--die-blutige-rueckkehr-des-militaers-6966508.html>

04:13

“Putsch ohne Volk: Das passierte in der nacht am Bosphorus”

“Halk olmadan darbe: Boğaziçinde o gece bunlar yaşandı” başlığıyla verilen haberde Türkiye’nin Nato üyesi bir ülke olduğu vurgulanarak hükümetin kontrolü ele geçirdiği iddia edilmiş fakat durumun belirsizliği koruduğu da belirtilmiştir.

Haberin içeriğinde ülkenin çok dramatik bir durum içinde bulunduğu belirtilmiş ve o ana kadar ki yaşananlarla ilgili bilgiler verilmiştir. CNN Türk binasının ele geçirilme girişimi, TRT kanalından okunan bildiri, sayısız ölü, askerlerle sivil halkına karşı karşıya gelip çatıştığı da belirtilmiştir.

Haberin devamında genel yaşananlarla ilgili yüzeysel fakat genel olarak tarafsız bir dille bilgiler verilmiş. Haberin son bölümünde ise Türkiye uçuşlarının durdurulduğu ayrıca Berlin’de 3000 kişinin Türk konsoloslugu önünde toplandığı ve darbe girişimine karşı sloganlar attığına tek cümleyle değinilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-ohne-volk--die-blutige-nacht-in-der-tuerkei-6966524.html>

05:43

“Erdogan: Sie werden hohen preis bezahlen”

“Erdoğan: Ağır bir bedel ödeyecekler” başlıklı haberde Türkiye’de darbe girişiminin büyük oranda durdurulmuş görüldüğü belirtilmiştir. Yan maddeler buna dair olanlar sıralanmış saat sırasıyla:

02:05 Mit'in darbe girişiminin durdurulduğunu duyurduğu söylenmiştir.

02:09 Yıldırım'ın durum kontrol altına alındı açıklamasına yer verilmiştir.

02:35 DHA'dan bildirilen haber uyarınca 6 kişinin öldüğü yüzlerce yaralı olduğu belirtilmiş.

02:50 Erdoğan'ın Atatürk havalimanına indiği belirtilmiştir.

03:05 İstanbul'da son derece şiddetli patlamaların ve silah seslerinin duyulduğu belirtilmiş.

Ayrıca CNN-Türk kanalının da ele geçirildiği belirtilmiştir.

03:45 Erdoğan'ın darbe girişiminden Gülen yandaşlarını sorumlu tuttuğu ve onları tehdit ettiği bildirilmiş. Erdoğan'ın açıklamasında Gülen yandaşlarının ağır bir bedel ödeyeceğini belirttiği ayrıca orduyu tamamen temizleyeceklerini duyurduğunu söylenmiştir.

04:01 Askeri birlikleri darbeciler tarafından ele geçirilen uçakların vurulduğunu belirttikleri söylenmiştir.

04:31 En az 42 kişinin şu ana kadar hayatlarını kaybettiği belirtilmiştir.

05:00 Başbakan Yıldırım'ın açıklaması uyarında 130 darbecinin tutuklandığı ayrıca bir darbeci generalin öldürüldüğü belirtilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-der-tuerkei--erdogan----sie-werden-hohen-preis-bezahlen--6966288.html>

07:01

“Erdoğan-Widersacher Fetullah Gülen – Wer ist dieser Mann?”

“Erdoğan'ın düşmanı Fetullah Gülen- Kim bu adam?” başlığıyla verilen haberin içeriğinde Erdoğan'ın uzun süredir ülke içerisindeki her karışıklıktan bu adamı sorumlu tuttuğu belirtilmektedir. Gülen için öncelikle en etkili İslami öncülerden diye bahsedilmiştir. Sonrasında Gülen'in sağlık sorunlarından dolayı Amerika'da yaşadığı belirtilmiş ve Gülen

hareketinin asıl öneminin eğitime ve gelişime önem vermesi olduğu belirtilmiştir. Erdoğan'ın bu hareketin üyelerini bir süredir terörist olarak gördüğü de vurgulanmıştır.

<https://www.stern.de/politik/ausland/fethullah-guelen---wer-ist-der-erdogan-widersacher-6966638.html>

08:43

“Darbe hakkında neyi biliyoruz, neyi bilmiyoruz?” başlığıyla verilen haberde öncelikle neler biliyoruz bölümü maddeler halinde sıralanmıştır. İlk olarak ülkede Erdoğan'a karşı bir darbe girişiminin olduğu belirtilmiş, ardından köprülerin, havalimanlarının yeniden kontrol altına alındığı dile getirilmiştir. Bir sonraki madde de ise Erdoğan'ın halka bir tv kanalında telefon üzerinden bağlandığı ve halkı sokaklara çağırıp darbecilerin ne isterlerse yapabileceklerini söylediği belirtilmiş, pek çok Erdoğan taraftarının da bu emre uyduğu ifade edilmiştir.

Devamında pek çok yerin darbeciler tarafından vurulduğu savaş uçaklarının alçak uçuşlar gerçekleştirdiği söylenmiş, şu ana kadar en az 265 kişinin öldüğü ve sayısız yaralı olduğu belirtilmiş. Son olarak da pek çok ülkenin Türkiye'deki bu antidemokratik girişimi kınadığı ifade edilmiştir.

Neler bilmiyorum yan başlığıyla verilen haberde ise öncelikle bu girişimin ardında kimin bulunduğu bilinmediği vurgulanmıştır.

Sonrasında darbecilerin ne istediğinin bilinmediği belirtilmiş, darbecilerin herhangi bir politik hedefinin ve ajandasının bulunmadığına vurgu yapılmıştır. Bir sonraki maddede darbe girişiminin kesinkes durdurulup durdurulmadığının bilinmediği belirtilmiştir.

Son maddede ise bundan sonra nasıl devam edeceğinin bilinmediği vurgulanmıştır. Burada Erdoğan'ı eleştirenlerin Erdoğan'ın bu durumu kullanacağından korktukları belirtilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-tuerkei-erdogan-6966702.html>

10:16

“Großer Rückhalt für Erdogan - nur Assad jubelt”

“Erdogan’a büyük destek sadece Esad sevinç çılgınlıkları attı” başlığıyla verilen haberde Dünya çapında pek çok ülkenin Erdogan’ın arkasında durduğu belirtilmiş, bu ülkelerin içinde Erdogan’ı yoğun eleştiren ülkelerin de bulunduğu ayrıca vurgulanmıştır. Sonrasında ülkelerin açıklamalarına kısaca yer verilmiş. En son Esad’ın bu haberi sevinçle karşıladığı hatta şamda bir sevinç ateşinin yakıldığı bildirildiği belirtilmiştir. Ayrıca kürtlerin de bu haberi sevinçle karşıladığı da son cümlede dile getirilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei-putsch-wird-international-verurteilt-6966822.html>

11:03

Wie Augenzeugen die Putschnacht erlebten

“Şahitler o geceyi nasıl yaşadı” başlığıyla verilen haberde şahitlerin söylemlerine yer verilmiştir. Şahitlerin tamamı o geceyi korkunç olarak ifade etmişler ve askerlerin doğrudan halkı hedef alarak ateş ettiklerini belirtmişlerdir. Bu şahitlerin içerisinde hükümet muhalifi olanlar da var, onlar da yapılanların çok yanlış olduğunu askeri bir darbenin ülke için çok zararlı olduğunu dile getirmişlerdir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putschversuch-in-der-tuerkei--wie-augenzeugen-die-dramatische-nacht-erlebten-6966844.html>

12:21

“Erdogan will Vergeltung und Säuberung des Militärs”

“Erdogan orduda misilleme ve temizlik istiyor” başlığıyla verilen haberde öncelikle Ümit Dündar’ın açıklamasına yer verilmiştir. Açıklama uyarınca her şeyin kontrol altında olduğu şu ana kadar 194 kişinin hayatını kaybettiği bunlardan 104’ünün darbecilerden olduğu belirtilmiş,

ayrıca hastanelerde 1000den fazla da yaralı bulunduğu ifade edilmiştir. Haberin içeriğinde o ana kadar ki darbe girişimi açıklayıcı bir şekilde anlatılmış, kısaca alt başlıklar olarak : Sert bir misilleme olacağı açıklandı, savaş ve patlamalarla dolu gece, mecliste olağanüstü toplantı, Erdoğan kendi taraftarlarına güveniyor, turistler dikkatli olmalı, Erdoğan yandaşlarını direnişe çağırdı, denilmiştir.

Haberde son olarak da Erdoğan'ın her şey için Gülen'i sorumlu tuttuğu fakat Gülen'in bunu kesinlikle kabul etmediği belirtilmiş ve Gülen'in bir mesajla darbeyi kınadığı söylenmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-tuerkei-erdiogan-6966888.html>

15.31

Wie konnte das Militär gegen Zivilisten verlieren?

“Ordu sivillere karşı nasıl yenilebildi?” başlığıyla yayınlanan haberin içeriğinde Stern muhabirinin o geceki kendi gördüğü deneyimleri doğrultusundaki anlatımlarına yer verilmiş. Muhabir daha çok bunun bir gerçek darbe olup olmadığı sorusuna odaklandığını söylemiş ve gerçek bir darbe girişimiyse başarılı olur şeklinde bir açıklamaya gitmiştir. Sonrasında Erdoğan'ın kendi fanatik taraftarlarını sokaklara çağırdığı ve özellikle kasımpaşadan çıkan bir grubun taksime doğru gittiği belirtilmiş, bu kısımda taksimdeki askerlerin çok genç olduğu ve Erdoğan yandaşlarından korktuğu belirtilmiştir. Yazının sonuç bölümünde ise darbecilerin halka karşı kaybetmesinin tuhaf bir durum olmasından bahsedilmiş ve yine Erdoğan'ın darbe girişiminde bulunanlara karşı çok kinli olduğu ve idamı dile getirildiği belirtilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--wie-konnte-das-militaer-gegen-zivilisten-verlieren--6967044.html>

16:54

“Ein politisches Geschenk an Erdogan”

“Erdoğan’a politik bir hediye” başlığıyla verilen haberde Erdoğan’ın ordunun küçük bir kesimi tarafından gerçekleştirilmeye çalışılan girişimi tamamen engellediği ve bundan sonra otokratik bir iktidar için çok daha güçlendiğini belirtilmiştir. Haberin içeriğinde darbe girişimiyle ilgili tuhaflıklara vurgu yapılmış, Erdoğan’ın tatilini yarıda bırakıp Atatürk havalimanında bir basın açıklaması yaptığı ve orada da ilk iş olarak darbecileri tehdit ettiği aktarılmıştır. Haberin devamında Türkiye’de bundan sonra arta kalan demokrasinin çok daha kötüye gideceği Erdoğan’ın bu girişimi kendi iktidarını daha da güçlendirmek için kullanacağı iddia edilmiş, ayrıca Türkiye’nin kötü bir askeri darbe hafızası olduğu bundan dolayı askeri darbe girişiminde bulunanların her durumu iyice hesaplaması gerektiği belirtilmiş ve bu girişimde bulunanların bunu hesaplanmadığı da ayrıca eklenmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--putschversuch-ist-ein-geschenk-fuer-recep-tayyip-erdogan-6967190.html>

21:03

“Steckt Erdogan selbst hinter dem Putsch?”

“Darbe girişiminin arkasında Erdoğan mı var?” başlığıyla verilmiş haber. Haberin alt başlığında ise Türkiye’de oldukça acemice bir darbe girişiminin olduğu, bu acemice girişimin akıllarda çeşitli sorular bıraktığı belirtilmiştir. Özellikle de bu işin kazananın Erdoğan olduğu ifade edilmiş, cumhurbaşkanı acaba kendi mi organize etti? Cümlesiyle de alt başlık bitirilmiştir. Haberin içeriğinde ise çeşitli sorulardan yola çıkılarak darbe girişimi ve Erdoğan bağlantısı ele alınmıştır.

İlk soru : Darbe girişimi oldukça acemice değil miydi? Cevap olarak darbe girişimin oldukça acemice olduğu anlatılmış fakat en sonda Türkiye’de bundan önce 1963’de de başarısız bir darbe girişiminin bulunduğu söylenmiştir.

Bir sonra ki soru: Erdoğan darbe girişimini organize edebilir miydi? Erdoğan'ın organize etmiş olmasının zor olacağı belirtilmiş, özellikle de Erdoğan'ın bunu organize eden generallerle ilgili idam istediği dayanak olarak gösterilmiştir.

Erdoğan organize edilmiş bir darbe girişiminden ne elde edebilir? Bu soruya da net bir cevap verilmiş; daha fazla güç. Erdoğan'ın daha fazla güç peşinde olduğu bu gücü de büyük oradan başkanlık sistemiyle elde ettiği belirtilmiştir. Bununla bağlantılı olarak da Erdoğan böyle bir riski göze alır mıydı diye sorulmuş ve cevaben bunun çok olası görülmediği ifade edilmiştir.

Erdoğan darbe girişimi esnasında her şey kontrolü altındaymış gibi mi davranıyordu? Buna net bir şekilde karşı çıkılmış ve hem Erdoğan'ın hem hükümet çevrelerinin tedirgin oldukları belirtilmiştir.

Son soru ise “*Erdoğan'ın günlerdir oldukça sessiz olması şüphe çekici değil miydi?*” buna da Erdoğan'ın tatilde olduğu bu yüzden günlerdir sessizliğini koruduğunun hükümet taraflarınca açıklandığı belirtilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--steckt-recep-tayyip-erdogan-selbst-hinter-dem-putsch---6967404.html>

17 Temmuz

“Fünf Gründe, warum der Putsch gegen Erdogan gescheitert ist”

“Erdoğan'a karşı darbe girişiminin başarısız olmasının beş nedeni”. Başlığıyla yayınlanan haberin içeriğinde darbe girişiminin başarısız olma nedenleri 5 madde halinde ele alınmaktadır.

Maddeler şunlar:

- Halk direniş gösterdi. Burada muhalefet partilerinin de darbeye karşı pozisyon belirlediği ve hükümetin yanında yer aldığı ifade edilmiştir.
- Ordu bölünmüştü. Ordunun bir bütün olarak darbe girişiminde bulunmadığı, kendi içinde de bölünmeler olduğu belirtilmiştir.

- Darbeciler Erdoğan'ı tutuklayamadı. Erdoğan'ın o sırada tatilde olması ve konumunun bilinmemesi bilgi olarak aktarılmıştır.
- Erdoğan interneti kullandı. Erdoğan'ın internet aracılığıyla milyonlarca insana ulaştığı böylece halkın hızla sokaklara döküldüğü belirtilmiştir.
- Dünya Erdoğan'ın arkasında durdu. Dünya'daki pek çok liderin Erdoğan'ın bazı politikalarını eleştirmesine rağmen darbe girişimi karşısında arkalarında durdukları ifade edilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-der-tuerkei-gescheitert---warum-der-aufstand-gegen-erdogan-so-schnell-zusammenbrach-6967714.html>

14:31

“Sultan Erdogan beginnt seinen Rachefeldzug”

“Sultan Erdoğan kendi intikam seferberliğine başladı” *başlağıyla verilen haberde* Erdoğan'ın başarısız darbe girişiminin ardından katı bir şekilde hakimlerin ve askerin üzerine gittiği belirtilmiş ve Erdoğan'ın büyük bir intikam hırsıyla ölüm cezası istediği aktarılmıştır.

Haberin ilk bölümünde Türkiye'deki resmi olarak açıklanan ölü ve yaralı rakamlarına yer verilmiş, burada ölenlerin sayısı belirtilirken 265 kişinin öldüğünü bunlardan 161'inin hükümete sadık olanlardan olduğu belirtilmiştir.

Haberin içeriğinde ise İstanbul'un çeşitli yerlerinde hükümet yanlıları tarafından kutlamalar yapıldığı aktarılmıştır. Ayrıca Erdoğan yanlılarının Fetullah Gülen'i darbe girişiminden sorumlu tuttuğu fakat Amerika'da yaşayan Gülen'in bu suçlamaların hiçbirini kabul etmediği, hükümetin elinde de sağlam bir kaynak olmadığı ve açıklanamadığı da ifade edilmiştir. Ayrıca Erdoğan'ın Gülen'i Amerika Birleşik Devletlerinden geri istediği fakat Amerika'nın buna ılımlı bakmadığı da belirtilmektedir.

Türk –Alman ilişkilerinin de bundan sonra sıkıntıya girebileceği belirtilmiş, buna dayanak olarak da Erdoğan’ın diktatör uygulamalarını hayatı geçirme ihtimalinden söz edilmiş. Ayrıca şu ana kadar 2700 hakimın görevden alındığı aktarılmıştır.

<https://www.stern.de/politik/ausland/putsch-in-tuerkei--recep-tayyip-erdogan-beginnt-seinen-rachefeldzug-6967972.html>

"Erdoğan ist unantastbar geworden und hat nun freie Hand"

“Erdoğan dokunulmaz ve istediğini yapmakta serbest”

Haberin alt satırında Erdoğan’ın ve taraftarlarının darbe girişimini durdurduğu belirtilmiştir. Fakat bundan sonra Erdoğan’ın daha da güçlendiği konusunda tüm dünya medyasının hemfikir olduğu belirtilmiş. Haberin içeriğinde Dünya’daki gazetelerden çeşitli alıntılar yapılarak iddia güçlendirilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--erdogan-ist-unantastbar-geworden-und-hat-nun-freie-hand-6967976.html>

“So übel ergeht es den Putschisten in der Türkei”

“Türkiye’deki darbecilerin hali bu denli kötü” başlığıyla yayınlanan haberde askerlerin yalnızca kendilerine verilen emirleri uygulayan insanlar oldukları vurgulanarak başlanmış ve Türkiye’deki darbe girişimine katılan askerlerin büyük bir bölümün yaşananları yalnızca bir tatbikat zannettiğinden bahsedilmiştir. Sonrasında Yunanistan’a kaçan sekiz askerinin de hasta sevki için Yunanistan’a gittiklerini ve darbe girişiminden haberdar olmadıklarını ifade ettikleri belirtilmiştir.

Haberin devamında askerlerin vahşice öldürüldükleri ve hükümet kaynaklarının bunu askerler etkisiz hale getirildi şeklinde açıkladıkları ifade edilmiştir. Tayyip Erdoğan’ın da büyük bir intikam hırsıyla darbe girişiminde bulunanlara idam uygulanması istediğini söylediği

belirtilmiştir. Tayyip Erdoğan'ın bir virüs gibi devletin içinde yayılmışlar kanser hücreleri temizlenmeli sözleri aktarılmıştır.

Haberin sonunda ise fotoğraflarda da görüldüğü gibi askerler kesimhaneye götürülen ahır hayvanları gibi bir muamele görüyor denilmiş ve çeşitli fotoğraflara yer verilmiş. Fotoğrafların linç anlarına ait olduğu iddia edilmiştir.

<https://www.stern.de/politik/ausland/tuerkei--so-uebel-ergeht-es-den-putschisten-6968212.html>

EK 2 Süddeutsche Zeitung Gazetesinde 15 Temmuz Darbe Girişiminin Haberleştirilmesi

15 Temmuz 2016 gecesi

22.15

Haberde Türkiye'de bir gerilimin söz konusu olduğu belirtilmiş fakat darbe gibi ihtimallerden söz edilmemiştir. Haberin içeriği ise Doğan Haber Ajansına dayandırılmış ve Ankara'daki tüm polislerin görevlerinin başlarına çağırıldığı belirtilmiştir. Ayrıca Ankara'da uçakların alçak uçuş yaptığı da vurgulanmıştır. İstanbul'da da silahlı kuvvetlerin görüldüğü duyumu alındığı belirtilmiştir.

22:27

Anadolu Ajansı kaynak verilerek ordunun içinden bir kesimin darbe girişiminde bulunduğu aktarılmıştır.

23:15

Meclis çevrelerince Erdoğan'ın hala iktidarda kabul edildiği belirtilmiştir.

23: 21

Mike Szymanski uzunca bir yazı kaleme almış ve durumun o ana kadar ki gelişimini, Ak Parti'nin iktidara gelişini ve uzun iktidar süreci içindeki uygulamaları ve rahatsızlıkları kısaca kaleme almış ayrıca Ak parti iktidarından islamcı ve muhafakar diye söz edilmiş bu yazıda. Haberin ilk cümlesinde Türkiye'nin bir kaosa kaydığı ifade edilmiştir. Ayrıca yazının içeriğinde darbecilerin niyetlerinin ülkede düzen ve adaleti sağlamak olduğu da belirtilmiştir.

Yazının bir diğer bölümünde ise Türkiye'nin bir darbe geçmişinin olduğundan bahsediliyor. Ayrıca Erdoğan'ın uzun bir süredir orduya baskı yaptığı da ifade edilmiş, hatta bir sonraki paragrafta en son bununla ilgili yeni yasal düzenlemelerin yapıldığı ve orduya karşı yoğun baskı yapıldığı ifade edilmiştir. Bu durum da genel itibariyle bir güç kavgası olarak adlandırılmıştır. Erdoğan'ın güç kavgası için Davutoğlu'nu ekarte edip yerine Yıldırım'ı getirdiği de satır arasında belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/ankara-in-der-tuerkei-putscht-das-militaer-1.3081633>

23: 36

Erdoğan'ın halkı sokaklara çağırdığı bildirilmiş, bundan 3 dakika sonraki yapılmış bir haberde ise haberin içeriği verilmiş, Erdoğan'ın CNN kanalına görüntülü bağlanarak halkı sokaklara çağırdığı ifade edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-ruft-volk-zu-versammlungen-gegen-putschisten-auf-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702874>

Ayrıca yine aynı saatte Erdoğan'ın bir açıklama yapacağı da duyurulmuştur.

23.44

Rusya ve Amerika'dan Türkiye'de çatışmanın bitmesi için çağrı yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca taraflar Türkiye için barış dileğinde bulunmuştur. Fakat darbe girişimi ile ilgili herhangi bir şey belirtilmemiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-russland-und-usa-rufen-zu-frieden-in-tuerkei-auf-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702919>

23.49

Erdoğan'ın nerede olduğunu bilinmediği, sadece güvenli bir bölgede olduğunun açıklandığı ifade edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-praesidentialamtskreise-erdogan-an-sicherem-ort-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702928>

23.50

Ordunun sınırlardan geçişleri engellediğini TRT kanalından ülke geneline duyurduğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-militaer-verhaengt-ausgangssperre-in-der-ganzen-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702957>

16.07.2016

00.02

Darbeyle birlikte Türk lirasının ve hisse senetlerinin değer kaybı yaşadığı belirtilmiş. Euro-tl paritesinin 3.36tl olduğu belirtilmiş. Dolar'ın 14 cent, Euro'nun ise 15 cent arttığı belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putsch-sorgt-fuer-absturz-von-aktien-und-lira-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702986>

00.24

Erdoğan'ın darbe girişiminden Gülen'i sorumlu tuttuğu ve darbeyi gerçekleştirenlerin Gülen yandaşları olduğunu açıkladığı söylenmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-macht-guelen-fuer-putschversuch-verantwortlich-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703120>

00.27

Askeri birlik Atatürk havalimanından geri çekiliyor başlığı altında bir haber yapılmıştır. DHA kaynak gösterilerek yapılan haberde askeri birliklerin elinde bulundurduğu Atatürk havalimanının protestocular tarafından ele geçirildiği ve ordunun buradan çekildiği belirtilmiş, protestocuların Erdoğan'ın sokağa çağırdığı gruplardan oluştuğu da ayrıca dile getirilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-armee-zieht-vom-atatuerk-flughafen-offenbar-wieder-ab-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703100>

00.41

Halkın kitleler halinde sokaklara çıktığı bunu da Tayyip Erdoğan'ın CNN kanalındaki telefon bağlantısında halktan darbecilere karşı talep ettiği söylenmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-in-istanbul-stroemen-massen-auf-die-strassen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703215>

00.47

Lufthansa Frankfurt- Ankara uçuşunu gerçekleştiren uçağın geri çağırıldığı söyleniyor. Ayrıca Eurowings uçak firmasının da Türkiye uçuşlarının tamamını bir süreliğine askıya aldığını duyurduğunu bildiriyor haber.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-lufthansa-beordert-flieger-wegen-militaerputsch-nach-frankfurt-zurueck-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703250>

00.47

Mike Szymanski tarafından Türkiye’de Askeri Darbe başlıklı bir yazı yayınlanmış. Haberin altında ise çatışma birliklerinin gücü ele geçirdiklerini iddia ettikleri ve Tayyip Erdoğan’ın insanları sokaklara çağırdığı belirtilmiştir.

Yazının ilk paragrafında ise çok ilginç bir durum dile getirilmektedir. Erdoğan karşıtlarının yıllardır bu iktidar, güç hırslısı (tam çeviride iktidar aç), liderden nasıl kurtulabileceklerini merak ettikleri belirtilmiş, ayrıca bu soruyu soranların ülkenin yarısına tekabül ettiği de özellikle belirtilmiştir. Ayrıca Tayyip Erdoğan’a oy verenler için Tayyip Erdoğan hayranı daha doğrusu Fan klüp üyesi ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca ülkenin durumu iyi olsa da Erdoğan kazanıyor kötü olsa da Erdoğan kazanıyor diye düşünüldüğü de özellikle belirtilmiştir. Bir sonraki paragrafta ise tek bir cümleden oluşmuş o da; Erdoğan uzun süredir yönetmiyor, ülkenin sahibi.

Bir sonraki paragrafta ise darbe girişiminin seyrinden derinlemesine bahsedilmiştir.

Yazının diğer bir alt başlığında ise cumhurbaşkanının bu işin arkasındaki insanları en ağır cezayla tehdit ettiği söylenmiştir. Haberin içeriğinde ise başbakan Binali Yıldırım’ın darbe girişimini en başından ordunun bir bölümü olarak gördüğü ifade edilmiştir. Öte yandan çatışma

birliklerinin iktidarı ele geçirdiklerini ifade ettikleri de belirtilmiş, ülkede bir savaş havasının hakim olduğundan da ayrıca söz edilmiştir. Bir sonraki paragrafta da ordunun şu ana kadar ki eylemleri anlatılmış, köprünün işgal edildiği, TRT devlet televizyonunun ele geçirildiği, İstanbul ve Ankara’da savaş uçaklarının bombaladığı ve şehrin üzerinden alçak uçuş gerçekleştirdiği aktarılmıştır.

Bir sonraki bölümde ise çeşitli sorular sorulmuş; Erdoğan nerede? Kim yönetiyor? Ölüler var mı? Yaralılar var mı? Gibi bir takım sorular sorulup paragraf içinde bunlara cevaplar aranmış.

Bir sonraki paragrafta ise Türkiye’de darbe girişiminin hiç beklenmediği belirtilmiş, buna gerekçe olarak da AK Partinin iktidara geldiği günden beri orduyu baskı altına aldığı ve ordunun artık elinde eski gücünün olmadığı aktarılmıştır. Bundan sonra Türkiye’nin darbe geçmişinin olduğu ve ordunun ülkenin seküler kesimini temsil ettiği belirtilmiştir. Atatürk ilkeleri ve modern bir ülke konusundaki hassasiyet de ayrıca aktarılmıştır. Ülkenin çok genç olmasına rağmen ülke içinde atışmalar ve gerilimler yaşandığında ordunun duruma el koyduğu ve darbe yaptığı da ayrıca ifade edilmiştir. Fakat buna rağmen Erdoğan’ın böyle bir darbeyi asla tahmin etmediğine vurgu yapılmış, hatta birkaç hafta önce Erdoğan orduya el uzatmıştı, görüldüğüne göre Erdoğan kendi ordusunu yanlış tanımış gibi bir ifadeye de yer verilmiştir.

Bir sonraki paragrafta ise ülkede gerilimin son dönem çok tırmandığı, Erdoğan’ın güce doymadığı, kendi saray gücünü arttırmak için çeşitli yasal değişikliklere de gittiği de belirtilmiştir.

Yazının son bölümünde ise Erdoğan’ın kendi gücünü daha da arttırmak adına Davutoğlu’nu görevden aldığı ve kendisine daha itaatkar olan Binali Yıldırım’ı başkan yaptığı belirtilmiş, bundan sonra da güç için yaptıkları dile getirilmiştir. Yazının sonu ise şu cümlelerle bitirilmiş: Erdoğan ülkeyi cumhuriyetin kurucu Atatürk’ten daha fazla değiştirdi, bu belli. Bundan sonra ondan ne olacak? Bu gece bu seçim belli olacak.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/ankara-militaerputsch-in-der-tuerkei-1.3081639>

00:48

Yeşiller partisi başkanı Cem Özdemir'in sosyal medya sitesi twitter üzerinden yaptığı bir duyuruya yer verilmiştir. Bu duyuruda Cem Özdemir: kim otoriter yönetici Tayyip Erdoğan'dan kurtulmak istiyorsa bunu sandıkta gerçekleştirmeli demiştir. Ayrıca askeri darbenin kabul edilebilir olmadığını da ayrıca belirtmiştir. Son paylaşımında ise Türkiye'nin ne askeri darbeye ne de sivil diktatörlüğe ihtiyacı var, Türkiye'nin demokrasiye ihtiyacı var sözleriyle genel duruşunu belli etmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-gruenen-chef-oezdemir-erdogan-muss-an-wahlurne-abgewaehlt-werden-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703274>

01:10

Yunan milli Savunma Bakanı Panos Kammenos'un genel kurmaybaşkanını görüşmek için çağırıldığı ve görüşmenin tamamen Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip etmek amaçlı olduğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-griechischer-verteidigungsminister-beruft-generalstab-ein-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703375>

01.23

Dışişleri bakanlığından bir açıklamaya yer verilmiştir. Bu açıklama uyarınca Türkiye'de bulunan Almanların çok dikkatli olmaları gerektiği ve mecbur bulundukları durumlar dışında kaldıkları otelleri veya evleri terk etmemeleri gerektiği belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-auswaertiges-amt-raet-deutschen-in-tuerkei-zu-aeusserstervorsicht-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703469>

01:46

İstanbul'da güçlü bir patlama olduğu duyurulmuş, fakat patlamanın içeriğine dair bir bilgi verilmemiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-schwere-explosion-in-istanbul-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-151201-99-36372>

01:48

Türkiye büyük Millet Meclisinin darbecilere karşı kilitlendiği belirtilmiş, ayrıca mecliste muhalefet olarak bulunan üç partinin de darbeye karşı oldukları dile getirilmiştir. Ayrıca MHP'nin bir açıklamasına yer verilmiş ve bu açıklama uyarınca darbenin kabul edilemez olduğu ve bu girişimde bulunanların hakim karşısına çıkarılmaları gerektiği belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkisches-parlament-geschlossen-gegen-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703592>

01:50

Darbecilerin helikopterinin vurulduğu belirtilmiştir. Haberin kaynağı olarak Anadolu ajansı verilmiş, ayrıca vurulan polislerin de bulunduğu bilgisinin bulunduğu da belirtilmiş.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-hubschrauber-der-putschisten-abgeschossen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703415>

01:51

CNN Türk kanalı kaynak gösterilen haberde Polisle ordunun arasında çatışma olduğu belirtilmiş, ayrıca Askeri birliklerinin polis karakolunu vurduğu da belirtilmiştir. Tanıkların Ankara sokaklarında panzerlerin gezindiğini söylediği de aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-hubschrauber-der-putschisten-abgeschossen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703415>

01:54

Türk istihbaratından ismi verilmeyen birinin darbeyi tersine döndürdüklerini belirttiği aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-geheimdienstputschversuch-abgewendet-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703630>

02:08

Başkanlık çevresi kaynak gösterilen haberde Erdoğan'ın Türkiye'de bulunduğu iddia edildiği gibi ülkeyi terk etmediği, güvenli bir yerde olduğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-ist-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703699>

02:11

Başbakan Yıldırımın bir açıklamasına yer verilmiştir. Bu açıklamada Yıldırım darbenin büyük oranda kontrol altına alındığını belirtmiş, ayrıca bu darbe girişiminden Fetullah Gülen yandaşlarının sorumlu olduğunu aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-yildirimlage-weitgehend-unter-kontrolle-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703719>

02:13

Uçak firmalarının Türkiye uçuşlarını iptal ettikleri başlığıyla verilen haberde, pek çok uçak firmasının Türkiye uçuşlarını süresiz olarak iptal ettiği belirtilmiş, ayrıca Türkiye'ye tur düzenleyen Tui firmasının da kriz masasını topladığı, ayrıca kendileriyle seyahat eden insanları zorda bırakmayacağını açıkladığı dile getirilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-airlines-streichen-tuerkei-fluege---tui-beruft-krisenstab-ein-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703734>

02:18

DHA kaynak gösterilen haberde İstanbul'da 6 ölünün ve 100ün üzerinde yaralı sivilin bulunduğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tote-und-verletzte-zivilisten-in-istanbul-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703867>

02:42

NTV haber kanalı kaynak gösterilerek verilen haberde Erdoğan'ın İstanbul'a döndüğü fakat nereden geldiği bilinmediği belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-in-istanbul-gelandet-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703882>

02:57

3000'den fazla göstericinin Berlin'de bulunan Türk konsolosluğu önünde darbe girişimini protesto ettikleri belirtilmiş, ayrıca göstericilerin Türk bayrakları taşıdığına da dikkat çekilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-polizei-rund-3000-demonstranten-vor-tuerkischer-botschaft-in-berlin-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703970>

03:15

Avrupa Birliği ülkelerinin Türkiye'de demokratik seçimle iktidara gelmiş olan hükümeti desteklediklerini duyurdukları belirtilmiş, ayrıca Türkiye'nin Avrupa birliğinin önemli bir işbirlikçisi olduğu dile getirilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-eu-staaten-unterstuetzen-demokratisch-gewaelte-regierung-in-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704036>

03:35

Kristian Schlötzer'nin kaleme aldığı haberde başlık olarak: düşünilemeyen, (hayal edilemeyen) gerçek oldu seçilmiştir.

Haberin girişinde Türkiye'de 36 yıldır askeri darbenin bulunmadığı ve muhalefetin de darbe girişimine karşı olduğu belirtilmiş, ordunun da bir darbe gerçekleştirebilecek gücünün bulunduğu kimsenin inanmadığına özellikle çekilmiştir.

Başbakan Binali Yıldırım'ın bir darbe girişimden açıkça söz ettiği ve bunu gerçekleştirenleri açıkça ölümle tehdit ettiği belirtilmiş, ayrıca cümlede bu ölümün yasalar önünde mi yoksa

yasalar nezdinde olup olmayacağının belirsizliği de ifade edilmiş ve Türkiye'nin anarşiye doğru kaydığı aktarılmıştır.

Yazının ikinci bölüm başlığı ise: Tüm ordunun sorumlu tutulmadığı açık

İlk bölümde 15 Temmuz gecesi yaşananlar anlatılmış, ikinci paragrafta ise darbe girişimde bulunanların Erdoğan'ı hedef aldığı belirtilmiştir. Fakat bir sonraki cümlede bazılarının göre Erdoğan'ın bu darbe girişimini kendi iktidarını daha da güçlendirmek için gerçekleştirebileceğini düşündüklerini ifade ettikleri aktarılmıştır.

Bir diğer başlıkta ise Erdoğan'la komutanların mutabakata vardığı belirtilmiş, içeriğinde ise Erdoğan'ın son yıllarda düşman sayısını arttırdığını fakat ordu içinde kendine muhalefet olanları yok ettiğini yazmışlardır. Ayrıca geçmiş yıllarda Erdoğan'ın darbe seven generalleri hapse attırıp etkisiz bıraktığı, fakat bu yargılanmaları sonra kendisinin de yalan olarak nitelediği de aktarılmıştır.

Devamında Erdoğan'ın Kemalistleri devre dışı bıraktığı ve Kürtlere karşı olumsuz politikalar izlediği ayrıca Suriye politikasıyla da pek çok askerin boş yere ölümüne sebep olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Kemalist muhalefetin Erdoğan'ın tüm olumsuz liderlik örneklerine rağmen askeri darbeye karşı olduğuna da özellikle vurgu yapılmış, demokrasi yanlısı oldukları özellikle vurgulanmıştır.

Sonuç bölümünde ise Erdoğan'ın yandaşlarının sokaklara çağırdığı ve yandaşların Atatürk havalimanını Erdoğan'ın gelebilmesi için ordunun elinden aldığı ve Erdoğan'ın böylece rahatlıkla Bodrum'dan dönebildiği belirtilmiştir. Erdoğan'ın geri dönüşünün zafer edası içinde olduğunun da ayrıca altı çizilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-das-unvorstellbare-wird-realitaet-1.3080932>

04:07

Yıldırım'ın açıklamasına yer verilmiş, açıklamada Yıldırım Askeri birliklerin darbecilerin uçaklarını bombalayacakları belirtilmiştir. (Böylece ordu içindeki çatışma yüzeye çıkmış oldu)

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-yildirim-militaer-soll-flugzeuge-der-putschisten-abschiessen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704179>

04:27

Haberin başlığı olarak; Erdoğan'a karşı darbe: Türkiye'de dramatik bir gece

Haberin içeriğinde İstanbul ve Ankara'da çok sayıda ölü ve yaralının olduğu, halen bazı bölgelerde çatışmaların devam ettiği belirtilmiştir. Türk hükümetinden yapılan açıklamada sabaha darbe girişimin tamamen bitmiş olacağı belirtilmiş, fakat devamında bunun oldukça zor görüldüğü CNN Türk kanalının halen darbecilerin elinde bulunduğu ve çatışmaların devam ettiği de aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putschversuch-gegen-erdogan---dramatische-nacht-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704255>

04:32

Uçak firmalarının Türkiye uçuşlarını iptal ettiklerine dair geniş bilgi verilmiştir. Haber uyarınca Türkiye'deki 5 şehre uçuşların şu için tamamen iptal edildiği bildirilmiştir. Bu şehirlerin: İstanbul, Ankara, İzmir, Bodrum ve Antalya olduğu, ve sezon gereği Bodrum ve Antalya uçuşlarının çok yoğun olduğu belirtilmiş, ayrıca Lufthansa firmasından da bir yetkilinin açıklamasına yer verilmiştir. Bu açıklamada yetkili Türkiye'ye uçuşların olmayacağını, uzun vadede de uçuşların gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini ülkenin içinde bulunduğu durumun belirleyeceğini belirtmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-airlines-streichen-tuerkei-fluege-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703247>

04:51

Hükümet çevrelerince edinilen bilgiye göre darbe girişiminin kontrol altına alındığı bildirilmiş, ayrıca Başbakan Yıldırım'ın 120 tane darbecinin gözaltına alındığı duyurduğu aktarılmıştır. Haberin devamında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu grubu azınlık olarak nitelediği de ifade edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkische-regierung-putschversuch-von-streitkraefte-abgewendet-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704332>

05: 19

Ankara'dan bir savcı kaynak gösterilerek Ankara'da ölü sayısının 42 olduğu bildirilmiştir. Ayrıca 130 tane darbecinin tutuklandığı ve bir generalin öldürüldüğü belirtilmiş, ayrıca Başbakan'ın CNN Türk kanalında darbe girişiminin etkisiz hale getirildiğini ifade ettiği söylenmiştir.

Ayrıca Erodoğan'ın zafer edasında olduğu ve darbeyi gerçekleştirenleri en ağır şekilde cezalandıracağını ifade ettiği aktarılmıştır. Fakat haberin son cümlesinde buna rağmen durum belirsizliğini koruyor ifade not düşülmüştür.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-in-der-tuerkei-42-tote-und-130-festnahmen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704407>

07:26

“Darbe girişiminin ardından vekaleten yeni bir genel Kurmay başkanı getirildi” başlığıyla verilen haberde Genel Kurmay başkanı olarak vekaleten Ümit Dündar'ın söylendiği, Genel

Kurmay Başkanı Hulusi Akar'ın nerede olduğunun bilinmediği belirtilmiştir. Ayrıca Hulusi Akar'ın darbe girişiminde bulunanlardan biri olmadığına özellikle altı çizilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-in-tuerkei-kommissarisch-neuer-militaerchef-ernannt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704805>

07:29

Tayyip Erdoğan'ın bir açıklamasına yer verilmiş; bu açıklama uyarınca darbe girişiminin büyük oranda kontrol altına alındığı fakat Ankara'da Cumhurbaşkanlığı sarayı civarında hala çatışmaların olduğu belirtilmiş, ölü sayısı halen 60 olarak belirtilmiş fakat yaralı rakamının yüzlerle ifade edildiği söylenmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-60-tote-und-hunderte-festnahmen-bei-putschversuch-in-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-704821>

08:24

Ankara'daki hava saldırılarında Türkiye Büyük Millet Meclisinin ağır hasar aldığı belirtilmiş. Darbecilerin çok sayıda savaş uçağını ellerinde bulundurduğu, Başbakan Yıldırım'ın da bu uçakların görüldüğü yerde vurulmasını emrettiği belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-parlament-inankara-bei-luftangriffen-der-putschisten-beschaedigt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705022>

09:06

Anadolu Ajansı kaynak gösterilen haberde öl sayısının 90a ulaştığı yaralı sayısının ise 1154 olduğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-mindestens-90-tote-bei-putschversuch-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705250>

09:22

Yine Anadolu Ajansı kaynak gösterilerek aynı ölü ve yaralı rakamları tekrarlanmıştır. Ayrıca 1500 den fazla darbe yanlısı kişinin tutuklandığı, 5 generalin 29 üst rütbeli askeri yöneticinin de tutuklandığı belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-laut-anadolu-mindestens-90-tote-bei-putschversuch-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705370>

09:57

“Solidarität nicht mit Erdoğan, sondern mit der Demokratie”

“ Dayanışma Erdoğan’la değil, demokrasiyle” başlığıyla Nico Fried adlı gazeteci bir yazı ele almıştır. Burada öncelikle Almanya’yla Türkiye’nin ilişkisi 3 madde halinde sıralamış: İlk maddede Alman Yönetiminin darbe girişimi olmasını ilginç bulduğu vurgulanmış, darbe girişimi olduğu esnada Federal Almanya Başkanı Merkel’in Moğolistan’da Avrupa-Asya zirvesinde bulunduğu ve Türkiye’deki olayları büyük bir dikkatle izlediği kaydedilmektedir. Ayrıca darbe girişiminin olduğu esnada Almanya’da pek çok eyalette okulların tatil olması sebebiyle çok fazla Alman vatandaşının Türkiye’de bulunduğu da belirtilmiştir. Ayrıca Avrupa

birliğinden birkaç kişinin açıklamalarına yer verilmiş ve bu açıklamalarda hep demokratik seçilmiş bir hükümetinin darbeye devrilmeye çalışmasının doğru olmadığına vurgu yapıldığı söylenmiştir. Bu açıklamalar kaynak gösterilerek aslında Avrupa birliği için ilk etapta önemli olanın Erdoğan olmadığı, asıl olanın demokrasi olduğu yorumlanmıştır.

İkinci maddede Türkiye'nin mülteci krizinde Berlin ve Brüksel için önemli bir partner olduğu vurgulanmıştır. Türkiye'de 3 milyondan fazla mültecinin bulunduğunu ve bunun Brüksel ve Berlin tarafından özellikle desteklendiği belirtilmiştir. Fakat son dönemlerde Türkiye'ye vize serbestliğinin verilmemesi ve İncirlik üstüyle ilgili anlaşmazlıklardan dolayı Türkiye ile Avrupa birliğinin arasının gergin olduğu da aktarılmıştır.

Üçüncü madde de ise Merkel'in darbecilerin yargılanmasında hukuk devleti ilkesine uygun davranılacağını umduğu belirtilmiştir. Türkiye'deki ordunun seküler hassasiyetleri bulunduğunu buna karşın Erdoğan'ın İslamcı bir yönetim biçimini benimsediği bundan dolayı da iktidara geldiği 2003 yılından beri ordunun etkisini adım adım azalttığı belirtilmektedir. Erdoğan darbe girişiminin tamamen durdurabilirse ve yeniden eski gücünü elde ederse Avrupa birliği ülkelerinin Türkiye'yi özellikle Hukuk devleti ilkesi uymaları konusunda baskı yapacaklarının tahmin edildiği belirtilmektedir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/deutschland-und-die-tuerkei-solidaritaet-nicht-mit-erdoan-sondern-mit-der-demokratie-1.3081671>

10:30

Genel Kurmay Başkanı Vekili Orgeneral Ümit Dündar'ın açıklamasına göre 194 kişinin hayatını kaybettiği bunlardan 47'sinin sivil olduğu, 104'ünün darbesi olduğu geri kalanların ise darbecilerle çatışan askerler ve polislerden oluştuğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-laut-tuerkischem-militaerchef-194-tote-bei-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705648>

10:43

Türkiye’deki yönetim sistemi başlıklı yazıda Türkiye’nin yönetim sistemi hakkında genel bilgiler verilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-das-politische-system-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705881>

11:00

Türkiye’deki darbe girişimi hakkında ne biliyoruz? Başlıklı yazıyı Hakan Tanrıverdi isimli bir Türk asıllı Alman yazar yazmış. Yazıda madde madde şu ana kadar bilinenler listelenmiştir. İlk maddede darbe girişimini ordunun içinden bir grubun var olan iktidara karşı yaptığı biliniyor denilmiştir. İkinci maddede TRT’de yayınladıkları bildiride darbe girişimlerini anayasa, özgürlük, hukuk, insan hakları ve demokrasi adına gerçekleştirdiklerini duyurdukları söylenmiştir. Bir sonraki maddede ordunun darbe girişiminin arından sınırlardan çıkışları yasakladığı ve gizli bir savaş başlattığı belirtilmiştir. Sonraki maddede boğazların kapatıldığı TRT kanalının ele geçirildiği, 2839 görevlinin tutuklandığı aktarılmıştır. Sonrasında Yıldırım’ın durumun kontrol altına alındığını duyurduğu belirtilmiş, ardından Erdoğan’ın bir televizyon kanalına telefon üzerinden görüntülü bağlandığı ve halkı sokaklara çağırdığı ifade edilmiştir. Sonrasında çatışmaların özellikle Ankara ve İstanbul’da olduğu belirtilmektedir. Askeri araçların sokaklarda insanlara ateş ettiği, panzerlerin arabaları ezdiği aktarılmış, askeri birliklerin TBMM’yi bombaladığı ve milletvekillerinin orada bulunduğu, ardından CNN Türk kanalının da askeri birlikler tarafından işgal edildiği söylenmiştir. Genel Kurmay başkanı Hulusi Akar’ın darbeciler tarafından rehine alındığı belirtilmiş, bütün partiler darbeye karşı birlik olduklarını açıklamıştır. Erdoğan, Fetullah Gülen’i yaşananlardan sorumlu tutmuştur.

Erdoğan'ın darbecileri çok ağır bir bedel ödemekle tehdit ettiği vurgulanmıştır. Ordudan yapılan açıklamaya göre 265 insanın öldüğü bunlardan 104'ünün darbeci olduğu geri kalanların ise sivil halk veya darbe karşıtı polis ve askerlerden oluştuğu belirtilmiştir. Ayrıca 1400'den fazla yaralı bulunduğunu Ümit Dündar'ın duyurduğu aktarılmıştır.

- Son maddede ise durumun hala belirsizliğini koruduğu ve bunun hangi motivasyonla yapıldığı ve arka planının belirsizliğini koruduğu belirtilmiştir. “Die Situation ist weiterhin unübersichtlich, Motivationen und Hintergründe ungeklärt”.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/putschversuch-in-der-tuerkei-was-wir-ueber-den-putschversuch-wissen-1.3081666>

11:33

Ulanbatur'da Asem zirvesinde bulunan Avrupa birliği üyesi ülkeler, Türkiye'nin durumuyla ilgili bir açıklamada bulunuyor bu açıklama uyarınca Avrupa birliği üyesi ülkelerin demokratik bir seçimle iktidara gelmiş olan Türkiye hükümetini desteklediklerini ifade ettikleri belirtilmektedir. Bu açıklamayı sözcü Donald Tusk yapmaktadır. Tusk açıklamanın devamında ise şu an için Türkiye'deki durumun kontrol altına alınmış görüldüğünü fakat stabil olmaktan da uzak görüldüğünü ayrıca belirtmektedir. Ayrıca Türkiye'nin Avrupa birliğiyle ilişkisinin bundan sonraki belirleyiciliğini temelde Türkiye'nin bundan sonra bu durumla nasıl başa çıkacağına bağlı olduğunu belirtilmektedir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/international-asem-gipfel-endet---eu-steht-hinter-regierung-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-701058>

12. 16

Darbe girişiminin ardından Türk lirasının değer kaybettiği, dolar ve Euronun yükseldiği aktarılmış, Ayrıca hisse senetlerinde de %2.5'luk bir değer kaybının söz konusu olduğu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkischer-militaerputsch-absturz-von-aktien-und-lira-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705485>

12.27

Haberin başlığı: Neyi biliyoruz, neyi bilmiyoruz?

Haberde öncelikle darbe girişimi olan geceye dair neler bilindiği maddeler halinde sıralanmış, ayrıca gece yaşanan gelişmeler de tek tek özetlenmiştir. Bu maddeler için de en ilgi çeken ise Erdoğan'ın CNN Türk kanalına facetime üzerinden yaptığı açıklamada yandaşlarına darbecilere istediğinizi yapabilirsiniz şeklinde emir verdiğinin iddia edilmesidir.

Neler'i bilmiyoruz alt başlığı ile yayınlanan haberde ise öncelikle darbenin kimin tarafından gerçekleştirildiği bilinmediği vurgulanmıştır. Bu noktada hükümetin Fetullah Gülen'in darbe girişimini azmettirdiğini iddia ettiği de belirtilmiştir. Bir sonraki maddede ise darbecilerin ne istediğinin bilinmediği vurgulanmış ve TRT kanalında yapılan açıklamada demokrasi talebiyle gerçekleştirdiklerini iddia ettiklerini belirtmişlerdir.

Sonrasında ise tatilcilerin durumunda bir belirsizlik olduğu ve şu anda çok sayıda alman vatandaşının Türkiye'de bulunduğu aktarılmıştır.

Son olarak ise bundan sonra nasıl devam edeceğinin bilinmediği belirtilmiştir. Erdoğan karşıtlarının Erdoğan'ının bu durumu lehine çevirip ifade özgürlüğüne ve basına yönelik çok daha baskı yapacağından korkulduğunu belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-putschversuch-was-wir-wissen-und-was-nicht-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-703459>

12.41

Air Berlin'in yeniden Antalya uçuşlarına başladığı ifade edilmiş ve başka uçak firmalarının da tatil beldelerine uçmaya karar verdikleri söylenilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-air-berlin-fliegt-wieder-nach-antalya-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-706620>

13.31

“Arka planı: Türk Ordusu daha sık darbe yapardı” başlığıyla verilen haberde Türkiye’de ordunun kendini ülkenin güvenliğinin bekçisi olarak gördüğü ve bundan dolayı da toplam üç kere askeri darbe gerçekleştirdiği belirtilmiştir. Haberin ayrıntılarında ise geçmiş yıllardaki darbelerden yüzeysel olarak bahsedilmiştir.

Ayrıca bu üç darbeden bahsedildikten sonra 28 Şubat postmodern darbesi ve 2003 yılındaki e-muhtıra’dan da kısaca bahsedilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-hintergrund-tuerkisches-militaer-putschte-schon-oefter-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702816>

14:08

Türk Askeri kuvvetlerinin darbe girişimini etkisiz hale getirilmiş olarak gördüğünü açıkladı başlığıyla verilen haberin içeriğinde kaynak olarak Başbakan Yıldırım kaynak gösterilmiştir. Ayrıca Yıldırım’ın 265 kişinin öldüğünü de söylediği ifade edilmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın çatışmacıları tamamen temizlemekle tehdit ettiği de ayrıca belirtilmektedir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkische-regierung-sieht-putschversuch-als-gescheitert-an---265-tote-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-707238>

14.09

Darbe girişiminin ardından Türkiye: Erdoğan herşeye kadir, tüm güce hakim

Başlığıyla bir yazı Thornsten Denkler tarafından kaleme alınmıştır. Yazının alt başlığında ise Erdoğan iktidarının otokratik özelliklerinin bulunduğu fakat buna rağmen darbenin bunun için doğru bir yol olmadığı belirtilmiştir. Kim Türkiye'yi değiştirmek istiyorsa demokratik yolları tercih etmeli diye dile getirilmiştir.

Yazının baş bölümlerine Türkiye'deki basın yasaklarından söz edilmiş ve Türkiye'de düşünce özgürlüğünün artık tamamen yasaklandığı vurgulanmıştır. Ayrıca basına yapılan baskılara da örnekler verilmektedir. Devamında Erdoğan'ın Kürtlere de kötü davrandığı Kürt bölgesini düşman toprağı olarak nitelediği, işkence ve keyfi tutuklanmaların günlük olarak uygulandığı belirtilmiş. Ayrıca Erdoğan'ın uyguladığı gerilim stratejilerinin sokak savaşlarına neden olduğu da söylenmiş, hatta yüzlerce kişinin bu sokak savaşlarında öldüğü belirtilmiş ve paragrafın son cümlesi olarak da PKK'nın bunlara İstanbul'da bombalamalarla karşılık verdiği söylenmiştir.

Yazının devamında 15 Temmuz gecesi yaşananlar kısaca özetlenmiştir. Sonra da Erdoğan'ın bundan sonra intikam duygusuyla hareket edebileceği ve hukukun tarafsızlığını yitireceğinin düşünüldüğü belirtilmiştir.

Yazının bir sonraki bölümünde ise Türkiye'nin şu anda Avrupa birliği üyesi ülkeler arasında olduğundan bahsedilmiş ve bu durumda Türkiye'nin asla hukuka aykırı davranamayacağı belirtilmiş ve Türkiye'nin Avrupa birliği sürecinden bahsedilmiştir. Avrupa'nın yıllardır Türkiye'yi askıda bıraktığı dile getirilmiştir.

Günümüzde mülteci kriziyle beraber Avrupa'nın Türkiye'ye muhtaç kaldığı da ifade edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-nach-dem-putschversuch-erdoan-allmaechtig-1.3081708>

14:18

“Analiz: panzer ve “Allah’ın lütfu””

Başlığıyla sunulan haberde, darbe sürecinin baştan sona bir özetine yer verilmiş ve metnin en sonunda Erdoğan’ın bu süreci Allah’ın bir lütfu olarak gördüğünü ifade ettiği belirtilmiştir. Bundan sonrasında Erdoğan’ın ordudaki Gülecileri temizleyip temizlemeyeceğinin de bir soru olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca darbecilerin de amaçlarının demokrasi olduklarını ifade ettikleri ve bunun bir kötü hizmet anlayışı olduğu vurgulanmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-analysepanzer-und-der-segen-gottes-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-707011>

14:26

Dört sayfalık özel bir haber olarak kaleme alınmıştır. İlk sayfa ;“Erdoğan’ın dostları, Erdoğan’ın düşmanları “ başlığıyla verilmiştir. Haberde öncelikle Türkiye’nin darbe geçmişinden ve Türkiye’deki askeri yapıdan söz edilmiş, ordunun yıllardır seküler hassasiyetlerinin bulunduğu ve bundan dolayı muhafazakar- İslamcı Ak parti iktidarından rahatsız olduğu ifade edilmiştir. Fakat bu rahatsızlıklara rağmen darbe girişiminin bir dönem Erdoğan’ın da çok yakın ilişkiler içerisinde bulunduğu Gülen yandaşlarından yapıldığı belirtilmiş, bu süreçleri anlatan uzun bir yazı kaleme alınmıştır.

Haberin ikinci sayfasının başlığı ise ; “İktidar”

Bu yazıda iktidarın tutumundan söz edilmiş ve iktidarın darbe girişiminin başından beri Gülen hareketini suçladığı ifade edilmiştir. Yazının ikinci paragrafında ise Türkiye’de azımsanmayacak sayıdaki insanın Darbe girişimini Erdoğan’ın kendinin düzenlediğini düşündükleri belirtilmiştir. Erdoğan’ın böyle bir tuzak kurmasının nedeninin de başkanlık

sistemine geçmek için olduğu ifade edilmiş ve Erdoğan'ın uzun zamandır hedefinin başkanlık sistemine geçmek olduğunun altı çizilmiştir.

Yazının sonunda ise geçmişte iktidarın basını ve muhalefeti sürekli olarak terörü desteklemek veya bir darbe girişiminde bulunmakla itham ettiği fakat o dönemlerde bu iddiaların bir etkisinin olmadığı belirtilmiştir. Fakat günümüzde iktidarın bu noktada elinin daha da güçlendiği belirtilmiş, hatta son cümlede darbeciler bu noktada Erdoğan'ın eline taze argüman verdi denilmiştir.

3. sayfanın haberinin başlığı ise “Gülen hareketi”

Haberde Gülen'in suçlamaları New York Times gazetesine verdiği bir röportajda kabul etmediği belirtilmektedir. Gülen'in sözlerin yer verilmiş ve Gülen'in yandaşlarının darbe girişiminde bulunmasının sadece bir iddia olduğu dile getirilmiştir.

Yazının ikinci bölümünde ise geçmişte Erdoğan'la Gülen'in çok yakın ilişkiler içerisinde bulundukları fakat ittifakın 2013 yılında koptuğu ve bundan sonra Gülen yandaşlarına ciddi baskılar uygulandığı anlatılmıştır.

Yazının devamında ise Gülen hareketinin dünyadaki etkilerinden, kaç ülkede etkili olduğundan, Gülen'in Amerika'da nasıl algılandığından ve Almanya'daki taraftarlarından söz edilmiştir.

Yazının içeriği genel olarak Gülen hareketine dair bilgi verici bir amaç içermektedir.

4. ve son sayfanın başlığı ise “ Muhalefet ve Halk”

Yazının içeriğinde halkın darbe karşıtı olduğu ve henüz 1980 darbesinin travmasını atlatamadığı belirtilmiştir. Ayrıca Erdoğan'ın çağrısıyla sokağa inen halk için Fransız dışişleri bakanının ‘cesur ve erişkin’ ifadesini kullandığı belirtilmiştir. Burada sokaklarda ölen insanların sayıları da yazılmıştır. Yazının devamında muhalefet partilerinin de darbe karşıtı

açıklamalarda bulunduğu tek cümle olarak belirtilmiş, muhalefete dair ayrıntılı açıklamalarda bulunulmamıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/militaerputsch-in-der-tuerkei-putschversuch-in-der-tuerkei-erdoans-freunde-erdoans-feinde-1.3081721-2>

14:28

‘Altı on yıl dolu iktidar savaşları ‘ başlığıyla verilen haberde Türkiye’nin darbe geçmişi uzun uzun tek tek yan başlıklar halinde ele alınıp sırasıyla hangi sebeplerden dolayı yapıldığı ve o dönemki Türkiye’nin yapısı tek tek anlatılmıştır. Ayrıca geçmişteki darbe girişimleriyle bugün ki gelişme arasındaki paralelliklere dikkat çekilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/putschversuch-in-der-tuerkei-sechs-jahrzehnte-voller-machtkaempfe-1.3081728>

15:35

Ausnahmepolitiker Erdoğan – mit Panzern nicht zu stoppen.

“İstisna (olağanüstü) poltikacı Erdoğan- panzerlerle durdurulamaz” başlığıyla verilen haberde Erdoğan’ın fotoğrafının yanına 62 yaşındaki Cumhurbaşkanı bugüne kadar hiçbir rakibinin durduramadığı ve her sıkıntıdan daha da güçlenerek çıktığı belirtilmiştir.

Haberin ilk paragrafında yine Erdoğan’ın yenilmezliği kısaca anlatılmıştır. Ayrıca Erdoğan’ın kariyerinin yönünün daima bir yukarı olduğu belirtilmiş ve bundan sonra Erdoğan’ın geçmişten günümüze siyasi geçmişine yer verilmiştir.

Bir başka bölümde ise Erdoğan’ın bir dönem batı için de çok önemli olduğundan bahsedilmiştir. Erdoğan’ın demokratikleşme vurgusu yaptığı, ekonominin gelişimini hızlandırdığı, Kürtlerle masaya oturduğu ve ülkedeki kaosu azalttığından söz edilmiş, fakat bir sonraki paragrafta ışıltıdan çok az kaldı ama diye başlanmış ve gezi süreci aktarılmıştır. Gezi süreciyle birlikte

ekonominin kötüye gittiği, basın özgürlüğü alanında Türkiye'nin 181. Sıraya gerilediğinden bahsedilmiştir.

Bir sonraki bölümde ise bundan sonra ülkede gerilim ve kaosu arttığı ülke içi çatışmaların baş gösterdiğinden söz edilmiştir. Bazı eleştirmenlerin de bu süreci Erdoğan'ın kışkırttığını düşündükleri de belirtilmiştir. Ayrıca Pkk ve ııd'ın yaptığı intihar saldırılarından da söz edilmiş, ama doğrudan pkk demek yerine içindeki uç bir grup diye belirtilmiştir.

Haberin sonunda ise Erdoğan'ın başlangıçta yeni Türkiye sözü verdiğinden bahsedilmiş, geçmişteki ayrışmaların olmamasını istediğine dair bir sözü aktarılmıştır. Fakat şu anda aradaki uçurum eskiden olduğundan çok daha derin, artan bir otoriterlikle Erdoğan ülkeyi eskiden olduğundan çok daha gerdi denilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-ausnahmepolitiker-erdogan---mit-panzern-nicht-zu-stoppen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-707851>

15:46

Merkel Türkiye'de darbe girişimini oldukça keskin bir şekilde kınadı başlığıyla verilen haberde Angela Merkel'in kısa bir açıklamasına yer verilmiştir. Açıklamada Merkel ölen insanlar için üzüldüğünü ve bu tarz girişimlerin kabul edilemez olduğunu açıklamıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-merkel-verurteilt-putschversuch-in-der-tuerkei-aufs-schaerfste-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-708012>

15:53

Erdoğan'ın baş düşmanı Gülen başlıklı verilen haberde Erdoğan'ın darbe girişimiyle ilgili tamamen Gülen'i sorumlu tuttuğu fakat Gülen'in bu suçlamaları tamamen reddettiği dile getirilmektedir. Erdoğan'ın Gülen'in arasının açılmasının da 2013 yılındaki bir anlaşmazlık kaynaklı olduğu belirtilmiş, ayrıca Erdoğan'ın uzun zamandır devlet içindeki her tür

olumsuzluktan Gülen'i sorumlu tuttuğu da iddia edilmiştir. Yazının devamında Gülen hareketiyle ilgili bilgi verilmiştir. Yazının sonunda ise cemaatin yayın organlarına da geçmişte baskınlar yapıldığından söz edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogans-erzfeind-guelen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-705350>

17:04

Darbecilere yargısız infaz başlıklı haberde Boğaziçi köprüsünde darbe yanlısı olan askerlerin öldürüldüğü belirtilmiştir. Haberin kaynağı olarak bir video gösterilmiş bu videoda bir asker kanlar içinde görüntülediği ve videoyu çekeninin 4.köpeği öldürdük dediğinin duyulduğu belirtilmiş, fakat bunların tamamının henüz iddia boyutunda olduğu aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-berichte-ueber-lynchjustiz-an-putschisten-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-708597>

17:50

Başbakan Yıldırım muhalefete teşekkür ediyor başlıklı haberde Yıldırım'ın darbeye karşı çıkan vatandaşlara ve muhalefete teşekkür ettiği, 15 Temmuz'u bir demokrasi bayramı olarak niteliği belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-yildirim-dankt-opposition-fuer-unterstuetzung-gegen-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709081>

18:01

Darbe girişimi iki haberciye nasıl ünlü yaptı başlığıyla verilen haberde Tijen Karakaş'ın ve Başak Şengül'ün darbe gecesi yaşadıklarıyla meşhur oldukları belirtilmiş ve o gece yaşadıklarına dair kısaca bilgilere yer verilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/medien/tuerkei-es-war-die-schlimmste-sendung-meines-lebens-1.3081723>

18.10

Pek çok uçak firmasının Türkiye uçuşlarını iptal etti başlıklı bir haber yayınlanmıştır. Hangi firmaların nerelerdeki uçuşlarını iptal ettikleri bildirilmiştir. Şu an için yalnızca Dalaman, Bodrum ve Antalya uçuşlarının devam ettiği vurgulanmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-viele-airlines-streichen-istanbul-fluege-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709266>

18:48

“Anayasa yargıçları tutuklanıyor” başlığıyla verilmiş haber, içerikte kaynak olarak yalnızca bir haber kanalında yayınlanan uyarınca denilmiş ve ayrıntılara yer verilmemiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-bericht-verfassungsrichter-in-der-tuerkei-festgenommen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709514>

19:25

“Türkiye’deki darbe girişimi niye başarısızlıkla sonuçlandı” başlıklı haberde ordunun kendi içinde ayrıştığından söz edilmiş, hatta Erdoğan karşıtı ordu personelinin bile bu girişimi desteklemediği belirtilmiştir.

Erdoğan’dan uzun süre ses çıkmadığı, Yıldırım’ın başından beri aktif olduğu fakat insanların Erdoğan’ı görmek istediği vurgulanmıştır. Erdoğan’ın da durumdan ancak emin olduktan sonra bir açıklama yaptığı ima edilmiştir.

Bir sonraki yan başlıkta ordunun içindeki durumla ilgili kısa bilgiler verilmiş ve Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın bile bu girişimi desteklemediği, bu girişimin bir azınlık tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

Bir diğer yan başlıkta “Erdoğan” denilmiş ve Erdoğan'ın ilk etapta uzun süre suskun kaldığı tekrar vurgulanmış sonrasında ise sosyal medyaya çok karşı olduğu halde sosyal medya üzerinden halkını sokaklara çağırdığının altı çizilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-der-putschversuch-scheiterte-1.3081777>

20:18

“Yunanistan askerleri Türkiye'ye geri yollamayı kabul etti” başlıklı haberde Türkiye'de darbede bizzat yer alan 6 askerin helikopterle Yunanistan'a kaçtığı ve oradan siyasi iltica talep ettiği bildirilmiş, fakat Yunanistan'ın iltica talebini kabul etmediği askerleri geri Türkiye'ye yollayacağını açıkladığı ifade edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-tuerkei-griechenland-hat-auslieferung-der-soldaten-zugesagt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-709549>

21:11

“Darbenin ardından: Erdoğan temizlik dalgasından söz ediyor” başlıklı haberde darbe girişiminde 265 kişinin öldüğü 1000den fazla kişinin yaralandığı belirtilmektedir. 2800den fazla darbecinin tutuklandığı, 2700 civarında hakimın görevden alındığı belirtilmiş, Cumhurbaşkanı'nın ‘temizlik’ten söz ettiği, Obama ve Merkel’in de hukuka uygunluk konusunda uyardığı aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nach-putschversuch-erdogan-spricht-von-welle-der-saeuberung-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160715-99-702722>

22:31

“Türkiye’ye gitmeyi düşünenlerin bilmesi gerekenler” başlıklı haberde önceki haberlerin içerikleri yeniden paylaşılmıştır. İçeriklerde pek çok uçak firmasının uçuşlarını iptal ettiği, ülkenin içinde bulunduğu karışıklık bildirilmiştir. Haberde özellikle ülkedeki gerilim dolayısıyla eskiye göre daha az turistin belirtilmektedir.

<https://www.sueddeutsche.de/reise/attentat-auf-flughafen-in-istanbul-weiterer-schlag-fuer-reiseland-tuerkei-1.3081670>

22:50

Darbe girişiminde bulunanların elinde 100 kişilik bir isim listesinin bulunduğu bildirilen haberin kaynağı olarak hükümet çevreleri belirtilmektedir. Haberin içeriğine göre darbeciler ülkeyi ele geçirdikten sonra kimin hangi görevde bulunacağını önceden belirlemişlerdir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-regierungskreise-putschisten-hatten-bereits-ueber-100-posten-verteilt-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-710850>

23:52

“Erdoğan: Ölüm cezasının getirilip getirilmeyeceği parlamentonun tasarrufundadır”. Başlığıyla verilen haberde Erdoğan’ın ölüm cezasının getirilmesini istediği vurgulanmıştır. Erdoğan’ın: Demokraside ölüm cezasını istemek de bir haktır sözü aktarılmış ve Avrupa birliği üyelerinin Erdoğan’ı ölüm cezası konusunda uyardığı belirtilmiştir. Ayrıca Erdoğan’ın kimseden izin almaya ihtiyacımız yok dediği de aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-einfuehrung-von-todesstrafe-sache-des-parlaments-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160716-99-710984>

17.07.2015

03: 01

Yeşiller Partisindeki bir politikacı olan Nouripour'un açıklamasına yer verilmiştir. Açıklamada Erdoğan'ın ölüm cezasını gündeme getirmesinin korku verici olduğunu dile getirildiği, ayrıca Nouripour'un Erdoğan'a federal Almanya'nın baskı yapması gerektiğini de belirttiği de aktarılmıştır. Erdoğan her istediğini yapmasına izin vermemeliyiz cümlesi aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-nouripour-erdogans-aeusserungen-zur-todesstrafe-beaengstigend-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711321>

04:48

“ABD Türkiye gezilerine karşı uyarıyor” başlıklı haberde ABD dışişleri bakanının Türkiye'deki artar terörist gruplara karşı insanları uyardığı belirtilmiş, ayrıca Türkiye'nin doğusunda PKK'ya karşı hükümetin sert bir tutum izlediği de aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-usawarnen-vor-tuerkeireisen-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711480>

08:49

“Erdoğan'a karşı darbe girişiminin durdurulabilmesinin beş nedeni” başlıklı haberin içeriğinde beş madde halinde darbe girişiminin durdurulabilmesinin nedenleri sıralanmıştır.

1. Madde “Halk direnç gösterdi”. Erdoğan'ın ülkede çok fazla ateşli taraftarının olduğu belirtilmiş ve bu taraftarların Erdoğan'ın bir sözüyle sokaklara çıkıp direndiği belirtilmiştir.

2. Madde “Ordu parçalanmıştı”. Burada ordunun bir bütün halinde hükümete daha doğrusu Erdoğan’a karşı olmadığı belirtilmiş, bundan dolayı stratejik noktaları tutmakta yetersiz kalındığı vurgulanmıştır.
3. Madde de “Erdoğan tutuklanamadı” alt başlığıyla verilmiş; Erdoğan’ın o sırada Marmaris’te tatilde olduğu ve ele geçirilemediği için darbe girişiminin başarısız olduğu vurgulanmıştır.
4. Madde’nin alt başlığı “Erdoğan internet kullanıyordu” olmuş. Darbe girişiminin ilk dakikalarında Erdoğan’ın nerede olduğunun bilinmediği fakat daha sonrasında CNN Türk kanalı aracılığıyla görüntülü konuştuğu ve halkını sokağa davet ettiği belirtilmiş, ayrıca Erdoğan’ın twitter’ı yasaklatmaya çalıştığı halde Twitter da kullandığı belirtilmiştir.
5. Madde de Dünya’nın Erdoğan’ın arkasında durduğu vurgulanmış, burada Dünya’daki pek çok kuruluşun ismi verilerek Erdoğan’ı destekledikleri belirtilmiş, ayrıca Erdoğan’ın otoriter tutumlarını eleştirdikleri halde desteklediklerinin de altı çizilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-fuenf-gruende-warum-der-putsch-gegen-erdogan-gescheitert-ist-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712142>

09:59

“Erdoğan ve onun Baş Düşmanı Gülen ve onun Türkiye’deki hareketi” başlıklı haberde Gülen hareketinin geçmişten günümüze gelişimine dair ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Gülen’le Erdoğan’ın eskiden dost olduğu 2013 yılındaki bir anlaşmazlık sonucu aralarının açıldığı ve bu süreçten sonra Erdoğan’ın olumsuz her şeyden Gülen hareketini sorumlu tuttuğu da belirtilmiştir. Ayrıca Fetullah Gülen’in Amerika’ya 1990larda gittiği ve sağlık sorunlarından dolayı orada bulunduğu da aktarılmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogans-erzfeind-guelen-und-dessen-bewegung-in-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712589>

10:04

“Türkiye niçin bu kadar önemli?”

(bu haberde Türkiye’den bahsedilmesine rağmen fotoğrafın Recep Tayyip Erdoğan’a ait olması dikkat çekici)

Başlığıyla yayınlanan haberde Türkiye’nin niçin bu kadar önemli olduğu maddeler halinde sıralanmış. Maddeler kısaca şöyle:

Türkiye 1999’dan beri Avrupa Birliği’ne aday ülkeler arasında olduğu ve üyeliği kabul edilirse nüfus açısından en büyük ikinci aday ülke olacağı belirtilmiştir. (burada ayrıca maddi ferah anlamında en kötü durumdaki ülke olacağına da ayrıca değinilmiş)

Bir diğer maddede Türkiye’nin komşuları itibariyle doğuyla batı arasında köprü vazifesi gördüğü belirtilmiştir.

Bir sonraki maddede ise Suriye’yle komşu olması dolayısıyla Suriye’den 2.7 milyon göçmen aldığı belirtilmiştir. (haberinde devamında Suriye’deki kürd bölgelerini bombaladığı ve kürd türk çatışmasını ateşlediği belirtilmiş.)

Son maddede ise Türkiye’nin NATO üyesi olduğu, bundan dolayı Amerika’yla işbirliği içerisinde bulunduğu belirtilmiş, hatta İncirlik Üssünde Amerika’nın atom bombalarının da bulunduğu düşünülüyor de dile getirilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-warum-ist-die-tuerkei-so-wichtig-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-712635>

13:49

“Erdoğan’ın korktuğu dini lider” başlıklı haberde Gülen’in kim olduğuna dair bilgiler verilmektedir.

Yazının girişinde Gülen’in bütün fotoğraflarında güler yüzlü pozitif bir imaj çizdiğinden bahsedilmiştir. Ayrıca Gülen’in darbe girişiminde bulunma iddialarını kesin bir dille kabul etmediği ve Erdoğan’ın kendi kendine bir darbe girişimi kurguladığını iddia ettiği de belirtilmiştir.

Yazının devamında Gülen yandaşlarının çok olduğu hatta Türkiye’de yüzde 15 olduğu düşünüldüğü dile getirilmiş, ayrıca yandaşlarının ülke içinde önemli konumlarda bulunduğu bunun da Gülen’in eğitime önem vermesinden kaynaklandığı vurgulanmıştır. Hatta Cami yerine okul inşa edin cümlesinin hayat mottosu olduğu da belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/fethullah-guelen-der-prediger-den-erdoan-fuerchtet-1.3082149>

14:58

“Erdoğan ve darbe girişimine dair komplo teorileri”

Darbe girişimini düzenleyen Erdoğan mıydı? Sorusuyla başlanmış habere, Türkiye’de ve batıdaki eleştirel yorumcularının çoğunluğunun bu şekilde düşündüğü belirtilmiş ve buna dair sorular sorulmuştur.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/tuerkei-warum-ein-ziviler-putsch-folgen-koennte-1.3082344>

18:48

“Binlerce Tutuklu”

Başlığıyla verilen haberde Türkiye’de şu ana kadar altı binden fazla insanın tutuklandığı ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın açıklaması uyarınca daha da fazla insanın tutuklanacağı belirtilmiştir.

Erdoğan’ın temizliğe gidileceği yönündeki açıklamalarının endişe verici olduğu da ayrıca kaydedilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/erdoans-antwort-tausende-festnahmen-1.3082055>

18:48

“Türk Ekonomisi için tehlike”

Haberin içeriğinde Türkiye’nin bir süredir gelişmekle olan ülkeler arasında bulunduğu fakat yaşanan son gelişmelerde bu durumun Türkiye’nin aleyhine döndüğü belirtilmiş, ayrıca Türk lirasının hızla değer kaybettiği ve Türkiye’ye yatırım yapan kişilerin hızla paralarını geri çektiklerine de dikkat çekilmiştir.

“Mögliches Schockszenario: Anleger ziehen ihr Geld ab, die Touristen bleiben aus.”

“Olabilecek şok senaryosu: Yatırımcılar paralarını çeker, turistler gelmez”. Haberin içeriğinde Türkiye’nin sıkıntıda olduğu ve bu sürecinden ardından dış borçlarının daha da artabileceği belirtilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/finanzmaerkte-gefahr-fuer-die-tuerkische-wirtschaft-1.3082065>

18:48

“İptallerde gerileme” başlığıyla verilen haberde Türkiye’nin en büyük gelirlerinden birinin turizm olduğu, fakat son darbe girişiminin ardından ülkenin içinde bulunduğu kaos durumuyla

beraber insanların rezervasyonlarını iptal ettirdikleri bunun da ülke ekonomisine zarar verdiği belirtilmiştir. Fakat şu an için gezi firmalarının ortamın düzeldiğini her şeyin normale döndüğünü kaydettikleri ifade edilmiştir.

<https://www.sueddeutsche.de/politik/alles-normal-hier-ruecktritt-vom-storno-1.3082071?reduced=true>

19:52

“Türkiye’nin iç çatışmaları”

Darbe girişiminden hükümetin Gülen hareketini sorumlu tuttuğu fakat ülkedeki tek iç çatışmanın bu olmadığı belirtilmiştir. Haberin devamında Türkiye’nin yıllardır çatıştığı gruplar tek tek sıralanıp haklarında kısaca bilgi verilmiştir. O örgütler: PKK, TAK, Işid, DHKP-C

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-die-inneren-konflikte-der-tuerkei-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-717786>

20:37

“Erdoğan tüm sertliğiyle darbe girişimine tepki verdi”

Haberin içeriğinde Erdoğan’ın darbe girişimine karışan veya karıştığını tahmin ettikleri kişilere karşı çok sert davrandığı ve tutuklandığı belirtilmiştir. Bu tutuklamaların ve tutumların Dünya’da da büyük bir endişe içinde takip edildiği, Barack Obama’nın Türkiye’yi hukuka uygun davranmak konusunda uyardığı aktarılmıştır.

Ayrıca Erdoğan’ın sık sık idam konusunu gündeme taşıdığı ve bu konuda batının uyarılarını dikkate almadığı da ayrıca vurgulanmıştır.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-erdogan-reagiert-mit-aller-haerte-auf-putschversuch-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-711772>

21.19

“Twitter- Erdoğan’ın sanal medyadaki düşmanı “

Am Ende blieb dem Staatschef nur noch ein iPhone, um sein Volk zu erreichen.

Haberin ilk cümlesinde sonunda Cumhurbaşkanı’nın halkına ulaşabilmek için elinde iPhone’dan başka bir şey kalmamıştı denilmiştir. Haberin devamında 15 Temmuz gecesinin başlangıcı ve Erdoğan’ın CNN Türk kanalında halka sosyal medya üzerinden ulaşması verilmiştir. Erdoğan’ın sık sık sosyal medyaya karşı savaş açtığı hatta yasaklattığı da belirtilmiş, buna rağmen halkına sosyal medya aracılığıyla ulaşmış olmasına da değinilmiştir. Haber’i içeriğinde ayrıca çeşitli kişilerle yapılan röportajlarda Erdoğan’ın her fırsatta sosyal medya karşıtı olması fakat yandaşlarının sürekli olarak sosyal medya üzerinden propaganda yapmasına da değinilmektedir.

<https://www.sueddeutsche.de/news/politik/konflikte-twitter-gegner-erdogan-greift-auf-online-medien-zurueck-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-160717-99-717804>

EK 3: Alman Basınında 15 Temmuz Olayı ile İlgili Görsel Materyaller

Haberlerde kullanılan fotoğraflar da dikkat çekicidir. Haberlerin fotoğraflarında asla darbe gecesi halkın üzerine sürülen tanklara veya darbeciler tarafından yaralanan insanlara yer verilmemiştir. Aksine darbecilere karşı koyan halkın tuhaf gösterildiği veya vahşi gösterildiği fotoğraflara çok daha fazla yer verilmiştir.

Flaggen, Panzer, Selfies: Istanbul kann unglaublich schnell vergessen.

“Bayraklar, tanklar, selfie: İstanbul inanılmaz hızlı unutabiliyor” denilerek paylaşılmış fotoğraf. Bu fotoğrafa yapılan yorum dikkat çekici, insanların her şeyi unuttuğu ve selfie çekindiği imajı yaratılmaya çalışılmış bu fotoğraf üzerinden.

“Teile des Militärs standen der Bevölkerung Auge in Auge gegenüber - doch offenbar ist der Putschversuch in der Türkei gescheitert”

Ordunun bir bölümü halkla göz göze- ama Türkiye’de darbe girişiminin engellendiği aşıkâr”

Bu fotoğrafta ise askerin karşısında büyük bir cesaret hatta hafif bir öfkeyle duran biri gösterilmiş, adamın silahı tutması ve askerin herhangi bir şey yapmıyor olması da dikkat çekici. Aslında askerin çekimser kaldığı gösterilmek istenilmiştir.

“Auf dem Rücken gefesselt und mit Gewalt niedergehalten: Zwei Soldaten in Istanbul, die von der Polizei festgenommen worden sind”

“sırtlarından tutuklanmış ve şiddetle tutulmuşlar: İstanbul’da polis tarafından tutuklanan iki asker”

Burada ise darbecilerin acınacak durumda olduğu ve şiddet uygulandığı imajı verilmeye çalışılmıştır.

“Von einer aufgebrachten Menge gelyncht: In Istanbul wird die Leiche eines Soldaten weggeschleppt”

“öfkeli bir grup tarafından linç edilmiş: İstanbul’da bir askerin cesedi taşınıyor”

Bu fotoğrafın açıklaması pek çok basın yayın organında yapılmıştır, buradaki kalabalık yaralanan askeri taşımaktadır fakat linç edildiği ve insanların askeri sürüklediği imajını uyandırmak buradaki temel hedeftir.

“Blanker Hass: Ein Mann tritt wutentbrannt auf Putschisten ein”

“Çıplak bir nefret: Bir adam öfkeden çıldırmışçasına darbecilerin üzerine basıyor”

Burada da yine darbeye katılan askerlerin zavallı konumda olduğu halkın ise vahşi duygular içerisinde bulunduğu etkisi uyandırılmak istenmiştir.

“Putsch spaltet die Deutsch-Türken”, “darbe Türk-Almanları ayırtırdı”

Bu fotoğrafta ise Aslmanya’da yaşayan Türklerin Erdoğan’a bağlı olduğu fakat bu durumun Almanya’daki türkleri ayrıştırdığı imajı güçlendirilmeye çalışılmıştır.

“Der gescheiterte Militärcoup in der Türkei stärkt Erdoğan’s Macht - und schwächt das Land”,
“Durdurulan Askeri cunta Erdoğan’ın gücünü arttırdı ve ülkeyi zayıflattı”

Recep Tayyip Erdoğan’ın gülümsediği bu fotoğraf, gücünü arttıran bir lider tanımlamasıyla ilintili kullanılmış, ancak ardından kullanılan “ülkeyi zayıflattı” sözü ile tezat oluşturacak şekilde konumlandırılmış olduğu görülmektedir.

Erdoğan-Anhänger feiern den Präsidenten der Türkei.

Erdoğan taraftarları Türkiye'de cumhurbaşkanını kutluyor.

“Der Prediger, den Erdoğan fürchtet”, “Erdoğan’ın korktuğu dini lider”

Haberlerde seçilen Gülen fotoğraflarının tamamı mazbut kendi halince bir insan imajına uygun fotoğraflardır. Mesela Gülen’in takkeli de pek çok fotoğrafı bulunmasına rağmen hep Gülen’in daha modern bir izlenim uyandırdığı fotoğrafları tercih edilmiştir. Bu fotoğrafta Erdoğan’ın korktuğu dini lider ifadesinin kullanılması da yayın organının yaklaşımı hususunda ayrıca dikkat çekicidir.